

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, In
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtationes
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

Dispvtatio XIV. De contritione, quæ est prima pars materialis in
Sacramento Pœnitentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

mul absolunt cum intentione absoluendi, si alter non absoluuit. Et quidem si sensus esset, si alter prius non absoluuit, tuncque validè absoluaret, quia neuter prius absoluuit. Si autē sensus sit, si alter tunc non absoluuit, neuter validè absoluuit; quia vel debaret uterque vel neuter absoluere, cum non sit major ratio de uno, quam de altero. Tuncque autem non potest, quia tunc cōditio nō ponetur; neuter enim vult absoluere, nisi alter non absoluente. Si ergo alter absoluuit, alter nō vult absoluere: neuter ergo habet intentionem absoluendi, quia voluntas illa non potest transire in absoluam, nisi destruat se ipsam; non potest enim transire in absoluam, nisi alter non absoluat. Si autem Petrus non absoluuit ob imperfectam illam voluntatem, quam habet, eo ipso Paulus non absoluat, cum habeat etiam imperfectam voluntatem, atque adeo Petrus absoluat, qui supponetur non absoluere. Neuter itaque absoluat, quia voluntas illa intelligi debet absoluendi modo possibili, si alter non absoluat: ille autem modus est impossibilis, cum afferret duo contradictiones.

DISPUTATIO XIV.

De contritione, quæ est prima pars materialis in Sacramento Pœnitentia.

S E C T . I . Virum, & quomodo contritio sit pars Sacramenti Pœnitentia?

S E C T . II . Virum ad valorem Sacramenti requiratur, quod dolor procedat confessio-

nem?

S E C T . III . Virum ad singulas confessiones requiratur nonius actus doloris?

S E C T . IV . Quomodo actus doloris referri debeat penitente ad sacramentum Pœnitentie?

S E C T . V . Virum requiratur propositum non pecandi ad Sacramentum penitentie?

S E C T . VI . Virum posse dari Sacramentum Pœnitentie validum, & informe ex defectu doloris?

S E C T . VII . Respondetur ad alia argumenta contra nostram sententiam.

S E C T . VIII . De dolore requisito in confessione de venialibus.

S E C T . IX . De proposito requisito ad confessionem venialium.

S E C T . X . An, & quomodo neganda sit absoluio ob defectum propositi?

OST Q.VA M DIXIMUS DE FORMA SACRAMENTI PŒNITENTIA, SEQUITUR, VT AGAMUS DE EIUS MATERIA: DIXIMUS AUTEM, MATERIAM PROXIMAM PŒNITENTIA HABERE TRES PARTES, SCILICET CONTRITIONEM, CONFESSIONEM, & SATISFACTIONEM, DE QUIBUS NUNC SUO ORDINE AGENDUM EST, & PRIMÒ DE CONTRITIONE, SEU DOLORE REQUISITO: AD QUOD DICENDUM ESSET HOC LOCO DE DIFFERENTIA CONTRITIONIS PERFECTÆ AB IMPERFECTA, QUAE APPELLATUR ATTRITIO. DE HOC TAMEN DIXI LACÙ SUPRÀ DISPUTATIO. 5. VBI EXPLICI OBIECTUM FORMALE VTRINQUE, & QUOMODO CONTRITIO PERFECTA EXTRA SACRAMENTUM AFFERAT SEMPER, & INFALLIBILITER SECUM GRATIAM INSERVANTEMITEM ATTRITIONEM SUPERNATURALEM SUFFICIENS CUM SACRAMENTO PŒNITENTIA AD INSTITUTIONE-

NEM QUONOMODO VTRAQUE INCLUDAT. VIRTUALITER PROPOSITUM NON PECCANDI: QUALIS INTENSI, VEL EXTENSIO REQUIRATUR IN ILLIS, QUALITER CONTRITIO IPSA CONTINEAT VIRTUALITER IN ADI DILECTIONIS DEI SUPER OMNIA, & QUONOMODO HIC SUFFICIAT ETIAM ABSQUE DOLORE FORMALI, & ALIA EASMODI, QUAE OMNIA NUNCA SUPPONENDA SUNT, UT AGAMUS DE IIS QUAE PROPRIE SPERANT AD SACRAMENTUM, QUATERNIS SACRAMENTUM EST.

SECTIO I.

UTRUM, & QUONOMODO CONTRITIO SIT PARS SACRAMENTI PŒNITENTIA?

LOQUIMUR SEMPER DE CONTRITIONE, PROPTER PRE-SCENDIT AB ATTRITIONE, & A CONTRITIONE PERFE-
CTAMENTE ENIM SUPPONENDA SUNT, AD VALOREM, & AD EFFECTUM SACRAMENTI. ET QUIDEM CONTRI-
TIONEM EST PARTEM INTERINSECAM HUIUS SACRAMENTI PROBAMUS SUPRA DISP. 12. SET. 2. QUOD Nō IMPORTET ITERUM IN PRÆVENTI REPELET. NUNC ERGO SOLVEMUS DIFFICULTATES, VTRUM SIT PARS ESSENTIALIS: POSSIT ENIM ESTE PARS SOLU INTEGRALIS INTRINSEA, QUALIS EST FALSIFICATIO.

NON DEFUNDIT, QUI LICET AD EFFECTUM SACRAMENTI, HOC EST, AD REMISSIONEM PECCATORUM REQUIRANTES ESSENTIALITER CONTRITIONEM; ABSQUE IPSA TAMEN DICANT, CONFISTERE TOTAM ESSENTIAM HUIUS SACRAMENTI, BONUM ETIAM IN BAPTISMO ADULTUS NON JUSTIFICABITUR ABSQUE DOLORE FUORUM PECCATORUM SINE QUOD TAMEN RECIPIT TOTUM SACRAMENTUM BAPTISMI. PRO HAC SENTENTIA AFFERUNTUR LEDESMA 1. PART. 4. Q. 3. ART. 2. VEGA LIB. 1. IN TRIDENT. C. 15. ET AMB. DICT. 1. C. 15. ET ALMAMIS D. 14. QUEST. 4. BERNARDUS DE GANNO IN IMPUGNATIONEM GOTTFREDI QVODLIB. 5. Q. 14. IMO ALIQUIS ADDENS, POSSIT ALIQUEM INSTITUCARI PER HOC SACRAMENTUM IN-
SCEPTEUM ABSQUE VILLO DOLORE, & PROPOSITO, SI TAMEN HABERET INTENTIONEM ACQUIPIENDI SACRAMENTUM, & NON HABERET COMPLACIENTIAM ACTUALIEM IN PECCATIS PRÆTERITIS, NEC PROPOSITUM COMMITTENDI ALIUD. ITA ENIM VIDENTUR LOQUI ROSSELLA VERBO, CONFESSIO 2. §. 1. SYLVEST. CONFESSIO 1. §. 24. TRIBUENS EANDEM SENTEN-
TIAM SCOTI, FED IMMENTER, QUIA SCOTUS ILO LOCO, SCILICET, A 14. QUEST. 4. DISP. 16. EXPRESSE DOCET, ELE-
MINUTE HOC SACRAMENTUM SINE CONTRITIONE, VEL-
ATTRITIO, IMO IPSE SYLVEST. CUM TENET, DOLOREM
EST PARTEM ESSENTIALEM IN SACRAMENTI, NON VIDET
CONSEQUENTER LOQUI, DUM CONCEDIT VILE SACRAMEN-
TUM ABSQUE VILLO DOLORE, NISI FORTE INTELLIGAT, PRO-
VIDETUR SIGNIFICARE, PARTEM ESSENTIALEM FORTE TUNO
CONTRITIONEM SEQUENTEM POST ABSOLUTIONEM, QUAE
CONTRITIO CUM ABSOLUTIONE PRÆTERITA FACIT SACRA-
MENTUM COMPLETUM, QUOD TAMEN EX APPARE
ABFUDUM, Sicut si dicaret, POSSIT CONFESSIO SE-
QUENTEM CUM ABSOLUTIONE PRÆTERITA CONFIC-
TUM SACRAMENTUM PENITENTIA.

POSSIT EADEM SENTENTIA TRIBI ALII, QUI NEGANT
DOLOREM ESTE PARTEM ESSENTIALEM HUIUS SACRAMENTI,
QUOS AFFERT SUAREZ DISP. 20. SET. 3. M. 7. FED VT HEC
IPSE ADUERTIT, IJ. AUTORES PLANE NON CONCEDEANT, JA-
DI SACRAMENTUM VALIDUM ABSQUE VILLO DOLORE, IM-
MO EORUM ID EXPRESSE NEGANT, VT DURANDUSLI-
CET IN HOC MINUS CONSEQUENTER LOQUANTUR.

VERA, & COMMUNIS THEOLOGORUM SENTENTIA EST:
DOLOREM ESTE PARTEM ESSENTIALEM HUIUS SACRAMENTI:
SINE QUAE SACRAMENTUM NON SUBSIDIT VILE CALVUS. JANNUS
EST S. THOM., & ALIORUM QUOS CONCERIT, & LEVULUS
SUAREZ, VBI SUPRÀ N. 8. & COLLIGITUR CLARE EX PRINCI-
PIIS SUPRA POSITIS, QUIA DOLO EST PAR SACRAMENTI,
VT CONSTAT EX DEFINITIONE CONCILIORUM, QUAE DICAT,
CONTRITIONEM, CONFESSIIONEM, & SATISFACTIONEM EL-
LE PARTES MATERIALES HUIUS SACRAMENTI: SED NON
POSSIT

poteſt eſſe pars ſolum integralis, qualis eſt ſatisfac-
tio: ergo debet eſſe pars eſſentialis. Minor proba-
tur, quia ſi eſſet pars ſolum integralis, feſeretur,
confessionem, & abſolutionem abſque illa prorūſus
dolore eſſe Sacramētum validum. Vnde turiſus le-
queretur talem confessionem, licet eſſet lumen non
contulifet ob deſectionis diſpoſitionis, non eſſe re-
petendam poſtea, iam enim illa peccata fuerant
valide ſubiecta clauibis in confeffione valida, atq;
adeo ſolū oportet, poſtea auferre obicem, vt cum
effectu remitterentur. Confequens autem eſt con-
tra praxim totius Ecclesiæ licet ſi ſub opinio-
ne, an detur Sacramētum penitentiae validum, &
in formē ob deſectionis diſpoſitionis ſufficientis, &
per confequens ſi etiam ſub opinione, an debeat
peccata illa iterum explicari in alia confeffione,
quando prior fuit in formis, de quo dicemus ſect. 6.
omnes tamen fatentur, confeffionem factam abq;
vilo prorūſus dolore, praetertim cogniti tunc ipſo
deſecuſu doloris a penitente, vel etiam eo aduer-
tente, confeffionem illam eſſe ſacrilegam, omnes,
inquam, fatentur, repetendam omnino eſſe illam
confeffionem, alioquin nunquam repetenda eſſent
confeffiones ob deſectionis prouenientem ex parte
penitentis: Ergo ſupponit, illud non fuſſe Sa-
cramētum validum ex deſecuſu aliquius partis eſ-
ſentialis, qua non era alia, niſi dolor. Cetera enim
omnia non defuerunt, ſelicit, confeffio, & abſolu-
tio. Si autem valida fuſſer illa confeffio, non oportet
repetere illa peccata, ſed accuſare ſe ad fum-
mum de Sacrilegio commiſſo in illa confeffione.

Dices. Sacramētum illud fuſſe inuidalum ex
deſecuſu iipſius confeffionis, qui nimium, homo
non ſe accuſauit de illo iipſo peccato, quod in confeffione
commiſtebat, volendo recipere abſolu-
tionem abſque dolore, ac per confequens
confeffio non fuit integra omnium peccato-
rum.

Sed contra, quia in primis ad valorē Sacramēti
in tantum requiriunt confeffio integra, quatenus ſi
non ſit integra, afferat nouum peccatum, quod eſt
obex dolori requiſito. Vnde ſi confeffio non ſit in-
tegra, & hoc ſi abque noua culpa penitentis, ille
integritatis deſectus non vitiat valorem Sacra-
menti.

Deinde poſſet contingere, quod licet homo pec-
care de nouo illa confeffione, atque dolore, non
tamen aduerteret ad obligationem confitendi illud
peccatum in eadem confeffione, atque adeo con-
fessio eſſet formaliter integra, ſcilicet, omnī pec-
atorum, quorum recordatur in ordine ad confef-
ſionem: Ergo ſi tū etiam Sacramētum eſt nullum,
propter re vera eſſet, deſectus non proneniret
ex deſectionis integritatis confeffionis, fed ex deſectione
doloris, qua era alia pars eſſentialiter requiſita ad
valorē Sacramēti.

Rationes vero, cuius dolor in hoc Sacramēto
non ſit ſolum diſpoſitione eſſentialiter requiſita ad
effectionem, ſicut in baptiſmo, ſed etiam pars plures
affertur. Præcipua eſt, quia cum hoc Sacramē-
tum inſtitutum ſit per modum iudicii, requirit ac-
cuſationem: acuſatio autem noſt eſt nuda narratio
peccatorum: aliud enim eſt narrare, aliud accuſare; ſed ergo eſſe dolorofa, & ex odio delicti profe-
cta, quia alioquin erit mera historica narratio, ergo
requiritur dolor ex parte materiae, tanquam id, per
quod conſtituuntur accuſatio in ratione acuſatio-
ne.

Addi poſſet ratio altera ex ipta natura huīis Sa-
cramēti: quod reconciliatiūm eſt, ſcu per quod
homines à Deo per peccatum auerti iipſi reconci-
liantur, reconciliatio enim, ut talis eſt, neceſſariō in-

cludit reductionem dñarum voluntatum, ut que
prius in discordiam abierant, iam poſtea in con-
cordiam redant: quare oportet, quod vitaque re-
deat ad priorem ſtatū. Cum ergo per hoc Sacra-
mentum reconciliatur Deus cum homine; oportet,
quod Deus relinquit auerſionem, qua ab homine
auerſus erat, & homo etiam relinquit auerſionem,
qua à Deo ſe per peccatum auerterat: quod ſi per
contritionem, aut attritionem, qua eſt retractatio
prioris voluntatis peccaminorū, & conuertio vo-
luntatis ad Deum, a quo voluntarie diſceſſerat. Si-
cū ergo in baptiſmo apponitur pro materia aqua,
& in Confirmatione Chrīſma, &c. ſic in hoc Sa-
cramēto affertur pro materia reconciliatio ex
parte hominis, & confeffio, ut adueniente re-
conciliacione ex parte Dei, qua ponitur per ab-
ſolutionem, fiat reconciliatio completa, & in-
tegrum Sacramētum. Melius exemplum habe-
mus in Matrimonio, in quo quia eſt coniun-
ctio duorum; debet interuenire confenſus ex-
preſſus virtusque; ex quo dupli confenſus ex-
pliſato fit integrum Sacramētum: Sic enim
in Sacramēto Penitentiae, quod tendit ad re-
ſarcendum prius ſpirituale coninguum per pe-
ccatum mortale diſſolatum, vel per venialia
debilitatim, & obmobilium, requiriuntur con-
fenſus virtusque: ita tamen, ut quia homo prior
diſceſſit per peccatum à vinculo illo diuini con-
jugij; ſic etiam prior redeat per retractionem,
& dolorem; Deus verò, qui expulſus fuit, &
coactus diſcedere proprie peccata, redeat po-
ſterior vocatus, & rogatus à redente peni-
tente, ex quo virtusque confenſu integratur, ſeu
reparatur prius vinculum, & reſulta totum Sa-
cramētum reconciliatiūm. Haec autem ratio
probat etiam de dolore perfecto, & efficaci; nam
prior ratio defuſta ex ratione accumulationis, for-
tasse probat ſolum de aliquo odio peccati per-
fecto, vel imperfecto, ut videbimus ſectione ſequenti.

Obiici ſolet, quod contrito non eſt ſenſi-
bilis; ergo non poſſet eſſe pars Sacramēti, quod
eſt ſignum ſenſibile.

Respondet tamen facile, non poſſe eſſe par-
tem Sacramēti per ſe ſumptam, Ceterum ſicut
poſſet fieri ſenſibilis per aliud, nempe per con-
fessionem, ita poterit iam tunc eſſe pars Sacra-
menti ſenſibilis; ad hoc enim non requiriuntur,
quamlibet partem eſte per ſe ipsam ſenſibilem. Sic
in Eucharistiā corpus Christi eſt pars Sacramēti,
licet non ſit ſenſibile per ſe, ſed per species, &
verba conſecratio.

Dices; ergo contrito non faciet numerum
in ratione partis cum confeffione: quia eſt pars,
ut eſt ſenſibilis, ſed non eſt ſenſibilis, propter
condiſtinguitur ab ipsa confeffione, ſed propter
ſenſibilis à confeffione; ergo contrito non
eſt pars Sacramēti, propter condiſtinguitur à
confeffione; & per confequens contrito, &
confeffio non erunt duas partes diſtincte in hoc
Sacramēto.

Respondeſt, negando ſequelam, nam licet
id, per quod conſtituitur contrito in ratione
partis actualis, ſit ſenſibilitas confeffionis; Ipaſa
tamen contrito, quæ ſecondum tuam enti-
tatem recipit denominationem partis, diſtingui-
tur à confeffione; ſicut in composito humano
materia, & forma habent eſſe partes actualis
ab unica, & eadem uione, iuxta probabili-
rem ſententiam; & tamen ſunt due partes
diſtincte inter ſe. Item in composito acci-
dentali ex ſubiecto, & uibatione modali, ſub-
iectum habet eſſe partem actualē illius com-
positi

positi, & esse vbiacatum ab ipsa vicatione, per quam formaliter vniatur ipsi, & per quam vbiatur; & tamen sunt duas partes conditio[n]es: aliud enim est id, quod est pars, & quod est vbiacatum, alius id, per quod formaliter constitutus in ratione partis, & vbiatur; sicut etiam duas causas efficienes, causantes eundem effectum per eamdem numero actionem sunt duas causas cōdistingue[n]t, licet causent per eamdem causalem, sic in nostro casu contritionis, & confessio sunt duas partes, sunt duo sensibilia, licet constitutus utraque in ratione sensibilis, & in ratione partis actualis per eamdem sensibilitatem confessionis.

^{10.}
*An contrito
si pars per se.*

Hinc oritur primum dubium, an contritio sit pars huius Sacramenti per se, an solum per accidens? Aliqui videntur dicere, esse partem solum per accidens, quia eo modo est pars, quo est sensibilis, sed non est sensibilis per se, sed per aliud, ergo non est pars per se, sed per aliud, & per accidens: ita videntur sentire Palud. d. 16, q[uesti]o[n]e 4, in 2. solutione, & Ferat. 4, contra gentes c. 72, prope med.

Alij dicunt, esse partem per se, & quidem non potest quod hoc est quæstio de re ipsa, sed solum de modo loquendi. Si enim per esse partem per accidens, intelligamus, contritionem secundum suam propriam entitatem non intrare ad componentium intrinsecus Sacramentum, sed solum per sensibilitatem; negandum est esse partem per accidens. Si vero intelligamus, quod contritio se sola non potest intrare ad componentium Sacramentum, nisi redderetur sensibilis à confessione; verum est: Ceterum hic modus loquendi non videtur a proprio. Quare magis placet, quod alij dicunt, contritionem esse quidem sensibilem per accidens, esse tamen partem per se. Hoc est, tamen sensibilitatem contritioni prouenire à confessione: non tamen prouenire illi à confessione illam entitatem, quæ formaliter, & intrinsecus componit Sacramentum pœnitentia, hac enim est entitas intrinsecus ipsius contritionis.

Ex hac doctrina oritur secundum dubium, quod est magis de re, & difficile. Si enim tota sensibilitas contritionis prouenit ex confessione, per quam ostenditur, & exprimitur dolor internus; sequitur, quod si pœnitentia nondum habuit actum doloris eo tempore; quo peccata confitetur; postea vero ante absolutionem, se disponit & dolet debito modo de peccatis; hic dolor non poterit esse pars Sacramenti, & per consequens Sacramentum non erit validum; quia dolor ille consequens confessionem non poterit per confessionem praecedentem exprimi, quæ non procedebat a tali dolore; ergo non redditur dolor sensibilis, & per consequens nec pars Sacramenti sensibilis, de quo dicimus *scilicet seq.*

SECTIO II.

Vtrum ad valorem Sacramenti requiratur, quod dolor precedat confessionem?

^{12.}
*Sententia P.
Coninck.*

Ratio difficultatis proposita est in fine praedicti sententie, quod dolor prior est quam P. Coninch. in praesenti disp. 4. dub. 6. dicit dolorem requisitum ad hoc Sacramentum necessariò praecedere ipsa confessionem prioritate, non solum natura, sed etiam temporis eo quod voluntas confitendi orta ex dolore, & imperans confessionem est instantanea confessio autem, cum sit successiva sit in tempore. Hunc sententie facere videtur Layman lib. quinto, c. 4. num. 4.

Hæc sententia singularis est, & habet contra se omnes alios Theologos, quare oppositum videtur sentire Nauar. in manu. Lat. cap. 1. num. 22. Suarez in praesenti disput. 20. sectione 4. num. 31. Henriquez lib. 4. de pœnitent. cap. 28. numer. 3. Petrus quæst. 10. n. 2. Bonac. de Sacram. disp. 5. 1. q[uesti]o 3. punct. 2. n. 8. & eam videtur supponere Vazquez in praesenti q[uesti]o 9. 2. art. 2. dub. virie. num. 17. denique eam docet Fagundez de precept. Ecclesi. precept. 2. lib. 2. cap. 6. num. 10. vbi alios refert. Habet etiam contra le præmix fideliū; hi enim si fortè pecata abſque dolore confessi sunt, & postea confessari exhortatione permoti excitantur ad dolorem habendum de peccatis, putat se sufficiens satisfacere, si tunc doleant ante absolutionem, imo ad hanc finem Confessarij solent pœnitentes tunc positiū ad dolorem monere, ut se disponant ad absolutionem validam suscipiā; nec obligant eos post dolorem tunc conceptum ad repetendam confessionem, quæ absque dolore præmix facta est.

Respondet prædictus Autor, eo casu confessionem brevissimè repeti, dum pœnitentes dicit, le dolore de iis peccatis narratis, & cupere ab his absoluī. Sed contra primū, quia hoc ipsum est contra præmix: non enim solent pœnitentes repete illa verba, Cupio ab iis absoluī, nec confessarij solliciti sunt, ut pœnitentes id dicant. Deinde scipie patrines nihil profutus dicens, dolet de peccatis nostris dum Sacerdos illum alloquitur, nec curat in nouum dolorem confessatio manifestare, nec illum in dubiu[m] reuocat valorem illius Sacramenti. Solent item aliqui confessionem generalē factū per biduum, vel triduum referunt actu doloris faciendum ultima die quando absolucioni sunt, nec peccata prius confessa iterum repitantur, & quæ omnia iuxta illam sententiam condemnanda essent, vt pote contra Sacramenti valorem.

Accedit ratio a priori, quod dolor eiā post confessionem habitus potest esse materia sufficiens Sacramenti, ut constabit ex solutione argumentorum contraria sententia, non ergo oportet, quod necessariò praecedat confessionem.

Tota ergo difficultas est in soluendis fundamētis contrariis, quorum primum, & præcipuum est illud, quod confessio debet reddere sensibilem dolorem internum significando illum: non potest autem esse signum doloris, nisi ex ipso dolore procedat, neque enim alio modo significare potest dolorem, nisi tanquam causam. Ergo si dolor non est causa confessionis, non redditur sensibilis dolor per confessionem.

Repondent aliqui, dolorem in praedicto casu reddi sensibilem, saltem per actum pœnitentis sublequentem, quatenus non retrahendo confessionem, sed exp̄stanto absolutionem, & tacite illam postulando videat eadem peccata subiicere clauibus, & dolorem suum significare. Hanc solutionem indicat etiam Patres Suarez loco citato. Sed contra hoc est, quod potest accidere, per nullum actum sublequentem significari dolorem. Si pœnitentia, verbi gratia, post confessionem factam excitetur a confessario ad dolorem, & interim discedente pauplisper confessario ad consulendum aliquem, vel ad aliud breue negotium, pœnitentia tunc dolet de peccatis, rediens autem Sacerdos invenit eum iam carentem viu rationis, absolvit illum, de cuius dispositione non dubitat; quo casu absolutione illa videatur omnino valida: & tamen dolor per nullum actum exterrit sequentem pœnitentem potuit Sacerdoti manifestari; ergo non oportet, quod

quod reddatur sensibilis per illud silentium, & perfuerantiam subsequentem.

Melius responderetur, fieri sensibilem per ipsam confessionem praecedentem: non dico, quod non possit fieri sensibilis, nisi per confessionem: fateor enim posse etiam reddi sufficienter sensibilem per alia signa externa, v.g. per lachrymas, per suspiria, per verba penitentis dicentis, si dolere, &c. Sed dico, ad minus reddi sensibilem dolorem per confessionem praecedentem. Nec ad hoc requiritur confessionem esse effectum doloris, aut dolorem significari, tanquam eius causam: potest enim alter significari, quatenus scilicet confessio, & accusatio in ordine ad absolutionem significat desiderium obijendi veniam efficaciter, & per consequens, quod penitentis vult ponere omnia requisita ex parte sua ad remissionem in illo Sacramento obtinendam. Cum ergo unum ex requisitis, & praecepsum sit dolor de peccatis: eo ipso penitentis defensione sua peccata in ordine ad absolutionem, ostendit, se vel doluisse, vel quod saltem dolebit de peccatis ante absolutionem: Cum enim alterum ex illis sufficiat ad valorem Sacramenti, neutrum determinate significari, sed saltem sub distinctione: Vnde dolor postea elicitus sensibilis factus est per confessionem praecedentem, quae illum, vel ut praesente, vel praeteritum, vel ut futurum significabat.

Habemus ad hoc declarandum exemplum in hoc ipso Sacramento. Nam satisfactione, qua est pars integralis huius Sacramenti, aliquando non est per se ipsum sensibilis, sed debet fieri sensibilis per aliud: quando scilicet imponitur pro penitentia aliquod opus internum, ut agro non potenti loqui, quod in corde suo innocet Deum, vel alium, quod habeat bis, vel ter auctum patientia, vel conformitas cum diuina voluntate, vel quod per horam attendat orationi mentali, & mediteatur aliquid de passione Christi, vel examinet suam conscientiam quae omnes sunt actiones internae, & insensibilis possunt tamen imponi in penitentiam iuxta communem, & veriorem sententiam, quam sequitur Suarez infra disp. 37. sect. 6. Tunc autem sunt sensibiles per verba Sacerdotis imponentis penitentiam, & per acceptationem penitentis, quae sunt actiones antecedentes ipsam exequitionem satisfactionis, ut constat. Similiter ergo per confessionem praecedentem potest reddi sensibilis dolor consequens, quia sicut impostio penitentiae significat, eam postea implendam esse; Sic confessio in ordine ad veniam in Sacramento obtinendam significat dolorem requisitum possum, vel ponendum esse, non enim minor est obligatio habendi dolorem, quam implendi penitentiam sibi à confessario impositam.

Dices, si per confessionem penitentis significabat dolorem praesentem, vel futurum, ergo mentitus fuit, quia suppono ipsum tunc non habuisse dolorem praesentem, nec animum dolendi ante absolutionem, nec enim cogitauerat de necessitate habendi dolorem.

Respondet, non fuisset mentitum. Primo, quia non omnis, qui ponit signum aliquod absque re significata, mentitur: nam lachrymae sunt signa doloris, & tamen penitentis, si fuerit absque dolore interno sufficiens, non mentiretur in rigore. Requiritur ergo ad mendacium, quod ponatur signum tale: scilicet, loquutio significans per modum loquutionis tale obiectum, quod re ipsa loquens non credit esse verum. Confessio autem peccatum non est loquutio, qua penitentis dicit, Ego doleo, vel dolebo, sed, ego peccavi, ergo non mentitur

confitens absque dolore. Est tamen confessio signum doloris, non per modum loquutionis, quia signum latius patet (vt dixi) quam loquutio: sed propter connexionem, quam habet cum dolore, ex eo quod hoc Sacramentum exigit necessariò dolorem ad suum valorem: Vnde qui confitetur ad hunc finem, eo ipso creditur habere dolorem requisitum ad valorem Sacramenti.

Secundò explicatur alia ratione, quonodo ille non mentiatur, quia nimis licet non cogitaret explicitè de dolore habendo: habet tamen voluntatem uniuersalem suscipiendo Sacramentum penitentis à Christo institutum & per consequēs saltem implicitè, & in confuso habet animum apponendi, que necessaria sunt ad valorem eius Sacramenti: Si ergo postea ad hunc finem concepit dolorem; iam hoc ipsum significavit implicitè per confessionem praecedentem, per quam ostendit, se habere animum apponendi omnia necessaria ad suscipiendum Sacramentum validum.

Hinc constat iam solutio argumenti propositi ab illo Autore: nam admisit maiori, negamus minorem, quod scilicet, non possit dolor per confessionem significari, nisi vt causa per summ effectum: Dicimus enim significari, vt effectum voluntatis, à qua oritur confessio, quia cum confessio procedat à voluntate, suscipiendo Sacramentum, & hæc voluntas inferat petitionem doloris necessarij, consequens est, vt confessio significet dolorem propter connexionem cum ipso, tanquam cum effectu eiusdem cause, scilicet, eiusdem voluntatis suscipiendo Sacramentum validum.

Arguit vterius Cominch pro sua sententia quia si confessio externa non debet ex dolore procedere, posset quis absque illa peccatorum dolore, eiusve significatione per modum historiae narrare sua peccata; & postea interius alterius, & si absoluui, etiam si interius dolor nullo signo externo prodetur. Respondet ex dictis, si narratio peccatorum fieret per modum accusationis, hoc est, deferringo illa peccata Sacerdoti ad obtinendam absolutionem, iam eo ipso significatur dolor, vel praesens, vel futurus, saltem in confuso, vt explicimus. Si vero narratio non esset in ordine ad absolutionem, nec per modum accusationis; non sufficeret dolor subsequens, eo quod deesset una pars Sacramenti, scilicet, accusatio, seu confessio judicialis peccatorum, quia debet praecedere absolutionem.

Dices, accusatio vera debet esse profecta ex odio delicti: Ergo si confessio non oritur ex dolore non fuit accusatio. Respondet, accusacionem debere oriiri ex aliquo odio delicti, & desiderio correctionis, non tamen perfecto, & absoluto, vt dixi factum prædictum, peccator autem quoties se accusat, habet aliquod odium peccati, & aliquod desiderium salutis, nisi omnino facte confiteamur.

S E C T I O III.

Utrum ad singulas confessiones requiratur nouus actus doloris?

Consequenter ad praecedentem doctrinam dubitari potest, si quidem dolor interius est pars Sacramenti, & materia proxima partialis; an in singulis Sacramentis penitentia debeat apponi nouus dolor de peccatis pro materia proxima; an verò sufficiat unus, & idem dolor ad duplex Sacramentum penitentiae recipiendum? Casus autem potest in praxi frequenter contingere: si aliquis v.g. in confessione obliuiscitur unius peccati ex quinque, que

propria

proposuerat confiteri statim autem post ab o'ui-
nem recordatur, & addit illud alius recatum,
quæritur, an indiget non auctu doloris, an vero
in virtute prioris aihuc virtualiter manentis, possit
ab illo peccato absoluiri?

^{27.} De hoc punto non loquuntur expressè Docto-
res. Aliqui tamen eum de reiteratione confessionis
agnit, videntur supponere, ad secundam absolutionem
ab eisdem peccatis prærequiri nouam con-
fessionem, & nouum dolorem: ita Bonacivus de
Sacram. disp. 5. q. 4. p. 4. n. 1. & alij, qui dum fa-
serunt, posse eadem peccata iterum esse materiam
secundæ confessionis dicunt rationem esse, quia
peccata sunt materia remota in hoc Sacramento: ^{26.}
materia autem remota potest eadem deferire ad
duo Sacra menta ut eadem aqua ad duplum Ba-
ptismum, licet eadem materia proxima non possit.
Vnde videntur supponere dolorem, qui est materia
proxima, non posse eundem deferire ad duplex
Sacramentum pœnitentiæ: & clariss. P. Val. q. 9. 9. 2.
art. 3. dub. 5. n. 10. dicit, quando repetuntur eadem
peccata in noua confessione deberé repeti nouum
dolorem, quia materia proxima debet esse noua
pro Sacramento nouo.

Ceterum P. Henriquez lib. 4. de penitent. cap. 26.
§. 7. dicit, aliquando unam, & eandem constitutio-
nem ad duo Sacra menta posse, ut parte in pertine-
re, ut cum semel absolutus iterari maxima confi-
sione explicet præteritum dolorem, & peccatum obli-
tus, bio enim nouum, (inquit) effectum gracie amissæ
videtur recipere, dum absque novo dolore recipit ab-
solutionem, quia adhuc requisita omnia, scilicet, noua
confessio, ut signare peccati, & doloris; Nam dolor
prior ut in virgine existens est ad peccata oblitera, per-
inde valet, ac si esset nouus dolor de peccatis oblitus.
Addit tamen statim, aliud dicendum est, si con-
fessio secunda fiat de eisdem peccatis, à quibus di-
recte penitens fuerat absoluiri; tunc enim debet
habere nouum dolorem eorumdem peccatorum,
qui subiectur noue absolutioni, sicut debet esse
noua confessio.

Hæc opinio, quo ad priorem partem confirmari
potest ex praxi. Nam licet unus, vel alius confessa-
rius fortalè admoneat pœnitentem in prædicto
caſu de renonando dolore: alij tamen omnes com-
muniter id non faciunt. Eadē item praxis est in
moribundo, qui propter instantis mortis periculum
absoluendus est auditu uno, vel altero peccato, &
deinde præsequenda est confessio de aliis: tunc
enim non solet postea cogi ad renonandum dolorem
post primam absolutionem, sed absoluuntur secundò
ab aliis peccatis ex vi prioris doloris moraliter
permanentis. Rursus in eo caſu, quo alius pro-
pter peccata referuata dimidiare potest confessio-
nem, confidit superiori sola referuata qui alia
audire non vult & deinde inferiori eadem cum
aliis, tunc, inquam, iuxta communissimam senten-
tiā, quam sequitur Henr. lib. 6. de penit. c. 15. §. 4.
cum multis, quos afferat, datur duplex absolutio Sacra-
mentalis supra eandem confessionem, quia pat-
rin fit cum superiore, partim cum inferiore. In quo
caſu nemus dicet, pœnitentem teneri ad habendos
duos actus doloris, si prior dolor extendebatur ad
peccata referuata, & non referuata. Ergo nec in caſu
nostro debet repeti dolor, cum prior se extenderet
ad peccatum etiam, cuius oblitus fuit pœnitens
in confessione, & quod andit in secunda recon-
ciliatione.

Id vero, quod in contrarium opponebatur; quod
scilicet, dolor sit materia proxima Sacra menti, at-
que ideo non possit duplex forma cadere supra
eundem dolorem: hoc, inquam, retorquet potest

ostendendo, posse aliquam materiali proximam
partiale deferrere eandem pro duplice forma Sa-
cramentali. Sic enim Corpus Christi est materia
proxima partialis in Sacramento Eucharistie, &
tamen idem subsit omnibus cołecrationibus. Item
in hoc eodem Sacramento pœnitentia satisfactio
est materia proxima partialis, & tamen non vide-
tur repugnare, quod eadem satisfactio materialiter
sumpta, hoc est, idem ieiunium, v.g. deservit posse
pro materia integrali duplices Sacra menti. Si enim
impositum tibi fuit pro pœnitentia ieiunium cra-
stimum, & rursus consenseris hodie, poteris secun-
das confessarii praepare tibi in pœnitentiam
idem ieiunium crastinum, iuxta communem sen-
tentiam docentem, posse imponi in pœnitentiam
opera aliunde debita ex præcepto, in modo id
videtur supponere, qui dicunt, quod per illa verba
quædam boni feceris, & paienter sufficeris, &c. ele-
vantur omnia opera bona ad hoc, ut sit satisfactio
Sacramentalis: nam in secunda confessione repeat
Sacerdos illa verba immediate post primam, & per
consequens per utramque absolutionem eleuat ei-
dem opera subsequentia, ad hoc ut sint pars inter-
grali viriūque Sacra menti.

Dices, in eo calu, licet viru, & idem ieiunium
est pars integralis viriūque Sacra menti, for-
titer tamen est diversum; quia est pars viru Sa-
cra menti, in quantum impositum ab hoc confes-
sione & est pars alterius, quatenus fuit impositum
ab altero. Sed contra, quia eadem est ratio, quod
hoc de dolore; qui est pars viru Sacra menti,
quatenus significatur per alteram confessionem,
quare sicut ibi ieiunium est vicinum, sed impos-
titio ipsius est duplex, in nostro calu, licet dolor
est viru, significatio ipsius est duplex, scilicet,
per duplices confessiones diversam.

Dices, idem dolor potest deferrere ad duo Sa-
cra menta; Ergo poterit etiam eadem confessio de-
ferre ad duplum absolutionem, & ad duplex Sa-
cra menta pœnitentia: non enim est mundi materia
proxima dolor, quam confessio, atque adeo eadem
erit ratio utraque parte. Respondeo negando
consequentiam, nam licet utraque pars sit materia
proxima, longe tamē diverso modocum enim hoc
Sacramentum institutum per modum indici, non
potest secundò exerceri ab ille noua confessio,
quia postquam sententia validè prolata est à iudice
in aliqua causa, non potest iterum sententia profan-
ari, nisi fiat noua accusatio, & nouus processus, &
per consequens noua accusatio, & tellus, quia
ponit pœnitentem, qui est accusator, & reus. To-
tum autem hoc potest ponit ab ipso novo dolore, ut
constat, & per confessum potest ponit materia pro-
xima noui Sacra menti. Hinc etiam est, quod licet
in nouo Sacra mente pœnitentia possit iuxta illam
sententiam, quam retulimus, imponi idem opus idem
ieiunium, v.g. debet tamē intervenire nouum pro-
cessum, seu noua impositio pœnitentia ut idem
ieiunium debeatur iam ex obligatione duplice etia
ex duplice sententia Sacramentali. Ratio autem dif-
ferentia est eadem, quia nimim ad nouum iudi-
cium requiri noua sententia, non tamen requiri-
tur, quod pena, que imponitur, materialiter impa-
tit, sit diversa; potest enim eadem debet ex duplice
sententia. Cum ergo impositio pœnitentia sit pars
sententia, quam in Iudicio Sacramentali pro-
fert Sacerdos, & sine qua iudicium non est in-
tegrum; oportet, quod in nouo Sacra mente sit
noua impositio pena, licet non impositio noue
pœnitentie. Similiter ergo requiritur noua accusatio,
licet

sicut non requiritur semper nouus dolor; quia si-
cuit satisfactio sacramentalis significatur per sen-
tentiam praeteritam, & aliquando fit sensibilis per
ipsam, quando sicut imponitur pro penitentia
aliquid opus internum; sic dolor significatur, &
redditur sensibilis per confessionem; sicut ergo
eadem satisfactio potest significari per duplum
sententiam praecedentem in duplo sacramento,
sic idem dolor poterit significari per duplum
confessionem sequentem in duplo sacramento,
quia verobique remaneat integrum iudicium, &
completus processus judicialis constans ex accula-
tione, testificatione, & sententia, quae requirantur
nove ad rationem noui iudicij, eo quod luper eodem
processu non possit proferri secunda senten-
cia post primam validam.

Hinc constat priorem partem illius sententiae,
quam ex P. Henriquez supra adduximus, videtur sa-
us probabilis ex his autem, que in eius favorent
potissimum, argui potest contra posteriorem par-
tem eiusdem sententiae, qua dicebat, si confessio re-
petatur de eisdem peccatis, requiri nouum dolorem.
Si enim vera fuit, que adduximus in confi-
mationem prioris partis, non apparet, cur aliquan-
do circa eadem etiam peccata non possit repeti
confessio, & absolutio noua in virtute doloris pra-
cedentis perseuerantis adhuc moraliter, & virtualiter.
Nam in primis in predicto casu, quando super-
ior audit sola referenda, & ab illis absolvit, & de-
inde inferior audit omnia, ac iterum absolvit; Se-
cunda confessio non est de solis non referuntis, sed
etiam de referuntis, à quibus iam absorberat super-
ior, ut docent Auctores, quos refert, & sequuntur
ipse Henr. dito lib. 6. c. 15. vbi supra. Ergo si in
virtute eiusdem doloris perficitur illa secunda con-
fessio coram inferiori, circa eadem peccata referen-
ta; iam admittitur aliquando duplex Sacramen-
tum circa eadem peccata, saltem partialiter posse
subsistere absque novo dolore. Nec enim quidquid
refert quod in ea secunda confessione addantur
alia peccata diuerter, scilicet, non referuata: hoc
inquam parum refert, quia sacramentum illud, prout
versatur etiam circa referuata, est verum sacramen-
tum, & absolutionis forma illis etiam applicatur,
ad hoc enim subiectiuntur in secunda confessione,
ut fiat confessio integra omnium peccatorum vni,
& eidem Sacerdoti; & tamen absolutio, prout ver-
satur circa illa peccata, non innuit nouum dolorem:
Ergo licet illa peccata sola fuissent tota ma-
teria confessionis, posset secunda absolutio illis
applicari absque novo dolore, si potest, quando
sunt materia partialis.

Ratio item videtur esse eadē in utroque casu,
nam si aliquid cogit ad exigendum dolorem
nouum in secunda absolutione, illud est, quod scilicet
dolor est materia proxima Sacramenti, & non
potest duplex forma applicari eidem materia pro-
xime; haec autem ratio probaret etiam, fieri non
posse in priori casu nam licet peccata nova dicantur
in secunda confessione, dolor tamen est idem:
ergo si in eo casu ratio illa non convincit, non
debet in posteriori concinere.

Respondet Henriquez tacite huic obiectioni in
margine littera V. in priori casu non solum apponit
pro materia nouum peccatum, sed etiam nouum
dolorem virtualiter, quia attritio praecedens secun-
dum quod extendebatur ad peccatum omisum,
non fuit informata directe per Sacramentum prius,
& per absolutionem; ac perinde quatenus respicit
illud peccatum, habet se sicut noua attritio illius
peccati. Quod potest explicari considerando attri-
tionem praecedentem, sicut si essent plures attritio-

nes partiales de pluribus peccatis, ex quibus illas,
qua versabantur circa peccata explicata in prima
confessione, facilius directe informata per primam
absolutionem; Haec autem attritio partialis, qua
versabatur circa peccatum omisum, non fuit di-
recte informata prima absolutione, ac proinde
potest esse pars secundum Sacramenti. Quando vero
secunda confessio est de eisdem peccatis non po-
nitur nouus dolor iam virtualiter, quia totus ille,
prout respiciebat haec peccata, fuit directe infor-
matus prima absolutione.

Sed haec responsio recte potest primò, quia do-
lor ille secundum totam suam universalitatem;
fuit vera pars essentialis prius Sacramenti. Sup-
pono enim ex dictis sectione 5. ad valorem hu-
ius Sacramenti requiri voluntatem efficacem, quae
ex se opponatur cum omni voluntate peccandi;
haec autem est voluntas universalis; Ergo secun-
dum totam suam universalitatem requirebatur ad
prius Sacramentum. Secundò, quia quidquid sit
de hoc, ille tamen dolor numero non potuit esse
pars prius Sacramenti, prout terminabatur ad
talia peccata, nisi esset etiam eius pars secundum
totam suam universalitatem? Nam suppono, per
illum actum doluisse hominem de illis peccatis,
non propter aliquid speciale motuum; & quia talia
peccata erant, sed sub motu universalis, & quia
peccata erant, vel propter gehennam, &c. sed dolor
ille fuit pars prius Sacramenti, non solum prout
terminatus ad obiectum materiale, scilicet, ad talia
peccata, quae et plena sunt in priori confessio-
ne; sed multò magis, prout terminatus ad obiectum
formale, à qua accipit honestatem, & moralitatem:
ergo ille dolor fuit pars talis Sacramenti,
secundum quod respiciebat tale motuum universalis;
ergo prout respiciebat alia etiam peccata
omissa, quia in tantum ea respiciebat, in quantum
versabatur circa motuum universalis, sub quo omnia
illa comprehendebantur: ergo de primo ad
ultimum dolor ille secundum totam suam univer-
salitatem fuit pars prius Sacramenti, atque adeo
non est nouus dolor etiam virtualiter, qui sit pars
Sacramenti posteriores.

Addit, exempla supra à nobis addicta, si quid
probant procedere etiam in hoc posteriori casu,
nam corpus Christi idem realiter, & virtualiter est
materia proxima Eucharistiae sub diversis specie-
bus panis: Item satisfactio sacramentalis eadem
secundum suam entitatem, idem scilicet iesum, i-
v. g. est pars integralis utrumque Sacramenti peni-
tentiae, quando idem iesum praecepit ab utro-
que confessario. Denique etiam in hoc casu pro-
cedit, quod dicebamus de nouitate iudicij in ra-
tione iudicij: Nam in hoc etiam casu datur nouus
processus, noua accusatio, noua testificacio, noua
sententia absolucionis, & condemnatoria etiam per
nouam impositionem penitentiae; ergo datur
quidquid requiri ad nouam sententiam ferendam
in virtute praecedentis doloris adhuc moraliter,
& virtualiter perseuerantis. Non ergo video
ratione discrimini sufficientem, cur valeat confes-
sio secunda in priori casu absque novo dolore, &
non in posteriori: & licet Auctores non agant ex-
presa de hoc pfecto, ex modo tamen, quo loquuntur,
videntur hoc insinuare, cum evindant posse
secundam absolucionem cadere supra eadem pec-
cata, addere solent si ramer detur noua confessio: de
dolore autem novo nihil dicunt, si vnum, vel alterum
excipiunt. P. Joannes de Salas in manu scriptis
de penitentia q. 8. a. 10. relatā sententia aliquorum
Recentiorum, qui dicebant, requiri nouum dolorem,
sicut nouam confessionem ad valorem
secundi

secundi Sacramenti; ipse dicit contrarium verius esse, & sufficere, quod partes sensibles sunt nota, & addit, satisfactionem, licet sit pars sensibilis, posse fortasse eandem esse partem duplices Sacra- menti. Eandem sententiam indicavit obiter qui- dam alias Magister Salmanticensis in hac eadem materia, cicens, illam non videri improbatim: clarius autem, & exprefse eam docuit Petrus de Ledesma in Summa, c. 4. de Sacramento Pœnitentia & Io. de la Cruz in director. p. 2. de Sacram. Pœnit. q. 1. dub. conclus. Apud alios nihil iuuenio pro hac parte, nec etiam contra illam, quam quidem ego parte, nec auctoritate reprobare.

³⁵⁸ Dicere hinc sequi, quod posset aliquis initio anni habere dolorem de aliquibus peccatis, & in virtute illius doloris non renouari, confiteri singulis diebus toto anno eadem peccata. Responderetur, id pendere ex alia quaestione, ad quam omnes debent responder: scilicet, quanto tempore possit antecedere dolor ante confessionem, vel absolutionem, ad hoc ut dici posset habere moralem unionem cum ipsa in ordine ad constitutum unum Sacramentum. Omnes enim debent taxare aliquid tempus, intra quod debeat esse dolor, ne forte propter longam distanciam non possit esse unio moralis inter partes adeo distantes. Adderetur, doloreni priorem interrumpi per peccatum subsequens, atque adeo ex eo etiam capite debere iterum renouari.

SECTIO IV.

Quomodo actus doloris debeat à pœnitente referri ad Sacramen- tum Pœnitentia?

^{36.}
An debeat
elici ex in-
tentione con-
fendi.

Praecedenti dubio affine videtur esse aliud: an, scilicet, dolor, qui est pars Sacramenti pœnitentiae, debeat elici à pœnitente ex intentione, & relatione ad confessionem: an vero postquam elicitus est absque memoria confessionis, possit pœnitens eo dolore uti ad recipiendum Sacramentum pœnitentiae? P. Suarez disp. 20. set. 4. num. 29. videtur exigere relationem aliquam doloris in ordine ad confessionem faciendam: à quo videtur accipisse illum modum loquendi alij recentiores. Bonacina de penit. di. p. 5. q. 3. p. 2. n. 17. dicens, requiri quod dolor formaliter, vel virtualiter referatur ad confessionem, v. g. si doleat homo cum proposito confendi, vel recogitare neccata cum dolore, ut ea confiteatur, & virtute illius propositi, & intentionis confiteatur. Alij vero Recentiores addunt, si quis doleat de peccatis in ordine ad confessionem hodie faciendam, v. g. hunc dolorem non sufficere ad confessionem cras faciendam; quia sine hac relatione non videtur habere unionem moralem cum confessione sequenti.

^{37.}
P. Suarez.

Oppositum tamen videatur verum: nec credo, P. Suarez in illa fuisse sententia; nam loco citato explicans, qualiter debeat referri dolor ad confessionem, sic ait: quod fit quoties quis peccata recognitat, & de eis dolet, ut ea confiteatur, vel probet signum sui doloris in ordine ad confessionem faciendam, seu absolucionem obtinendam ad denique quovis quis dolet de peccatis cum expresso proposito illa confitenda, ex cuius virtute postea confessionem facit: nam qualibet ex his modis sufficit ad veram, accusationem, aliqua vero huic modi relatio necessaria est, &c. in quibus verbis satis aperiè indicat, sufficere illum secundum modum referendi dolorem, qui datur, quando quis

in ordine ad confessionem, vel absolucionem preberet signum aliquod sui doloris praecedentis. Eodem modo loquitur P. Valerius Reginaldus in præxi tom. 1. lib. 5. n. 54. ubi ait, eum, qui ex contritione priùs habita excitatur ad confessionem, & examen peccatorum, non debere postea de illis iterum conteneri.

Potest autem hoc probari primò ex Tridentino ⁴³ seff. 14. c. 4. vbi de dolore in universo dicitur, preparare hominem post Baptismum lapsum ad recuperandam divinam gratiam, & remissionem peccati obtinendam, si cum fiducia diuina misericordie, & prooportu[m] prestanti religione, coniunctus sit, que ad rite suscipiendum hoc sacramentum requiruntur. Item additur, attritionem, si voluntatem peccandi excludat cum spe venia, scilicet doloris Dei, quo pœnitentia licet non extra Sacramentum, in Sacramento tamen pœnitentia ad Dei gratiam importrandam disponitur. Quæ oratione verificantur in calvo nostro, nam si attrito habebatur ex membris gehennæ, vel ex alio sufficienti motu, & postea homo ad impetrandum Dei gratiam velit confiteri, & absolvatur, concurrent omnia, que à Concilio pentur, scilicet, dolor de peccatis, votum prestanti omnia, quæ requiriuntur ad Sacramentum pœnitentie (hoc enim votum semper continetur implicitè in qualibet attritione, quarenon in ea includuntur propositum fernandi omnia præcepta) iusus adest aclus excludens voluntatem peccandi cum spe venia, ergo datur, quæ disponunt iuxta mentem Concilii, sufficenter ad impetrandum gratiam, & remissionem in hoc Sacramento. Finesta ergo petitur illa alia relatio doloris ad Sacramentum, vel ad confessionem.

Secundò probari potest ex communis fidilitate sensus, enīm aliquis dum legit, vel dum nullum confessionem, moueat ad intensum dolorem, & detestationem suorum peccatorum, & postea ex desiderio venia cogitet de confessione faciendam, & Sacerdoti confiteatur, nemo dicet, hunc non esse optimè dispositum ad absolutionem recipiendam, immo ille videtur esse modis apertissimus, cum ex dolore peccatorum, & desiderio venia procedat ad procurandam confessionem, & absolutionem. Tunc autem dolor non processu ex desiderio confessionis, nec ordinatus fuit ad illam relationem aliqua antecedenter, sed consequenter, que licet fuerit paulo post ipsum dolorem, hoc parum interest: Idem enim esset, si tubus, vel phialis horis post dolorem homo recordaretur confessionis, & eam procuraret, quia adhuc verum esset confessionem illam fieri à pœnitente cum vero dolore, & dolorem significari per ipsam confessionem, (modus solus petebat Suarez;) ergo licet in ipso dolore homo non recordetur confessionis, poterit tamen postea ut illo dolore ad obtinendam absolutionem, sicut ad Baptismum.

Tertiò probari potest ex ipsa natura, & institutione huius Sacramenti, in quo magis connaturalis est, quod ex dolore, & contritione oriatur desiderium confendi, quam quod è contra ex desiderio corendi oriatur dolor, & contritio: Si enim consideretur hoc Sacramentum, ut quoddam indicium est, certum videtur, in iudicio humano ex displicientia, & odio delicti oriari accusacionem, & desiderium deferendi illud ad indicem, & procurare remedium, non vero è contra ex desiderio accusandi oriendi odium delicti; ergo similiter in hoc Sacramento ordo connaturalior est, si homo ex odio peccati veniat in cogitationem, & desiderium procurandi remedium illius in hoc indicio Sacramenti. Deinde si consideretur hoc Sacramentum, quatenus est

est condonatio, & relaxatio offendit: Certum etiam videtur, quod sit modus aptior, & congruentior ad impetrandam veniam, quando quis ex odio offendit, quam intulit, & ex penitentia interna mouetur ad perendam veniam a Sacerdote Vicario Dei, quam si ex desiderio remissionis moueatur ad dolendum de offensa Dei: In ipso dolor est perfectior erit, quo purior, & solam propter motuum diuinæ offendit, minus autem habet de hac puritate, si ex relatione antecedenti ad confessionem, & ex desiderio Sacramenti imperaret actus doloris de peccatis iam enim tunc dolor haberet salrem pro motu extrinseco desiderium Sacramenti, & eo minus moueretur homo a malitia offendit diuina ad dolendum, quod magis moueretur, & impelleatur ab extrinseco imperio procedenti ex alio mortuo.

Dices, actiones Sacramentales debent fieri ex intentione Sacramenti, neque enim sufficeret ablutione præcedens facta sine intentione Sacramenti, licet immediatè post referet eam aliquis ad Sacramentum Baptismi, & adiungatur formam: ergo cum actus doloris sit pars huius Sacramenti, debet etiam fieri ex intentione Sacramenti, nec sufficit, si postea ad eum finē referatur. Alioquin enim idem posset aliquis dicere de confessione, que licet sufficeret absque ordine ad absolutionem Sacramentalem, posset postea referri ad eum finem, & fieri materia Sacramenti.

Respondetur in primis falsum est, omnes actiones Sacramentales debere fieri ex intentione expressa recipendi Sacramentum in matrimonio licet aliquis ignoret illum contractum esse Sacramentum inter Christianos, solum intendat facere contractum, adhuc recipiet Sacramentum, quod est inseparabile à contractu. Deinde ex eo quod aliquid sit materia Proxima Sacramenti, non arguitur, quod debeat fieri ex intentione Sacramentorum species panis sunt etiam materia proxima Eucharistie, & tamen non debent ipsæ species fieri ex intentione Sacramenti, sed sufficit, consecrationem fieri ex ea intentione. Denique in dolore est specialis ratio, ut non requiratur in ipso talis intentione antecedens, quia scilicet dolor non fiat penitentem, tanquam Christi minister; solum enim Sacerdos operatur, ut Christi minister in hoc Sacramento, illæ autem Sacramentales actiones quæ sunt à ministro, debent fieri per intentionem explicitam, vel implicitam Sacramenti ponendi, quia non potest aliquis operari, ut minister alterius, nisi operetur nomine ipsius, nec potest operari nomine ipsius nisi id velit & intendat. Vnde in ipso etiam Sacramento Matrimonij coniuges, qui sunt ministri, debent habere hanc intentionem saltem implicitam, quam habent, quoties volunt contrafere verum matrimonium: Cum enim hoc inter Christianos non possit fieri sine Sacramento, eo ipso quod volunt omnino perficere matrimonium validum, volunt implicitè perficere Sacramentum, sine quo non fit matrimonium validum: si autem haberent intentionem efficacem repugnantem, & omnino excludentem rationem Sacramenti, non efficerent contrarium matrimonij. Talis etiam est ablution in Baptismo, quam minister operatur, ut minister Christi & ideo debet fieri ex intentione Sacramenti, nec poterit ablution absque ea intentione facta, referri postea ad Sacramentum Baptismi adiungendo formam. Contrito vero; vel dolor non est actus talis, quam penitentis faciat nomine Christi: Vnde ex eo capite non requiri intentionem antecedentem, qua referatur ad Sacramentum. Potest autem ad hoc ipsum confirmandum af-

ferri id, quod aliqui Theologi dicunt de satisfactione Sacramentali, supposita enim probabilitate, & communissima sententia, quod penitentis satisfaciat praepcepto confessari, etiamsi satisfactionem adimplat in peccato mortali, eo quod praepceptum Confessari solum sit de ieiunio, vel de elemosyna: addunt aliqui, nec etiam requiri, quod penitentis impleat satisfactionem ex intentione satisfaciendi praepcepto: nam sicut praepcepto Ecclesie audiendi sacram satisfit audiendo sacrum absque villa proorsus intentione satisfaciendi praepcepto, juxta communem Theologorum doctrinam, quia praepceptum non est de mortuo, sed de auditio sacri: sic etiam dicunt, praepcepto confessari de recitando horde rosario, lausieri per rosarij recitationem hodiernam, factam abque memoria, vel intentione satisfactioni praepcepto; quod docet Thomas aq[ue] lib. 1. in decalogum, cap. 1. n. 17. & lib. 4. c. 13. in fin. Hec autem doctrina debet eodem modo explicari, dicendo, satisfactionem illam, licet sit pars Sacramenti, non tamen exigere peculiarem illam intentionem Sacramenti recipiendi, eo quod non sit actio Ministri, sed pena imposta à Ministro ad quam subeundam, & implendam non requiritur intentio, sicut neque in aliis praepceptis.

Officiet tamen aliquis esse actiones Sacramentales, quae non sunt Ministerio, sed a recipiente Sacramenti, & tamen exigunt intentionem Sacramenti. Si in Sacramento Ordinis, ille qui ordinatur, debet tangere materiam cum intentione Sacramenti, & in hoc ipso sacramento Penitentia penitentis debet habere intentionem faciendo confessionem in ordine ad Sacramentum recipiendum, & tamen hi sunt ministri. Ergo licet dolor non sit actio ministri, adhuc exigit intentionem.

Respondetur, illas actiones requiri quidem intentionem; licet non sine actiones ministri: id tamen provenire ex aliis capitibus, & rationibus, quæ non procedunt in dolorem tacitus materia in ordinatione (si re vera ad valorem necessarius sit, id enim multi probabiliter negant) in tantum requiritur, in quantum sine illo non detur completa actio ministri ordinantis, quæ est traditio, quia traditio esse non potest sine acceptatione, sicut nec ablution actua in Baptismo potest esse sine ablutione passiva: cum ergo actio Episcopi sit traditio humana, requiri acceptationem humanam ex parte illius, qui accipit, neque enim ego dico tradidisse humano modo aliquid si ille alias materialiter, & sine intentione, vel intentione accepti: ideo in ordinando requiritur acceptio, & tactus cum intentione accipiendo humano modo, hoc est, accipiendo ad eum finem, ad quem traditur. Item in confessione requiritur intentionis aliqua, quia ad hoc sacramentum requiritur confessio iudicaria, hæc autem est, quæ sit iudicij, iudici, debet ergo penitentes dicere peccata Sacerdoti, tanquam iudici, quia sine hac intentione non ponet confessionem iudicariam, & hoc est formalissimum intendere saltem implicitè finem Sacramenti. In dolore autem nulla ex his rationibus militat, ut constare quare non est, vnde in ipius exercicio requiratur talis intentionis antecedens: quæ referatur ad sacramentum.

Dices, non solum requiritur intentionis in ministro Sacramenti, sed etiam in suscipiente, si sit adulterus, ergo penitentis dum habet actum contritionis, debet habere intentionem, saltem quatenus actu recipit aliquid Sacramenti, scilicet, unam partem materie: Respondetur intentionem in suscipiente Sacramentum requiri regulariter tunc, quando minister confert illi Sacramentum nomine Christi: &c. dum baptizat, vngit, imponit manus, profere

T. verba.

verba, &c. ratio autem videtur esse: quia (vt notat Suarez, tom. dis. 14, sect. 2, circ. med.) per sacramenta homo initiatur & consecratur Deo; ille autem qui consecratur, non debet inuitus consecrari, & dedicari Deo: consecratur autem quando a ministro vngitur, tangitur, abluitur, &c. profertur verba: ideo qui ordinatur verbi gratia, tunc deber praestare consensum, quando accipit materiam vel ordinatur, quia tunc accipit potestatem: datio autem potestatis absque acceptatione eius, qui habet usum rationis, non est valida, & completa: ideo tunc debet esse intentio in suscipientis. Quod idem procedit de aliis Sacramentis cum proportione, in quibus datur etiam aliqua potestas, vel aliquod donum a ministro nomine Christi. Quando vero fit contrito, non consecratur poenitentis a ministro, nec accipit ab eo potestatem aliquam, quam debet acceptare, sed disponit se ad consecrationem per absolutionem Sacerdotis accipiens, non ergo requiritur tunc alia intentio propter ipsam contritionem, quae se sola sufficenter disponit.

47. Sed contra vrgebis, primò quia infans non potest acceptare potestatem in Sacramento, & tamen illud validè recipit, ergo potest esse valida, & completa traditio potestatis absque acceptatione suscipientis, atque adeo ex hoc capite non requiretur intentio. Respondetur, acceptationem requiri ad valorem aliarum donationum, quando fit donatio adulto, non quando fit infantil, vt cum aliis obferuat Thomas Sanchez lib. 1. de matrim. dis. 6. n. 15. & 27. Sic ergo de Sacramentis, quando ministrantur infanti non habenti propriam voluntatem, sufficit voluntas Christi, vel Ecclesiae absque eius consensu, vt traditio potestatis sit valida.

48. Vrgebis secundò, quia ex hoc capite non requiretur intentio suscipientis toto tempore, quo minister loquitur, vel operatur, sed sufficeret intentio in fine, sicut quando aliquis donat tibi librum, non requiritur consensus tuus ab inicio loquutionis, sed sufficit quando ille absolvit verba acceptare donationem; ergo licet ille qui baptizatur non haberet intentionem, quando abluitur, sufficeret eam habere, quando absoluuntur verba. Respondetur, quando hoc esse differentiam inter Sacra menta, & contraetus humanos, in quibus sufficit acceptatio in fine, quia adhuc perseuerat moraliter voluntas donantum. In Sacramentis vero non sufficit, quia eorum effectus non potest suspensi, sed debet operari, quando fiunt, vel applicantur. Vnde non sufficit consensus accipientis post finem verborum, quia iam non est Sacramentum, neque etiam sufficit consensus post prolationem medianam partem v.g. formæ, vel applicaram materiam, quia illa pars, & illa consecratio præcedens non operatur, vt nunc moraliter perseuerat, sed vt fuit, quod physicè fuit. Nam si aliquis cum debita intentione effudisset aquam & postea cum debita intentione proferret verba, licet per possibile vel impossibile reuocasset intentionem, quod effusionem aquæ præterit, validum esset Sacramentum: quia non attendit ad non renocatum voluntatem, sed ad intentionem, quam habuit, quando effudit aquam: ideo ergo ab inicio requiritur intentio suscipientis, vt singulae partes consecrationis, & operationis ministri acceptentur, dum fiunt, quia si tunc non acceptantur, postea non poterunt acceptari, quando solum moraliter perseuerant.

49. Sed vrgebis tertio ex Sacramento matrimonij, in quo si feminâ non cogitante de matrimonio, dicat vir cum intentione debita: *Ego te accipio in meam ipsa* vero tunc cum eadem intentione respo-

deat accepando, & dicat *Ego etiam te in meum*; fita suscipendi Sacramentum ab initio, dum vir illud ministrabit: ergo non requiritur in Sacramentis intentio suscipientis toto tempore, quo minister illud ministrat.

Respondetur, ideo dixi supra, regulariter, eam intentionem exigere, ut scilicet exciperem matrimonium, quod sicut irregulariter est, quoad alia multa, sic etiam quoad hoc. Quæ differentia oritur ex duplice, vel triplici capite. Primo, quia in hoc Sacramento ritus, & verba non videntur sonare consecrationem, sed solam obligationem profanam. Secundo, quia est contractus, qualis ante erat; cum ergo de fe non exigere acceptationem antecedentem, sed sufficeret acceptatio consequens, sicut in aliis contractibus, non debuit variare natura contractus per rationem Sacramenti supradictam. Tertio, quia in Matrimonio non requiritur verba physica, sed sufficiunt virtualia, vt supra diximus, atque adeo sufficiunt verba præterita moraliter manentia: cùm enim prolatæ futuræ à viro sub conditione, si feminæ acceptaret; feminæ posita acceptante, incipiunt eadem verba non renocari, existimari verba nunc prolatæ absolute: quæ verba virtualia, & moralia sufficiunt in illo Sacramento, licet in aliis non sufficiant. Habemus ergo ex his, non requiri semper intentionem Sacramenti in suscipiente, quoties ponitur aliqua pars intrinseca Sacramentis ratione generali pars Sacramenti, atque adeo neque eam intentionem requiri, quando ponitur dolor, qui est pars materiales.

Denique quod Aduersarij opponentes de minori morali requisita inter dolorem, & confessio nem, ad faciendum unum Sacramentum, que vno videtur fieri per illam relationem doloris ad confessionem. Hoc, inquam, patrum vrge, satis enim coniunguntur moraliter; si intra debitum tempus dolor præcedens significatur per confessionem subsequentem; sicut etiam in iudicio humano, si aliquis ex odio præcedenti scelerum, & ex desiderio remedij moueat postea ad accusandos sceleratos; sufficenter coniungitur accusatio cum accusatione præcedenti in ordine ad constituantem dolosam, seu iustificatam. Nunc iam dicimus aliquid de proposto non peccandi.

SECTIO V.

Virum requiratur propositum non peccandi ad Sacramentum penitentie.

Tres sunt Sententia. Prima docet, esse necessarium ad valorem Sacramenti propositum, sicut dolorem. Ita Iohannes Medin. *Cod. de confess. in quest. de confess. ficta iteranda* Toletus, lib. 3. summa cap. 4. & 5. Quinta est, & alij, qui id probant ex Concil. Florent. & Trident. in quibus dicunt pri main partem huius Sacramenti esse contritionem, ad quam pertinet dolor de peccato cum proposito non peccandi cætero.

Secunda sententia dicit, non requiri propositum formale, aut virtuale. Ita Soto, & alij, quod assert Suarez in *presenti disputa* 10. sectione 4. num. 32.

Tertia sententia docet, requiri quidem ad Sacramenta valorem propositum, vel formale, vel virtuale, quod in actu doloris includitur. Hanc tenet Suarez ibi num. 33. & est communis inter Recentiores.

Ego distinguendum existimô, aliquando enim dolor

dolor est talis, in quo virtualiter includitur propositum requisitum; & tunc non exigitur ad valorem Sacramenti aliud propositum formale: aliquid vero dolor non includit tale propositum, & tunc requiritur propositum uniuersale prater dolorem. Potest enim dolor esse, non ex motu uniuersali, sed speciali, propter quod paenitentis dolor de peccatis illis, que confitetur: & quidem hic dolor nec virtualiter continet propositum uniuersale non peccandi de cetero, sed ad summum continet propositum non committendi illa peccata, de quibus homo doleret. Alius vero est dolor de peccatis ex motu aliquo uniuersali comprehendente omnia peccata mortalia; ut si doleat homo propter offenditam grauem Dei, propter irreuerentiam Dei, propter penas inferni, & parentiam beatitudinis, que correspondet omni peccato mortali: & quidem hic dolor virtualiter saltem continet propositum non peccandi mortaliter de cetero. Quando ergo dolor est prioris generis, requiritur propositum uniuersale, cum in ipso actu doloris non contineatur: quando vero dolor est posterioris generis, ipse dolor sufficit ad valorem sacramenti; cum in se contineat vi. cuiuslibet tale propositum uniuersale. Impossibile enim est, quod aliquis doleat efficaciter de furto, verbi gratia, praeceps, quia est offendita gravis Dei, & quod simul velit offendere Deum graueriter alio peccato diuerso: quia per priorem actum odit offenditam grauem Dei super omnia: per posteriorem vero vult offenditam grauem Dei ad vitandam iacturam alterius boni inferioris; que esset contradicere: ergo ille prior actus implicitè extendit ad vitanda omnia peccata mortalia, que sunt etiam offense graves Dei.

Nec obstar verba Conciliorum Florentini, & Tridentini, que exigunt cum dolore propositum non peccandi: illa enim intelliguntur de proposito formalis, vel virtuali, & implicito: quia nimis potest esse dolor aliquis, ut dividimus quia non afferat secum tale propositum uniuersale: ideo explicaverunt Patres dolorem, non ut cumque, sed cum proposito non peccandi, sive formalis, sive virtualis. Quod autem virtuale etiam sufficiat, colligi potest ex eodem Tridentino illa sessione 14. cap. 4. vbi dicitur, attritionem ex gehennae metu, v. g. si voluntatem peccandi excludatur cum spe venie; peccatorum disponere ad recipiendam gratiam iustificationis cum sacramento Paenitentiae: vbi non requiriunt alia conditio ad hunc effectum: nisi quod attrito sit talis, qui voluntatem peccandi excludatur: ergo quoties hoc habuerit attritio, disponit sufficienter ad valorem Sacramenti. Dolor autem ille uniuersalis a nobis explicatus excludit omnem voluntatem peccandi, ut constat ergo iuxta Tridentinum ille sufficit ad effectum huius Sacramenti, & per consequens id, quod superiorius dictum fuerat in eodem capite, contritione esse dolorem ac detestationem de peccato commissio cum proposito non peccandi de cetero, intelligi debet de proposito, sive inclusio in eodem actu doloris, sive non inclusio, ut constat ex verbis posterioribus, que adduximus.

Obiicias primis, si dolor absq; alio proposito diverso sufficit ad valorem huius sacramenti: ergo etiam e contra sufficit propositum efficax non peccandi absq; alio dolore diverso: sicut enim dolor, & detestatio praterter includit implicitè propositum circa futurum, sic propositum efficax videatur includere detestationem & odium peccati

P. Joan. de Lugo de Panentia

praterter: Consequens autem videtur esse contra Tridentinum illa sess. 14. capite 4. vbi dicitur contritionem requisitam non esse solam cessionem à peccato, & vitæ nouæ propositum, sed veteris erit vitæ odium.

Responderet, propositum & dolorem in aliquo posse æquiparari, & in aliquo differre. Conveniunt quidem in hoc, quod sicut dolor ex efficaci, & uniuersali odio peccati, & offenditæ diuinæ includit virtualiter propositum circa futurum, sic etiam propositum non peccandi ortum ex efficaci, & absoluто odio peccati, eo ipso continet implicitè detestationem peccati praterter, vnde qui diligit Deum, super omnia actu efficaci, & ex hoc motu proponit firmissime custodire eius mandata, eo ipso dicitur communiter habere contritionem virtualem, quia in eo actu continetur implicitè detestatio peccati praterter, licet homo non recordetur, nec putet se peccasse, & offendisse Deum: ergo similiter, qui ex metu inferni concipit odium peccati, & proponit efficaciter vitare omnia peccata, eo quod displiceat illi super omnia quodcumque peccatum exclusivum à Regno Cœlorum, & inductum damnationis æterne, iam eo ipso continet implicitam detestationem peccati praterter, in quo tota illa ratio odibilitatis reperitur.

Diferunt tamen adhuc quoad hoc actus detestationis, & actus propositi, quod detestatio efficacis, & dolor de peccato praterter magis necessario includit propositum implicitum, quam è contra: nam qui detestatur super omnia peccatum praterter, eo quod sit, v. g. inductum inferni, eo ipso ostendit, quod quantum est ex se velle non esse possum peccatum, ne possetur aliquid inductum inferni, hoc enim est dolere efficaciter de illo, ergo eo ipso significat, quod si in ipsius potestate esset nunc, non permetteret ponere peccatum, ne sequeretur illud malum, ergo si nunc se offerret occasio peccandi, non potest acceptare illam, nisi cesset ab illo priori actu, contradiceret enim sibi dicendo, quantum est ex me, vellem non esse possum, & vellem auferre tale malum possum, & aliunde volo illud de novo ponere. At vero propositum non ita secum afferat necessario detestationem praterter peccati. Nam qui proponit, ex vi propositi solum dicit, volo deinceps nullo modo peccare: potest autem stare, quod quis firmissime velit non iterum peccare, licet non displiceat illi peccare olim: possum enim praescindere peccata praterter à futuris, & complacere in praterteris, vel saltum de illis non curare, negando tamen mihi omnia futura. Sic senex impeditus facile proponit castam ducere vitam in futurum, licet non displiceat illi lascivia sua intencutis, nec contradicat sibi dicendo, placet mihi, quod feci, sed nullo modo volo iterum id facere, sufficit semel fecisse. Hinc ergo est, quod Concilium merito ad contritionem requirat non solam mutationem vitæ, & proposita vitæ nouæ, sed odium veteris, sive hoc includatur implicitè in actu propositi efficacis propter talē modum tendendi in obiectum formale, sive sit alius actus diuersus: nam propositum solum vitæ nouæ non sufficit ad veram paenitentiam, cum possit etiam reperiri in non paenitente.

Obiicias secundas posse reperi attritionem ex me tu gehennæ, in qua non continentur implicitè tale propositum non peccandi de cetero. Si enim aliquis potest ex me cogitans fecum, acerbatem inferni, diceret tu gehennæ auctor de illis propositio praterter.

T 2 postea

Malleum pccate mortaliiter quam pati peccata infernorum;

postea, dum habet attritionem de suis peccatis ex metu inferni, non habet propositum etiam impli- citum vitandi hoc peccatum; quomodo enim potest ex odio inferni moueri ad vitandum hoc pec- catum? quippe iam sibi contradiceret, quia ex una parte diceret; ego volo vitare infernum omnibus modis, & ad hunc finem volo vitare omnia pecca- ta: ex alia verò parte diceret, ego volo potius pati infernum, quā peccare, quæ duo repugnant inter se: ergo ex illo motu inferni non potest propo- nere vitationem huius peccati.

58.

Respondet, si argumentum hoc aliquid pro- bat, probat etiam magis directè, non posse ex illo motu, & odio inferni concipi detestationem, & dolorem de illo peccato præterito; nam detestari illud, videtur esse dicere: Ego retrahō, quod dixi, & assero, quod voluissim potius eligere infernum, quam peccatum: hac autem prælectione non vide- tur posse fieri ex odio inferni; quis enim ex odio inferni eligat infernum potius, quam aliud malum? Si verò detestari potest fieri ex motu illo, po- tenter etiam fieri propositum eodem modo, sive ex- plicitè, sive implicitè. Quomodo autem possit quis ex illo motu detestari tale peccatum per veram attritionem; explicari potest hoc modo, quia omnia, quæ ex se afferunt aliquod malum, possumus detestari, & odire ex odio illius mali, quod afferunt: sed illud idem peccatum attulit de facto dignitatem aeternæ damnationis, ergo homo, qui aduerit, se per illud peccatum incurrit aeterna- tionem, potest ex odio illius damnationis dolere de tali peccato, per quod illud malum incurrit. Nec per hoc contradicit sibi in ipsa retractatione, quia per ipsam velit simul duo con- tradictoria: non enim dicit, ego eligo infernum potius, quam peccatum, sed solum retractas actum priorem, & dicit, velle non faciles illam elec- tionem peccati praे inferno, & si esset in mea po- testate, vellem, quod talis electione non fuisset, eo quod talis actus electionis attulit mihi damnationem aeternam. De electione vero opposita fa- cienda nihil dicit homo per hunc actum, sed solum de illa mala electione non habenda, quia illa ipsa afferit damnationem, quam volebat vitare: sicut qui habuit peccatum inuidia, quo doluit de bonis alterius, quia bona illius sunt, & veller potius ipse ea habere cum alterius damno, non oportet ad dolendum de hoc peccato, quod dicat, ego gaudeo positiuē de bonis illius, & malo, quod ipse ea ha- beat, quā ego; satis enim est, si dicat, doleo quod doluerim de bonis illius, & vellem non habuisse ralem actum doloris, de obiecto autem illius actus inuidia nihil dicit, sed de ipso actu. Sic in casu no- stro ad retractandum peccatum non est necesse de- cernere de obiecto illius, & velle electionem con- traria, sed satis est damnare actum ipsum propter damnum quod attulit, nihil decernendo de eius obiecto.

59.

Hinc autem constat, eodem modo posse fieri propositum de illo peccato, iterum non commit- tendo, licet circa eius obiectum nihil proponatur; neque enim dicit homo: solo subire potius infer- num, quam peccare, sed dicit, vole non habere actum electionis, quo ostendam, me potius velle peccatum quam infernum, eo quod talis actus elec- tionis afferet mihi ipsum infernum.

Adde, etiam si in illo proposito diceret homo: vole eligere, & velle potius Infernum, quam peccatum; adhuc non vellit per illud propositum infer- num ipsum, non enim est idem velle offerre se ad ali- quod obiectum, ac velle ipsum obiectū. Imò qui scit quod sibi offerat inimico ad mortem, evader mor-

tem, potest ex desiderio vitandi mortem, velle se of- ferre occidendum suo inimico. Sic ergo homo ex desiderio vitandi infernum, quod scit vitari hoc modo, scilicet, offerendo se Deo ad patientium in- fernum, potius, quam peccandum, potest, inquam, tunc ex illo desiderio offerre se, & velle eligere po- tius infernum, quam peccatum. Probat hoc ma- nifestè de facto in actu dilectionis Dei super omnia, quo quidem homo implicitè odit offendit Dei supra omne malum, & supra infernum ipsum; & tamen potest homo ex desiderio beatitudinis, & ex metu damnationis aeternæ, imperare sibi actum di- lectionis Dei, quo iustificetur: Ecce ex odio inferni imperat sibi, & vult actum dilectionis quod pre- ligit infernum offendit diuinæ in quo nulla est co- tradictio, imò necesse est, quod id fiat, quies ho- mo ex metu inferni proponit scimenter feruare omnia præcepta: unum enim præceptum est de dili- gendo Deo super omnia, & per consequens ex me- tu, & odio inferni vult homo feruare illud præcep- tum, & elicere actum dilectionis Dei, qui velit potius infernum, quam Dei offendit. Ratio autem est, quia, ut diximus, omne id, quod est vile ad ali- quem finem, nisi aliunde repugnet specialiter, po- test eligi ex amore illius finis: cum autem vile, imò necessarium sit ad vitandum infernum habere actum, quo homo eligat potius infernum, quam peccatum, & aliunde non repugnet, imò necesse sit, quod homo ex desiderio beatitudinis possit velle omnia media necessaria ad ipsam, ille etiam actu eligi poterit ex odio inferni, & desiderio gloria, atque aucto ex tali motu potest fieri proponit etiam vniuersaliter, extendens se ad vitandum peccatum illud, de quo procedebat argumen- tum.

Potes tamen, quid si aliquis sciret, quod eligen- do infernum, ne peccaret, acceptanda esset Deo electio, & mittendus esset infallibiliter ad inferos? Tunc enim non posset villo modo ex odio inferni moueri ad vitandum illud peccatum, cuius vitio infallibiliter afferret pœnam inferni, quomodo enim posset eligi ex amore finis, seu ex desiderio fugiendi inferni vitatio peccati, quæ nullo modo esset medium tunc ad vitandum infernum, sed potius afferret infallibiliter ipsum infernum.

Respondet, metum inferni de facto esse mor- tium sufficiens ad vitanda omnia peccata quæ de facto possunt occurere in hoc terrenum ordine, & statu per se loquendo, & seclusa ignorancia. De fa- to enim iuxta leges Dei ita hac prouidentia non incurrit aliquis inferni tormenta, eo quod illa eli- git potius, quam peccare mortaliter, nec peccatum mortale est medium necessarium illi ad fugiendum infernum: ergo de facto metus inferni est motuum efficax de se ad viranda omnia peccata mortalia, quod sufficit ad propositum efficacem concipidendum ex illo motu nunquam peccandi, & hinc in illo casu factio, & impossibilitas presentem propiden- tiam, non esset vniuersaliter efficax illud motuum ad omnia peccata vitanda, hoc non oblat, quia ut aliquis efficaciter velit nunquam peccare, satis est velle non peccare in omnibus casibus, qui de facto possunt occurere. Dixi autem, hoc mortuum ex metu inferni esse de facto efficax, & sufficiens ad feruanda omnia præcepta per se loquendo, & seclusa ignorancia, quia non nego, quod de facto posset aliquis ex ignorancia reduci ad eas angu- stias, ut cogitaret, sibi hic, & nunc necessarium esse committere aliquod peccatum mortale ad vitandum infernum, ut si Dæmon minaretur ali- cui, se illum statim ad inferos capturum, nisi ali- quod mortale peccatum committeret. Id tamen non

non collit sufficientiam motiu ad omnia peccata vitanda: sufficit enim quod quantum est de se, sufficiens sit, licet hic, & nunc per accidens propter ignorantiam, vel inaduentiam non possit conducere ad vitandum aliquod peccatum.

^{61.} Sic etiam fatendum est, motiuum contritionis ex Dei dilectione super omnia sufficere ad vitandum omne peccatum: & tamen si aliquis ex ignorantia putaret, aliquod peccatum manens peccatum, & illicitem non displicere Deo, sed placere, non posset ex amore Dei mouerat vitandum illud peccatum. Item si aliquis ex inaduentia non attendat, nec aduertat, quod mendacium displiceret Deo, licet aduertat ad malitiam propriam mendacij, & peccet venialiter; non tamen potuit hic, & nunc retrahit ab illo peccato committendo ex motu dilectionis Dei, cum non aduertetur, id displiceret Deo. Et tamen nemo dicit, motiuum dilectionis Dei super omnia non sufficere ad propositionem vniuersale, & efficacem circa omnia peccata venialia: quia nimur illud motiuum, quantum est de se, extenditur ad omnia, & potest per se loquendo singula impedit, seclusa ignorancia, vel inaduentia, ut dictum est.

Dixi etiam supra, posse nos ex desiderio aliquis finis, eligere omne id, quod est vtile ad illum finem consequendum, nisi aliunde specialiter repugnet talis electio: potest enim aliunde repugnare. Ut si aliquis putaret necessarium, vel vtile, esse ad suam salutem habere odium sua salutis: non posset quidem ex desiderio, vel amore salutis concipere odium eiusdem salutis; quia id specialiter repugnat: haberet enim simul amorem, & odium sua salutis. Amorem quidem quia ex amore, & desiderio sua salutis moueretur ad procurandam illum per tale medium: ergo haberet actum amorem sua salutis. Haberet item odium salutis, cum ex desiderio salutis conciperet odium eiusdem salutis; qui duo actus cum sint incompatibilis ex parte obie, non posset ex amore salutis moueri homo ad tale medium eligendum: Posset tamen ex desiderio salutis auferre se ad patiendum infernum; quia ipsi oblarior non est amor inferni, nec odium salutis; sed permisso illius, eo quod sciam, illum permissionem, & oblationem ex parte mea esse medium ad vitandum infernum: sicut in exemplo posito posset aliquis ex desiderio vite offere se ad mortem, quia praescribet, illum oblationem esse medium efficax ad vitam, & liberationem consequendam.

Obiici est tertio, qui dolet de peccato ex efficaci amore salutis aeternae, si um haberet virtualem voluntatem mediorum, quae necessaria sunt ad eandem salutem, sed ad vitandam damnationem, non est medium necessarium vitare postea hoc peccatum hinc, & nunc: sufficit enim, vel vitare illud, vel saltē postea delere illud per penitentiam: ergo in illa detestatione non includetur propositionem vitandi peccata in futurum, sed vel vitandi, vel delendi postea illa per penitentiam.

Reponderet negando minorem, si salus aeterna consideretur in ordine ad me; nam licet Deus possit me salvare, et tamen ego peccarem, & possit dare mihi tempus penitentiae; id tamen non est in mea potestare: quare si ego volo efficaciter saluari, volo non peccare, quia volo non ponere tale impedimentum, quo posito, non sit in mea potestate saluari. Sicut si vis efficaciter vivere, non projicias in mare vnicum patrem, quem habes ad vitam, licet scias, quod Petrus dabit fortasse tibi dimidium sui panis; id enim non est in tua potestate.

Dices; si aliquis sciret, se esse praedestinationem
P. Joan. de Lugo de Penitentia

ex revelatione, hic saltē in dolore de peccatis ex meū gehennæ, non includeret virtualiter tale propositionem. Cum enim sciret se, si postea, laberetur deletorum tandem illa peccata per paenitentiam non apprehendit, tanquam medium necessarium ad salutem, vitare peccatum subsequens: quia etiam non vice illud, non subit periculum damnationis.

Respondet, etiam in illo casu includi propositionem in dolore ex motu attritionis: nam sicut dolet homo de peccatis præteritis ex eo motu, non quia propter illa damnandus sit, (iam enim scit, se non damnandum propter illa) sed quia ex se attulerunt periculum & causam condignam damnationis aeternæ, quod periculum, & quam causam odio efficaciter habet sic eodem odio prosequitur quocumque aliud peccatum subsequens, quod ex se afferat idem periculum, & eamdem causam damnationis aeternæ; vbi enim est idem motiu, neceſſe est (vt diximus,) quod actus efficaciter tendens, & absolutè in illud, tendat etiam virtualiter in omnia, que necessaria sunt ad illud, vel comprehenduntur sub illo.

SECTIO VI.

Vtrum possit dari Sacramentum paenitentia validum, & informe ex defectu doloris.

^{62.} Ad complementum doctrinæ traditæ in sectionibus precedentibus, neceſſe omnino est tractare hoc punctum, qui si dolor de peccatis est necessarius, tanquam pars Sacramenti, si qui videatur, non posse Sacramentum absque illo subsistere, & per consequens non posse dati Sacramentum validum, & informe, hoc est, absque collatione gratiæ iustificantis: hæc enim conferunt, quoties non adest obex: obex autem afferatur per dolorem de peccatis, præsertim cum in dolore dixerimus contineri virtualiter propositionem non peccandi, quando est ex motu vniuersali. Est autem hæc quæſtio fatis celebris inter Theologos antiquiores, & recentiores, qui omnes in duas sententias principales diuiſi sunt.

Prima negat vniuersaliter, posse vñquam contingere, quod detur hoc Sacramentum validum, & non ponat statim effectum gratiæ sanctificati. Autores huius sententia non conueniunt inter se: Quidam enim dicunt id repugnare, eo quod quodcumque ponatur confessio, & absolutione etiā absq; dolore, vel saltē absq; perfecto dolore, potest cauare gratiæ sanctificantem: quæ sententia tribuit foli Soto, sed contra eius mentem id esse probat latè P. Valquez in præsenti queſt. 92. art. 1. dub. 1. vbi tamen pro illa afferat Rosellam, & Angelum. Potest etiam afferri Vega lib. 13. in Trident. cap. 26. 34. & 36. qui vult, attributionem falsam, sed inuincibiliter existimatam veram sufficere ad valorem, & effectum huius Sacramenti. Sed hæc sententia clare reiicitur ex supradictis, & ex Trident. ſeff. 14. cap. 4. & alibi exigente semper ad iustificationem, veram paenitentiam, & dolorem peccatoris, sine quo non remittitur peccatum personale.

Alij alter amplius uertur illam sententiam dicentes dolorem illius, qui est pars essentialiter requirita ad valorem huius Sacramenti, esse dolore perfectum, atque ad eo simul esse dispositionem sufficienter ad gratiæ effectum consequendum, nec posse inuincire unum; sine alio; quare nullum Sacramentum paenitentie erit validum, quod non T. 3. confiteretur.

cōstet, tanquam ex parte essentiali, ex dolore, qui disponat sufficenter ad iustificationem. Hanc sententiam tenent Adrian. Maior, Gabriel, & Ioannes Medina, quos refert, & sequitur Vasquez, vbi supra art. 2. dub. vno. Eadem sequitur P. Coninch. in presenti disp. 4. dub. 1. P. Stephan. Fagundez. in secundo Ecclæsia præcep[er]o lib. 2. cap. 7. vbi alios afferunt & eam sequuntur plures Recentiores.

68.
Secunda af
firmata.

Secunda sententia principalis concedit, hoc Sacramentum aliquando dari validum, sed informe, hoc est, sine effectu gratie sanctificantis. Hanc docet S. Thom. in 4. d. 17. q. 3. art. 4. quæst. 1. & Thomistæ communiter, Capreolus, Palud. Caiaran. Soto, Cano Ledesma. Sylvest. Richard quos afferunt Suarez in presenti disp. 20. secl. 3. qui eamdem ex parte sequitur, & hanc etiam amplectuntur communiter Recentiores Thomistæ, & Henr. q. 1. de penit. c. 11. §. 3. & Card. Tolet. l. 1. summa c. 10. §. tertius casus est, & alij quos refert, & sequitur Antonin. Dian. tom. 1. tr. 1. miscell. resol. moral. resol. 31. qui omnes consequentes docentes, talem confessionem validam non esse postea repetendam; sed solum explicandum in alia confessionalie defectum illum prioris confessionis, si fuit grauiter culpabilis.

69.
Auctores etiam huius sententiaæ non uno modo, sed diversissimis eam explicant, & defendunt. Aliqui primò dicunt, id contingere, quando sit confessio sine dolore, quam adhuc esse validam, & non repetendam, docuit Bernard. de Gamma-co cicatus à Capreolo in 4. d. 17. quæst. 1. ad argumenta Gothredi: Alij dicunt, eum defectum debere ignorari à pœnitente invincibiliter. Alij dicunt, ignorantiam non obstat, etiam culpabilem. Alij, sufficere, si pœnitens accuset se de illo defectu doloris in eadem confessione. Alij dicunt, casum contingere, quando confessio sit cum dolore aliquo, sed imperfecta, & inefficacia, & in hoc etiam potest esse eadem diuersitas de defectu doloris efficacia ignorato invincibiliter, vel non ignorato, vel manifestata in eadem confessione. Auctores pro singulis modis dicendi videri possunt apud Suarez, & Vasquez, locis citatis.

70.

Hi omnes modi explicandi reiiciuntur efficaciter ex doctrina Concilij Tridentini, & Florentini, in quibus assignatur, tanquam pars necessaria huius Sacramenti contritus vel attrito, quibus nominibus non intelligitur dolor, & propositum imperfectum, seu velleitas, quædam, sed voluntas firma, & absoluua, ut constat ex eodem Tridentino dict. Jef. 14. cap. 4. vbi contritus, quæ est pars Sacramenti, definitur, animi dolor & desratio de peccato commiso cum proposito non peccandi de cetero, qui autem solum habet velleitatem non peccandi, & disiplentiam simplicem in præteritis, non habet propositum non peccandi, nec detestatur propriæ peccata, cum in ipsis actu compleatæ, & illa absolute approbet. Quod autem ignoretur ille defectus, parum refert; quia dolor existimatus, non est verus dolor, nec verum propositum, quare sicut aqua existimata etiam invincibiliter non est materia sufficiens baptismi, si reuera est vinum & non aqua, sic nec dolor existimatus erit materia sufficiens Sacramentum pœnitentiaæ, si non est verus dolor licet ob inculpabilem ignorantiam excusatetur homo à noua culpa in illa confessione facta sine dolore.

71.

Vnde secundo argui potest contra illos Auctores, quia si reuera potest dari tota materia valida huius Sacramenti absq[ue], vero dolore, & proposito efficaci, sequerentur esse etiam Sacramentum validum, quantumcumque pœnitens aduteretur suum defectum,

& scienter cōsideretur absq[ue]jillo dolore, nam tene-
ra daretur tota materia, quæ reperitur in casu igno-
rantiae, scilicet, dolor imperfectus cum cōfessione
peccatorū: si ergo hæc materia est sufficiens, eadem
seper erit, sufficiens, ad cōstituendum Sacramentum
validum; etiam si ob aduterentiam pœnitens pecca-
ret tunc mortaliter, quomodo non peccaret, quan-
do id non aduteretur.

Argumenta vero, quibus in hoc dicendi modo adducti sunt ij Auctores facilimè dissoluuntur. Primo arguant, quia si ad valorem Sacramenti requiritur vere dolor perfectus, redderetur pœnitentes nimis solliciti de rependendis confessionibus, in quibus facile est defuisse talenm dolorē. Respon-
detur, si bona fide facta est confessio, postea etiam durante eadem bona fide, nullum esse periculum; nam etsi reuera fuerit inutila; per subsequentem tamen confessionem dimittentur illa priora pœ-
cata indirectè. Ceterum si postea aperte consti-
terit defectus priuis confessionis, nō mirum, quod oporteat eam repetere, sicut si constet de defectu iurisdictiōnis in confessario, qui eam audiuit.

Secundo arguant, quia alia Sacramenta pos-
sunt esse valida, & sine fructu: cur ergo non
etiam hoc? Respondent discimus esse, quod alia Sacramenta non habent pro materia ipsum dolorem, hoc autem haberet dolorem pro materia intrinseca, vnde non mirum, quod non possit dari Sacramentum sine fructu, quia eo ipso haberet suam materiam, quæ est dispositio sufficiens ad fructum Sacramenti.

His ergo explicandi modis relictis P. Suarez se-
c. aliter defendit illa secundam sententiam, in eo
scilicet casu, quo aliquis, quæ comisit duplex pec-
catum mortale v.g. alterum furti, alterum odij, con-
fiteatur peccatum furti, de ipsisque doler propter
speciale turpitudinem & crudelitatem furti, de peccato
autem odij non dolet, nec illud confitetur,
quia illius invincibiliter est oblitus; in quo casu
cum homo apponat materiam, scilicet, confessionem
formaliter integrum, & dolorēm efficacem ei pro-
positio absoluto, nihil videtur decessus ad hoc, ut
adueniente absoluzione, fiat verum, & validū Sa-
cramentum, & tamen non confiteretur grata, quia
datur obex peccati odij non retracti per dolorem
aliquem formaliter, aut virtualiter: nam dolor de
facto, cum sit ex speciali motu turpitudinis pro-
pria furti, ut supponimus, non potest extendi virtualiter ad peccatum odij, quod illam turpitudinem non participet, sed alia diuersam: vnde remitti
non potest etiam indirectè per tale Sacramen-
tum, ut constat: atque adeo Sacramentum in hoc
casu erit validum & informe.

Hanc sententiam posteriores Theologi impu-
gnare conati sunt, & quidem P. Vasquez, cuius
tractatus de pœnitentia postea editus fuit, huius
sententiaæ non meminit, nec contra illam aliquid
argumentum affert, nec ad eius fundamentum
aliquid respondet: quia nimur, quod tempore
illum tractatum composuit P. Vasquez, non
nondum viderat hanc Suarij sententiam, que non
fuerat in lucem edita P. Fagundez vbi fu-
tra eam impugnat; Primo quia dolor ille de furti,
si attrito est supernaturaliter extenditur virtualiter
ad peccatum odij, cum odium etiam sit of-
fensa Dei: quare sicut actus charitatis virtualiter
continet dolorem de peccatis quibuscumque,
sic attrito illa disponit sufficienter ad remissio-
nem peccati, cuius pœnitens non recordatur.
Sed hic auctor: dñm hoc argumentum multiplicatis
verbis replicat, non videretur ad mentem, &
rationem Suarij attendisse, qui fanè loquitor in
casu;

casu, quo pœnitētē dolet de furo, nō præcīsē quia est offensia Dei, vt sic, sed quia habet talēm specialē turpitudinem contra virtutem naturalem, vel infusam iustitiae quod sanè motiuū ad alia peccata non extenditur, vt constat. Ade, etiam si dolor est deo peccato, vt offensio Dei, nō fieries hoc, quod extenderit virtualiter ad omnia alia peccata. Poffet enim aliquis dolere efficaciter de peccato sacrilegij propter specialem eius fœditatem, qua specialementer displaceat Deo, & propter specialem, & grauiorem offensam Dei, quam continet, quod motiuū non complectitū etiam virtualiter, alia peccata mortalia inferiora furti, vel detractionis, &c. in quibus illa specialis turpitudine non invenitur, nec illa specialis grauitas talis offensae diuinæ.

Secundò arguit prædictus Auctor n. 1. quia ex illa Suarij doctrina sequetur, pœnitētē in eo casu si moreretur cum illo Sacramento valido fore damnandum, quod durissimum videtur; cum sit Sacramentum informe absque eius culpa. Quo argumento dicit Suarium minis oppressum, varias solutiones tentare, vt illud vitaret, que magis effugia sunt, quam solutiones. Sed reuera hic Auctor fixit sibi Suarium oppressum, qui nec difficultatem illam sensit in argumento, nec varias dedit solutiones, nec necessaria erat Suarij doctrina ad argumentum illud, cui quilibet Theologus vno verbo satisfacret: nam sicut, si pœnitētē faciendo, quod in se erat, & bona fide, ac cum attritione sufficiēti confiteretur alicui, qui communiter existimaretur Sacerdos, & non esset talis, reuera non iustificaretur, sed damnaretur, si moreretur in eo statu, sic in nostro casu dicendum est, in quo nihil est durum, nec admiratione dignum, quia in vitroque casu damnatur homo non propter culpam in confessione commissam, aut propter negligentiam illam, sed propter culpam merè præteritam, que dum reuebra non tollitur per verum remedium; inferrit iustissime pœnam aeternam; sicut puer, qui baptizatur vino pro aqua per errorem, damnabitur, non in pœnam illius erroris, sed in pœnam peccati originalis, quod non fuit expiatum vero Sacramento.

P. Coninch illa disputat, 4. num. 73. & sequentibus, impugnat aliis argumentis sententiam illam Patris Suarez. Primò quia ad essentiam, & valorem huius Sacramenti requiritur dolor, efficaciter tendat ad reconciliationem cum Deo, ex cuius reconciliationis desiderio nascitur voluntas ipsa cōfendi. Omnis autem seria voluntas reconciliationis cum Deo implicite includit auerionem: ab omni peccato mortali, & per consequētē sufficiet ad effectum etiam Sacramenti ponendum. Minorem probat; quia omnis amor efficax alicuius boni continet implicite detestationem mali contrarij; ideo enim quilibet actus perfecte charitatis continet virtualiter detestationem omnium peccatorum mortaliū, licet homo eorum non recordetur, quia nimicrum non potest stare ille actus cum actuali effectu ad peccatum mortale: sed neque potest stare voluntas efficax reconciliationis cum Deo, cum effectu ad peccatum; ergo haec voluntas, continet implicite detestationem omnium mortalium.

Hæc ratio maiorem apparentiam habet, quia superiores adhuc tamen non videtur solida: quia licet ad hoc Sacramentum requiratur voluntas abso-luta reconciliationis cum Deo, hæc tamen voluntas non semper includit virtualiter retractationem omnium peccatorum. Quod probari potest in

actu spei, iuxta communem sententiam dicentem esse desiderium explicitum, vel implicitum beatitudinis, & tamen non omnis actus spei est detestatio virtualis omnium peccatorū, neque est virtu-aliter attrito sufficiens ad iustificationem cum Sa-cramento, nam in peccatore sicut dantur actus si-dei, dantur etiam actus spei absque dolore ex-plicito, vel implicito de peccatis. Ratio autem est, quia desiderium beatitudinis determinat qui-dem ad volenda media necessaria ad beatitudi-nem; non est autem medium simpliciter necessa-rium commississe peccata; potest enim homo sal-uari per pœnitētē, licet prius peccaverit; ergo illud desiderium beatitudinis non infert necessariō hanc attritionem virtualem. Sic ergo in præ-senti potest esse desiderium reconciliationis cum Deo, quod tamen non contineat virtualem retrac-tationem omnium peccatorum. Nam si aliquis ex ignorancia potaret, peccata remitti à Deo absque eorum retractatione per solam elemosynam; po-ſset velle dare illam elemosynam, ad imperrandam veniam peccatorum, & poſset velle efficaciter re-conciliari cum Deo per illud medium; qua tamen voluntas nullo modo includeret dolorem virtualē peccatorum. Alioquin omnes, qui de facto con-tinent ad imperrandam veniam peccatorū, & exi-stimant se esse dispostos, habebunt scđcum Sa-cramentis, quia illi volunt serio reconciliacionem cum Deo, & ex hoc desiderio apponunt illud me-dium, quod existimat sufficiens: sed tamen multi non iustificantur, quia non curāt de dolore, & pro-penso habendo, quia non audierunt, hanc esse di-ſpositionem necessariā, vt cōſtar manifeste in mul-tis rusticis, & peris. Quamvis ergo amor efficax finis sit virtualiter amor mediorum, & dolor sit me-dium necessarium ad reconciliationem cum Deo, non tamen semper amor finis continet aqua-re-lenter, & virtualiter actus illos, qui sunt media ne-cessaria ad finem: nam qui vult saluari, vult seruare precepta, quorum unum est dilectio Dei; & tamen ille amor salutis non est equivalenter dilectio Dei super omnia; quia si hoc esset, iustificaret etiam extra Sacramentum. Continet ergo illos alios actus per modum imperij, & cause; non tamen continent in se perfectionem illorum equivalenter; quia be-ne potest actus inferior imperare actum excellen-tiorem, & superiorem.

Vnde constat etiam ad exemplum illud de actu perfecto dilectionis Dei, qui continet semper de-testationem omnium peccatorū: ille enim actus non ſolū habet se per modū imperij respectu talis de-testationis, sed versatur circa ipsumne obiectum de-testationis: nam amare Deū super omnia, est praefere Deū omnibus alijs obiectis, & per consequētē velle potius iacturam omnium quam displicentem Dei, ad quam vitandā homo recidit omnia alia: hoc enim totum continet implicite in illo amore Dei super omnia, quia hic amor versatur circa hæc omnia tanquam circa obiectum implicitum: & ideo hic actus est equivalenter dolor de peccatis, ad cuius ſcilicet obiectum terminatur implicitē. At vero desiderium reconciliationis cum Deo, licet velite implicitē actus necessarios ad eam reconciliationē, non tamen versatur circa obiectum ipſorum actuum ſicut nec desiderium beatitudinis, & propositum ſeruandi mandata versatur circa obiectum om-nium actuum, qui necessarij sunt ad beatitu-dinem, & quibus ſeruantur mandata: non enim est actus charitatis, nec misericordie, &c. licet ſit imperium omnium illorum actuum.

Secundò arguit prædictus Auctor n. 73. quia si

T 4 ad

80

ad valorem Sacramenti non requiritur dolor, qui virtualiter se extender ad omnia peccata mortalia, sequitur, posse aliquem validè recipere hoc Sacramentum cum effectu actuali ad aliquid peccatum mortale; cum hoc enim actuali effectu stare potest dolor de aliquo peccato propter eius specialem turpitudinem. Respondet negando sequelam: nam licet ad valorem non requiratur dolor vniuersalis de omnibus peccatis: requiritur tamen, vel propositum vniuersale non committendi de cætero illum peccatum mortale, quod videtur factis indicate Tridentinum *sef. 14. d. c. 4.*, dum contritionem definit detestationem de peccato commissio, cu[m] proposito non peccandi de cætero, & postea loquens de attritione dicit vtilem esse, si voluntatem peccandi excludat: vel certe, si tale propositum vniuersale non requiritur, sed sufficit speciale circa peccata commissa pro ut aliqui Recentiores volunt, requiritur ad minus carentia propositi actualis peccandi, quam carentiam non habet, qui habet actuali effectum ad peccatum mortale: nam illemer affectus est peccatum, vt constat & per consequens non habet id, quod requiritur ad valorem Sacramenti.

81.

Dices, si ad valorem Sacramenti requiritur propositum vniuersale saltet virtualiter: ergo requiritur etiam dolor virtualiter vniuersalis, cur enim magis requiretur vniuersalitas in proposito, quam in dolore? Respondet, in primis Concilium Tridentinum non eodem modo loqui, quoad hoc de dolore, ac de proposito: nam de illo solam dixit, *debet esse detestationem de peccato commisso*, in quibus verbis non perit dolorem terminatum ad omnia peccata, sed solum ad commissa: de proposito autem dixit vniuersaliter *debet esse propositum non peccandi de cætero*, & debet excludere voluntatem peccandi, qua verba vniuersaliter sunt, & comprehendunt omnia peccata: in quo etiam fenu Greg. Pap. hom. 34. in Enang. & l. 9. registri epist. 39. dixit poenitentiam esse commissu plangere (ecce dolorem de præteritis) & plangenda non committere, ecce propositum circa futura, in quibus etiam verbis maiorem vniuersalitatem habet propositum, quam dolor; hic enim fertur ad sola commissa, illud vero ad omnia, quæ committi possunt.

82.

Ratio autem congruentiae duplex potest adduci. Prima desumitur ex ipsa natura doloris, seu retractationis; est enim talis actus, qui iuxta suum modum tendendi, feratur solum ad ea peccata, quæ apprehenduntur commissa, neque enim retractari potest, nisi quod male factum apprehenditur. Vnde qui non peccauit, non habet talem actum doloris; non ergo mirum, quod à poenitente solum exigatur dolor de peccatis commissis, & non dolor vniuersalis: at vero propositum ex natura sua fieri potest æqualiter ad omnia peccata possibilias, vnde merito ex parte propositi vniuersalitas exigitur.

83.

Secunda ratio esse potest, quia ad hoc vt homo admittatur de nouo in amicitiam, & gratiam Dei magis per se exigitur propositum circa futura, quam dolor de præteritis: hinc enim est, quod si adulterii aliquis cum solo peccato originali, & absque alio mortali à se commisso baptizaretur, non indigeret dolore aliquo, aut retractatione, vel aliquo actu terminato ad vitam præteritam, ad hoc, vt iustificaretur, indigeret tamen propositum vniuersali circa futura, & voluntate fernandi præcepta, vt notat Suarez. tom. 3. in 3. part. disp. 38. sectione 1. conc. 2. quia nimur qui alteri se de nouo inseruum, vel domesticum tradit, videtur hoc propositum adducere voluntatis eius exequenda: vnde

non mirum, si magis à poenitente in hoc Sacramento tale propositum vniuersale requiratur quam talis dolor vniuersalis. Dolor enim videtur solum exigis sub conditione, si aliquid contra Deum commisit, sicut autem ab eo, qui non peccauit, non existit dolor, ita nec ab eo qui ignorat aliquid suum peccatum, exigitur dolor de illo ad valorem Sacramenti, si afferat dolorem de illo peccato, cuius venient petit, licet propter obicem non consequatur effectum, propositum autem non petitur sub conditione, sed abfolute ab omnibus, qui de novo volunt recipi in familiaritatem, & amicitiam diuinam.

Vrgebis adhuc ex actu dilectionis Dei super omnia, qui sanè non solùm inferit propositum vniuersale non peccandi, sed etiam dolorem vniuersalem circa omnia præterita: vnde quoties aliquis amat Deum super omnia, disponit se sufficienter ad gratiam, licet non recordetur sui peccati, ergo voluntas etiam illa reconciliandi se cum Deo non solùm inferit propositum vniuersale circa futura, sed etiam dolorem vniuersalem circa præterita: que enim major connexio est dilectioni, quam huic voluntati cum dolore illo vniuersali?

Respondet, in primis non omnem adam dilectionis Dei inferre illum dolorem, aut propositum vniuersale: neque enim quoties peccator dat elemosynam pauperi propter amorem Dei, disponit se sufficienter ad iustificationem, sed solùm quando habet actum perfectæ dilectionis Dei super omnia, quo scilicet afficiunt erga Deum amore amicitiæ super omnia alia, qui amor, sicut afferunt propositum vniuersale, si etiam dolorem faltem implicitum circa præterita, quia amare, est vel le bonum illius, qui amat: ergo eo ipso, quod homo amat Deum super omnia, & super se ipsum, vult Deum bona magis, quam sibi ipso: Vnde sicut non potest homo amare se ipsum, quin eo ipso implicitè odio habeat omnia sua mala, si non potest amare Deum super omnia, quin implicitè nolit offendam diuinam, & doleat de illa, si possit illa. At vero voluntas reconciliationis cum Deo non habet hoc; per illam enim non volumus Deo bonum, sed nobis volumus reconciliationem; cui quidem reconciliationi non opponitur peccatum præteritum; imò in rigore loquendo necesse est quod præcesserit peccatum, ad hoc, vt nunc ponatur reconciliationis, & licet homo eam velite ex amore pacis cum Deo, cui paci adueratur peccatum; non tamen est necesse, quod amet hanc ipsam pacem amore vniuersali; potest enim amare fieri, & efficaciter pacem futuram, non amando pacem pro tempore præterito. Paci autem futura non adueratur peccatum præteritum: vnde potest stare hic amor reconciliationis, & pacis cum Deo sine dolore vniuersali implicito de omnibus peccatis, licet non possit stare amor Dei super omnia cum affectu erga peccatum præteritum: vnde perfecta charitas veller, si possit, facere, ne positum fuisset peccatum, quod Deo displicuit.

Alij Recentiores Theologi paulò alteri eandem sententiam Suarez impugnant, quia licet dolor (inquit) devno peccato, & non de alio sufficeret ad valorem Sacramenti, quatenus est ex parte doloris, requiritur tamē (vt diximus) ad eundem valorem propositum vniuersale non peccandi, & quidem hoc propositum: si efficax est, non potest nō extēdi virtualiter ad peccata præterita, eaq; implicitè, sed efficaciter retractare, qui propositum generale, vel debet esse sub motu generali & communis ad omnia genera peccatorum, vel sub motu particularibus omnia virtutum, ergo cū

cum illud motuum comprehendat sub se tam peccata praeterita (quam futura, utraque enim illi opponuntur) consequens est, ut actus ille efficax non minus sit detestatio implicita peccati præteriti, quam propositum vitandi futurum. Sicut enim non potest esse odium efficax peccati præteriti quin sit propositum implicitum vitandi futurum sub eodem mortuo; sic est contra non potest esse propositum efficax vitandi futurum, quin sit odium implicitum præteriti sub eodem mortuo.

Hac tamen ratio dissoluta, & impugnari facile potest. Primum, quia, ut diximus *sect. præcedenti*, licet dolor efficax includat virtualiter propositum in futurum, non tamen est contra propositum efficax includit dolorem efficacem de præteritis, nec sunt paces hi duos auctus, quoad hoc, cuius rationem ibi signavimus: Potest ergo aliquis præteritum non reprobare, & tamen firmissime in futurum propone. Sed potest hoc ipsum secundum ostendere ad hominem contra hos Auctores, qui admittunt ex parte doloris sufficere ad valorem Sacramenti dolorem de uno peccato ex modo speciali illius virtutis. Ponamus ergo, aliquem dolere ex motu iustitia de peccato furti, non tamen de peccato luxurie, cuius non recordatur: habet item propositum de cætero nunquam peccandi mortaliter ex mortu generali ad omnia peccata mortalia futuram, nimirum propter malitiam reincidentiam, quæ inuenitur in aliis peccatis mortaliter futuri, à qua aliquam maiorem gravitatem accipiunt, quod quidem motuum sufficiens est ad propositum vniuersale, & firmam concipiendum, ut constat, & hoc ipso motu confessari excitat solent penitentes ad propositum firmum, & Christus videbat illud insinuasse; quando Ioann. 5. dixit Paralyticus: *Ecce sanus factus es: noli peccare, ne aliquid deterius tibi contingat.* Hoc autem mortuum, licet generale sit ad omnia peccata futura non tamen extenditur ad peccatum luxurie pænitentium, sumpno enim illud fuisse primum peccatum mortale totius vice, nec habuisse malitiam reincidentiam ergo hic homo habet quidquid requiritur ad valorem Sacramenti absque illa detestatione etiam implicita illius luxuria, habet enim dolorem efficacem de futuro, qui luxuria hoc Doctores sufficit in ratione doloris, habet item propositum vniuersale, & firmissimum non peccandi de cætero ex odio reincidentia: ita iam inerit omni peccato mortali futuro, quod propositum videatur etiam ponere quidquid ex parte propositi pectetur in Tridentino, cum excludat omnem voluntatem peccandi, ergo recipiet Sacramentum validum, sed informe propter obincum luxurie mortalis nondum retrahitam implicitem.

Manet ergo seper possibilis casus ille à P. Suarez positus, in quo posuit dari hoc Sacramentum validum, & informe propter defectum doloris, qui non se extendit ad omnia peccata de facto commissa. Nec ego video argumentum quo efficaciter posse reiici, ut constat ex solutione eorum, quæ alij contra illam doctrinam adduxerunt. Posset vterius aliquis obiicere, quod si ea doctrina vera esset, sequeretur posse dari Sacramentum validum, etiam si scienter aliquis doleret de uno peccato, & non de aliis, non enim haberet dolore sufficientem de illo peccato. Hoc tamen ex supradictis solvi potest, nā tunc deflet propositum vniuersale non peccandi: qui enim scienter vellet accedere ad Sacramentum absq; dolore de aliis peccatis eo ipso peccaret, & per consequens non haberet propositum vniuersale non peccandi, quod tamen requiritur ad valorem, vel certe carentia propositi cōtrarij, & cuiuscumque effectus ad peccatum mortale

Quid tamen, si homo ex ignorantia inuincibili crederet non esse peccatum mortale accedere ad Sacramentum sine dolore de omnibus, dum tamen esset dolor de aliquo? Respondebit consequenter ad illa doctrinam concedendum, quod tunc fieret Sacramentum validum, & informe, quia memoria illius peccati per accidentem se haberet ad obligatio[n]em doloris de illo, supposita ignorantia inuincibili li de obligatione talis doloris. Atque ita sp[iritu] P[ro]fessori Suarez let[er]a, m. 16. consequenter docet Sacramentum fore validum, & in forme, si aliquis per inadu[n]terentiam inculpabilem doleret solū de uno peccato & non de aliquo etiam mortali, quod confiterari eadem autem est ratio in nostro casu, quando sc̄iter non dolet propter ignorantiam de obligatione doloris. In utroque autem casu oportebit reperire postea illa peccata, quæ sine dolore confessus est, perinde ac si non fuissent in confessione explicata.

§ 91

SECTIO VII.

Respondebit ad altera argumenta contra nostram sententiam.

R^Estant soluenda duo fundamenta, quibus P. Vasquez probat, nunquam posse dati Sacramentum hoc validum, & informe. Primum est, quia omnis ille dolor, seu attritio, quæ est pars huius Sacramenti, est etiam dispositio ad eius effectum; nunquam enim in conciliis sic mentio alterius contritionis, aut dispositionis necessariae ad hoc Sacramentum, nisi illius, quæ est pars, ne distinguantur inquam duplē dolorem, unum qui sit pars, alterum, qui sit dispositio irrequisita ad effectum Sacramenti, ut constat ex Florentino *seff. vltim. in decreto Eng.* & ex Tridentino *seff. 4. cap. 4.* inquit eandem penitentiam, quam Tridentinum *seff. 6. cap. 6.* assignauit, ut dispositionem necessariam ad effectum Baptismi eandem in Sacramento P. penitentia postea assignat, ut patrem, nullam aliam exigens ut dispositionem: penitentia autem necessaria ad effectum Baptismi debet esse talis, quæ nunquam caret effectu: illa etiam, quæ assignatur pars Sacramenti penitentia debet esse aalis. Item *eadem seff. 6. cap. 14.* dicitur penitentiam in Baptismo, & in hoc Sacramento differere in hoc quod hec includat etiam confessionem, absolutionem, & satisfactionem, ex parte vero doloris nullam differentiam assignat; ergo talis dolor est ille, qui est pars huius Sacramenti, qualis ille qui est dispositio in Baptismo. Denique *seff. 14. cap. 4.* loquens de attritione, quæ potest esse pars huius Sacramenti, dicit debere esse tale, quæ excludat voluntatem peccandi; ergo attritio quæ debet esse pars, est talis quæ sufficiat ad effectum Sacramenti.

Hoc argumentum viderit posse retorqueri pro sententia P. Suarez ex eodem Tridentino, ex quo constat dari Sacramentum validum, quoties dantur omnes eius partes: nam posita materia sufficiunt, forma & intentione Ministri, &c. datur procul dubio Sacramentum, possunt autem dari omnia hæc, absque eo, quod detur effectus huius Sacramenti, potest enim dari dolor de futuro cum propositio non peccandi de cætero confessio, absolutione, &c. absque effectu Sacramenti propter obiectum alij in peccati non retrahati: ergo dabitur materia, forma, &c. absque effectu.

Dices, nunc non dari materialia sufficiēt, quia materia huius Sacramenti non est dolor de peccato, sed dolor de omnibus peccatis omissis, qui tamen in eo casu non datur. Sed contra quia si penitens

Duo argu[m]enta P. Vasquez
quibus hanc sententiam assignat.
Primum

§ 92

pœnitens commisit solū unum peccatum furti, & doleret de ipso propter eius speciale malitia cum proposito non peccandi; tunc ad esset per te materia sufficiens, haberet enim dolorē de omnibus peccatis omis: ex hoc autem probō, quod eadem materia detur in priori casu, quia non recordatur secundi peccati commissi, eriam doleat de illo in confusione: ille tamen dolor, prout terminatur ad illud aliud peccatum, quod non confitetur, non esset materia Sacramenti, nec pars illius. Nam ad hoc, ut esset materia, vel pars, deberet reddi sensibilis per aliam partem eiusdem Sacramenti, per nullam autē redditur sensibilis; nō enim per confessōnem, quae non fit (vt suppono) de illo peccato, nec per aliam partem; quia confessio, cùm solū sit de fucto non plus, vel alterius significat, quam significaret in secundo casu, quando solū fuerat commissum furtum, & erat dolor solū de illo. Redditur quidem sensibilis ille dolor, prout terminatur ad motuum formale vniuersale, vt dixi supra s̄. et non tamen prout terminatur ad hoc peccatum materiale. Ergo licet in primo casu datur internus de aliis peccatis, ille tamen non esset materia, nec pars Sacramenti & per consequens materia necessaria huius Sacramenti, non est dolor de omnibus peccatis commissis, hic enim etiam detur, non semper significatur per confessionem. Sed est dolor ille, qui redditur sensibilis per actus externos, atque adeo, quoties detur talis dolor cum proposito non peccandi de cetero, datur materia sufficiens Sacramenti.

93.

Dices, propositum vniuersale non peccandi pertinet ad materiam necessariam huius Sacramenti, & tamen per confessionem externam non significatur nisi propositum speciale circa illa peccata, quae homo confitetur, & de quibus ostendit dolorē. Respondeat per confessionem externā vnius peccati; licet non significetur dolor vniuersalis, significari tamen propositum vniuersale circa omnia peccata, quia significatur desiderium reconciliationis cum Deo, & redeundi in eius obsequium, & amicitiam, ad quod (vt diximus) equidetur voluntas exequendi voluntatem illam in cuius obsequium, vel amicitiam desideramus recipi. Dolor autem solū requiritur sub conditione, (vt diximus) si præcessit offensa, quare per voluntatem illam amicitiae diuinæ non significatur dolor vniuersalis, sed dolor de offensis, quarum penitens conscientiam habet. Vnde cum confessio non significet illa alia peccata, nec eorum conscientiam, non significat dolorē de illis, nisi ad summum sub conditione, nēpē, si fuerit eorum scientia; significari autem aliquid præsens sub conditione, non est reddi simpliciter sensibile, cū non significetur simpliciter esse, sed esse, si talis conditio posita sit, cuius conditionis positio nullo modo nobis significatur.

94.

Ad argumentum ergo principale P. Vasquez responderet omnes debere fateri, quod aliquando per accidēt aliquis dolor sit dispositio ad gratiā in hoc Sacramento cōfertendā seu ad auferendū obicē gratiæ sacramentalis, qui tamē non sit pars Sacramenti. Quod constat manifeste in eo, qui suscipiet Baptismum cum efficiū gratiā. Hic enim si peccaret mortaliter post baptismum, posset dolere de iis peccatis commissis post Baptismum ex hoc motu, quod quidem esset optimum motiu, & cū comprehendenderet omnis peccata post baptismum commissa, quae sola sit materia Sacra enti penitentia, non videtur dubium quod ille dolor ex tali motu sufficeret ad valorem Sacramenti: in cōfessarius s̄. p̄cē penitentem excitat ad dolorem ex talimotio-

uo, proponendo, scilicet obligationem hominis Christiani ad seruanda præcepta diuina, & turpitudinem peculiarem ingratitudinis & grauitatē peccati in homine Christiano: non videtur ergo dubium quoniam penitens dolens ex hoc motu sufficeret disponatur ad Sacramentum penitentia: & tamen si ille homo Baptismum suscepisset absque dolore de peccatis præteritis, ac per cōsequens absque effectu gratia, quantumcumque postea dolerer: de peccatis post Baptismum commissis ex illo mortuo specialis grauitatis, quā habet peccata in Christiano, proculdubio non iustificaretur in Sacramento penitentia, nisi aliunde dolerer etiam vniuersaliter, vel specialiter de peccatis ante Baptismum commissis: illa enim non comprehendebatur sub illo mortuo doloris de peccatis hominis Christiani: ergo, tunc dolor, quē ex alio mortuo haberet de peccatis ante Baptismū factis; non esset pars Sacramenti penitentia, & tamen esset dispositio tollens obicem prouenientem ex peccatis factis ante Baptismum, quae peccata non essent materia Sacramenti penitentia: sed tollerentur virtute baptismi ante suscepiti, atque adeo dolor de illis nō esset pars Sacramenti penitentia: tum quia hoc sacramentum non est institutum ad tollendā peccata facta ante Baptismum, quare sicut confessio eorum peccatorum non esset materia huius Sacramenti, sic neq; dolor de illis: tum etiam quia dolor, (vt s̄. p̄cē dixi) in tantum etsi pars huius Sacramenti, in quantū manifestatur per confessionem externam, per hanc autē non manifestatur dolor de peccatis ante Baptismū factis, sed de peccatis factis post Baptismum: nam si hæc sola esset in penitentia, & dolor solū de istis eadē esset confessio extera, & eodem modo significaret dolorem internum: ergo etiam quando dantur alia peccata nondum dimis: & dolor de illis, hic dolor non significatur per confessionem, nec esset pars Sacramenti penitentia, sed dispositio ad tollendum obicem, quatenus disponit ad hoc, ut virtute Baptismi præterit tollantur illa priora peccata; & virtute abolitionis præsentis cum dolore de peccatis alii tollantur etiam posteriora.

Simile exemplum affert potest in homine religioso, qui confiteretur sola venialib⁹, & dolet de illis propter oppositionem peculiare, & indecentiam quam habent in statu perfectionis, qualis est status religiosus, quod motuum, licet non comprehendat peccata mortalia facta in seculo, non estamen dubium, quin sufficiat ad verum dolorem, cum quo fieri Sacramentum: & tamen si fortasse hic homo haberet aliquid peccatum mortale in seculo factum nondum remissum, non iustificaretur in hoc Sacramento propter defectum doloris de illo peccato, de quo si aderet dolor, iustificaretur per hanc confessionem de venialibus, & ille alius dolor de mortali non esset pars, nec materia huius Sacramenti propter rationem a signata, cum non significaretur per hanc confessionem externam, sed esset solū dispositio ad auferendum obicem.

Quando ergo Concilia loquendo de dispositio ne requisita ad remissionem peccati in hoc Sacramento non distinguunt illam à dolore, qui est pars materialis eiusdem Sacramenti; loquuntur per se loquendo seu de dispositio necessary ad remissionē eorumdem peccatorum, que per se emittuntur per hoc Sacramentūnam ad remissionem peccati futti, v.g. requiritur, ut dispositio necessary dolor de illo peccato, & confessio ipsius, qui dolor sit pars eiusdem Sacramenti: sic enim loquitur Tridentinum s̄. cap. 14, dicens hoc Sacramentum continet

continere detestationem peccatorum, & eorumdem confessionem; non ergo continet ut partem detestationem peccatorum quæ facta sunt ante baptismum; Vnde per accidens poterit requiri alius dolor, qui sit dispositio ad remissionem alterius peccati diuersi; sine quo non posset remitti hoc aliud, atque adeo sit dispositio in directa ad remissionem huius, ut in casu posito dolor de peccatis factis ante baptismum est dispositio directa ad eorum remissionem virtute baptismi præteriti; indirecta autem ad remissionem peccati facti post baptismum virtute absolutionis; & hic dolor, seu hec dispositio indirecta, quæ per accidens aliquando requiritur, non debet esse pars Sacramenti, nec id inquit Concilia dixerunt, nec negarunt posse reperiri dolorem hoc modo disponentem ad effectum Sacramenti, qui non sit eius pars: sed loquendo de dolore per se requisito, non distinxerunt duos dolores, unum, qui esset dispositio, alterum, qui esset pars, quod totum argumentum cum negariuum sit, non habet vim, quando aliunde constat, posse per accidens dari illos duos dolores diuersos. Et huc solum dicat in genere pœnitentiam, seu contritionem cum confessione esse partem huius Sacramenti, eo tamen ipso videtur illam limitare, ut sit pars Sacramenti pœnitentia, seu dolor, quatenus est de peccatis in confessione explicatis: Cùm enim non possit esse pars, nisi prout redditur sensibilis, & manifestatur per confessionem: ille solum dolor assignatur, ut pars, qui explicatur per confessionem, scilicet, dolor de illis peccatis, quæ homo confitetur. Denique id, quod additur, attributum debet esse talen, quæ excludat voluntatem peccandi; non est contra nos, admittimus enim, propositum uniuersale non peccandi de cetero, esse partem requisitam ad hoc Sacramentum, liceat dolor, non requiratur cum eadem inueniuntur.

Secundum argumentum P. Vasquez n. 22. est, quia illa est sufficiens dispositio ad effectum huius Sacramenti, quam affert, adhibet materiam sufficientem, ad aduentientem formam habet validum Sacramentum, hic enim iam ex parte sua adhibet, quantum debet, & habet ius ad petendum sententiam indicis, cum ponat id, quod requiritur ad hoc, ut sententia sit valida, & firma nec aliam dispositio debet afferre ad effectum absolutionis, nisi subiiciere se absoluunt, & facere ex parte sua, quod sententia absolutionis validè proferatur, ergo dispositio, quæ sufficit ad valorem valebit etiam ad effectum huius Sacramenti.

Hoc argumentum habet quidem vim contra eos, qui volunt, dolorem inefficacem, & propositum inefficax sufficiere ad valorem Sacramenti, licet non sufficiat ad effectum: iij enim coguntur concedere pœnitentem non posse obligari ad aliam dispositiōnem afferendam: non tamen probat contra nostram sententiam, licet P. Vasquez inueniuntur velit concludere de omnī dispositione sufficienti ad valorem, esse sufficientem ad effectum Sacramenti. Respondet enim facile, pœnitentem quidem non obligari ad afferendam aliam dispositiōnem præter illam, quæ sufficit ad valorem, atque adeo cum illa habere ius ad petendum sententiam iudicis posse tamen contingere per accidens, quod ratione ignorantia, vel obliuionis propter impedimentum occultum non consequatur effectum Sacramenti. Quod quidem in aliis Sacramentis passim contingit: Nam qui petit Sacramentum Eucharistie, confirmationis, extremaeunctionis, &c. si non habeat conscientiam peccati mortalis, dignè petit Sacramentum, & habet eius ad illud petendum, licet non afferat positum dolorem de-

peccatis, & tamen licet recipiat verum Sacramētum quod rationabiliter petit, si tamen habet obicē peccati mortalis, cuius non recordatur, non recipit effectum gratiæ Sacramentalis absq[ue] omni dolore sui peccati: sic ergo in Sacramento pœnitentia contingere potest aliquando, quod homo inst[ant] petat absolutionem, & afferat materiam sufficiēt ad valorem absolutionis: per accidens tamen careat effectu propter obicem occultum; quæ si pœnitens, vel confessarius cognoscet, nec hic posset dare absolutionem, nec ille exigere, sicut nec in Sacramento Confirmationis, Eucharistie, & alii, si obex occultus cognoscet, posset minister illud ministrare, nec subditus illud petere; verique tamen excusat propter ignorantiam. Si autem sufficeret ad valorem huius Sacramenti dolor inefficax non esset obligatio adhibendi altam dispositionem præter illam, quia si non esset obex alterius peccati, iam sufficienter auffertur obex horum peccatorum per dolorem requisitum, ut validè Sacerdos absolutus nomine Dei: Dispositio enim doloris de his peccatis est, ad hoc, ut ab iis solvatur, & liberetur a Sacerdote; ergo dispositio sufficiens ad validam absolutionem ab his peccatis, est sufficiens ad tollendum eorum obicem, non tam erit sufficiens, ut collatur obex aliorum, à quibus non absolvatur, pro ut contingit in nostra sententia, in quanom datur Sacramentum validum, & informe, nisi propter aliud peccatum, à quo validè non absolvitur.

Ex dictis in hac sectione infertur primū decisio illius dubij, an quando Sacramentum Pœnitentia fuit validum, & informe, postea ablato obice causa ⁹⁹⁷_{an posset} ^{panatur cibis} _{in presenti questione} sit suum effectum? P. Vasquez in presenti questione ⁹⁹⁷_{art. 1. dub. 4.} cum quibusdam alii dicit, etiam cœcedat Sacramentū pœnitentia validum, & informe, non esse admittendum, quod postea ablato obice, causet suum effectum: hoc enim solum de Sacramento baptismi propter peculiarē rationē concedi debet: cùm autem in aliis Sacramentis id non afferatur (neque enim, qui Confirmationem, aut Eucharistiam accipit in peccato, habet postea effectum illius, quando post longum tempus iustificatur) non est cur id de Sacramento pœnitentia dicatur.

Contra sententia prior est, quam tenent ferē omnes, qui Sacramentum pœnitentia validum, & informe concedunt, quos sequitur Suarez ¹⁰⁰²_{dicit.} sent 5. num. 4. quæ hoc unico arguento probat potest, quia scilicet, confessio illa postea repetenda non est quod ea peccata, de quibus dolor sufficiens præcessit, autem non haberet postea suum effectum, repetenda esset: ergo fatendum est eam causare postea suum effectum. Consequentia patet. Maior syllogismi probatur, quia fideles ex Christi præcepto solum obligantur ad confitenda, & deferenda sua peccata mortalia confessorio segitimo intra hoc Sacramentum: in eo autem casu pœnitens id totum fecit, & recepit validum Sacramentum pœnitentia, & validam absolutionem, quod autem non accepit gratiam propter obicem patrum refert; nam id non requiritur ad impletum præceptum, sicut qui recipit in peccato, imo & cum noue peccato Sacramentū Eucharistie in Paschate, implet præceptum communionis Paschalis, iuxta communem Theologorum sententia, quod id est de præcepto aliorum Sacramentorum, ergo præceptum etiam confessionis impletur multo magis per confessionem non peccaminosam, sed validam, & bonam, licet informem.

Minor vero eiusdem syllogismi quod, scilicet, ¹⁰⁰³_{hinc constet, Sacramentum illud habere postea effectum,}

fectum, probatur, quia si non habet postea effectum, jam peccata illa non remitterentur ex vi aliquius confessionis Sacramentalis directe, sed vel per actum cōtritionis solum, quem postea eliceret homo, vel per aliam confessionem sequentē de aliis peccatis, in qua illē priora indirecta remitterentur, neutrum autem diei poteſtū primum, quia per contritionem non remittuntur peccata sine ordine ad confessionem, cuius votum in contritione includitur, ut constat ex Tridentino dicta ſeff. 14. cap. 4. Tunc autem contritio nullum habet votum confessionis illorum peccatorum, cum nulla effet obligatio ea iterum confitendi, ut Iuppitorit. Nō poteſt ite dici ſecundum, quia in lege nona Christus voluit quod ſcelus ignorātia, vel impotētia, omnia peccata hominis, baptizati remitterint directe per Sacerdotē: hoc enim ſugificant illa verba quorū remiſeritis peccata, remitterant, & quorū retinueritis, id est non remiſeritis retenuta erunt. Nec ſufficit remiſio indirecta ad ſatisfacientiam huic obligationi; Nam si hoc effet, non effet obligatio confitendi peccata, quorum p̄nitenſis obligatus fuit in priori confeſſione; & à quibus tunc iam fuit indirecta abſoluta: tenet tamen ea iterum confiteri, ut dicere tollantur per Sacerdotem; Ergo non ſufficit indirecta ablato ad ſatisfacientium praetexto Chriſti. Hinc ergo infertur, quod si confefſio, & abſoluto prior informis, nunquam habet ſuum effectum, illa peccata deberent, iterum deferri ad confeſſarium, ut ab ipſa aliquando efficaciter tollerentur. Quid tamē cum non fiat, inquit omnes ad hūc finem potissimum defendant Sacramentum validum, & informe, ut liberent p̄nitenſiam ab onere rependi illas confeſſiones, faciendum eft, priorem abſolutionem exercere poſtea suas vires, & tollere illa peccata: Vnde patet ad argumenta P. Vasquez: conſtar enim quidquid sit in aliis Sacramentis, in hoc tamē esse ſpeciale rationem afferendū: quod ablato obice, cauſer poſtea ſuum effectum. Alia arguments adduximus ad hoc probandum agentes de Sacramentis in genere diſp. 9. ſect. 6. vbi de aliis etiam Sacramentis explicuimus nostram p̄nitenſiam.

103.
An ex defo-
rati integrati-
tatis confes-
sionis, possit
Sacramentum
esse validum
& informe?

Infurter secundū decisio alterius questionis de
qua P. Vasquez art. 1. dub. 1. Vtrum scilicet ex defo-
rati integratatis confessionis possit esse Sacramen-
tum validum, & informe? Ad hoc enim brevius res-
pondetur negatiuē: nam vel peccatum aliquod
omissum fuit culpabiliter, & tunc confessio erit
nulla propter defectum propositi non peccandi,
cum in ipsam confessionem peccatum sit, vel fui-
tum omissum in culpabilitate, & tunc confessio erit vali-
da, & formata: manebit tamen obligatio confiden-
ti iterum illud peccatum omissum, quod idē erit
quando peccatum fuit à pénitente dictum, sed
confessarius illud non percepit: perinde enim erit,
ac si dictum fuisset. De hoc tamen non est spe-
cialis difficultas.

SECTIO VIII

**§. I. De dolore requisito in confessione de
Venialibus.**

104. **S**upponimus ex infra dicendis, peccata venialia
etiam sola absque mortalibus, esse posse mate-
riam sufficientem huius Sacramenti: quæstio ergo
est: an requiratur ad eodem abfolutionem Sa cræ-
mentalem talis, tantusque dolor, sicut de mortali-

bus dictum est? Non est autem quæstio nunc, quo-
modo peccata venialia remittantur extra hoc Sac-
ramentum, & scilicet requiratur penitentia de
illis formalis, & vel virtualis, an remittantur, quæores
infunditur de novo gratia habitualis, & alia eius-
modi, de quibus dixi *suprà disp. 9.* Nunc ergo lo-
lum agimus de peccatis venialibus, quatenus fit
materia confessionis, & remittitur directe per ab-
solutionem Sacerdotis an & qualum dolorem ex-
igant, sub quo titulo plura dubia comprehendendur,
quæ suo ordine breviter proponemus & des-
cribemus.

Prīm ergo dubitatur, an in confessione, qua sit de venialibus, requiratur dolor de illis? sunt alii qui, qui dicunt, nec ad valorem, nec ad effectum Sacramenti requiri dolorem absolutum, & efficacem, sed sufficere inefficacem, quia aliquoī nūquam remitterentur per absolutionem: si enim p̄cessit dolor efficax, per ipsum dolorem remissa erunt, si verò non datur ille dolor, absolución non est valida de illis: fatendum ergo est remita posse per absolutionem Sacramentalem, etiam sine dolore perfecto, & efficaci.

Vera tamen Theologorum sententia negat confessionem absque dolore efficacē habere effectum, aut valorem, etiamsi de solis venialibus fiat. Videatur Suarez *disp. i. o. sect. 6.* colligitur porosissimum ex doctrina conciliorum, in quibus partes huius Sacramenti assignantur contritus, confessio, & factio, &c. nomine autem *contritionis* non potest intelligi propriè dolor ille imperfectus, seu displicientia inefficax: contrito enim est detestatio peccati commissi, ut definit Tridentinum. Illa autem displicientia non est detestatio, aut retractatio, imò potest stare simul cum proposito iterum committendi illud peccatum, & cum ipso peccato actuali: est autem incredibile, quod Deus remittat peccatum huiusmodi habenti complacentiam in ipso nec deferenter formularit aut saltem virtualiter priorem voluntatem peccaminosam.

Nec obstat ratio in contrarium adducta. Responderet enim peccata venialia remitti sepe per absolutionem. Primum quando homo simul ea confiterit cum aliquo mortali non prius dimisso. Tunc enim licet habuisset attritionem prius de venialibus, non fuissent remissa, cum effe in statu peccati mortalium. Secundum, quando homo etiam in gratia habuit attritionem de venialibus, non semper omnia ei remittuntur: ut dixi, dicta diss. 9. s. 1. quare possunt tunc remitti virtute absolutionis. Quod autem diximus de confessione venialium, dicendum est a fortiori de confessione mortalium, quod iam per aliam confessionem, & absolutionem dimissum fuerat, ad secundum enim requiri etiam dolor solarius, & efficax, ne sufficit simplex displicentia inefficax.

§. 2. An sit mortale confiteri veniam adque
ullo dolore?

Hinc oritur secundum an dubium sit peccatum mortale confiteri sola venialia aliquae dolore efficacide illis? Quidam Theologus Recensit id negatur: quia si frustrare Sacramentum materia leui, non est culpa gravis: primo quia cum aliquis confiteretur plura venialia, si non doleat de omnibus, sed de aliquibus, non peccat mortaliter, & tamen frustrate. Sacramentalem absolutionem ab aliquo effectu partiali, scilicet in remissione illorum, de quibus non doletergo licet frustretur absolutione in remissione omnium, non erit culpa gravis.

Secundò, quia Caetanus, & alij censem Sacramentum Eucharistie non conferre gratiam, nisi cum actuali intentione accipiat: & tamen non erit peccatum mortale carcere illa intentione actuali; licet ea de causa frustretur Sacramentum suo effectu. Tertiò, quia non est culpa mortalis non implera penitentiam leuem impositam ob peccata venialia; licet idcirco Sacramentum, quod illam partem maneat imperfectum, & frustretur effectu: Quarto, quia non est culpa mortalis contrahere matrimonium absque intentione, & consensu interno ad vitandum aliquod grane datum, licet propter fictionem irritum fiat Sacramentum: ergo nec erit mortale non procurare valorem abolitionis in confessione de peccatis venialibus.

Hac sententia videtur omnino falsa, ex ipsa enim videntur sequi grauissima inconvenientia, si semel admittamus, non esse culpam grauem redire scienter irritam formam Sacramentalem, sequitur enim, non fore culpam grauem reiterare formam Baptismi, vel si aliquis jam baptizatus, offerat se iterum baptizandum ab ignorante priorem Baptismum; cuius turpitudine consistit in eo, quod faciat proferri verba forma serio in eo casu, in quo non possunt esse valida. Hac etiam ratione est peccatum grane, si scemina sub vesti viti faciat se ordinari ab Episcopo, vel si Sacerdos proferat verba consecrationis super aquam scienter, etiam si habeat intentionem postea consecrandi vinum ad perficiendum sacrificium. Similiter est culpa grauis, si homini non regantur ministretur Sacramentum Extremæunctionis, & alia huiusmodi in quibus actio Sacramentalis redditus irrita ex incapacitate subiecti, vel materia. Ergo eodem modo erit culpa gratis facere, quod Sacerdos proferat abolitionem Sacramentalem super materia incapaci, scilicet, quando non praecedit confessio cum dolore requisito ad valorem.

Nec satisfacit dicere frustrari Sacramentum in re leui: Lenitas enim, vel grauitas in praesenti non debet attendi secundum granitatem, vel lenitatem materia secundum se; sed in ordine ad Sacramentum, cuius irritatio semper est res grauissima. Nam acutum etiam secundum se est res lenissima; & tamen offerre acutum ad consecrationem, est res grauissima, quia proferuntur verba Christi omnino frustra. Similiter ergo, licet peccata venialia sint culpa lenes, non est tamen leue dare illa pro materia formæ Sacramentalis, quia profertur nomine Christi, quando re vera ipsa peccata non possunt esse materia, & verba Christi frustra proferuntur: ex hac enim irreuerentia desumunt tota malitia illius peccati, quia scilicet verba Christi, (qualia sunt formæ Sacramentales, quæ à ministris Christi eius nomine proferuntur) applicantur frustra, & quasi irrisorie, cum sit absque omni prorsus utilitate, aut effectu.

Nec etiam satisfacit dicere, quod effectus, quo homo priuat ob irritationem abolitionis, sit lenis, nempe remissio peccati venialis. Hoc, inquam, non satisfacit, quia in aliis etiam casibus adducitur homo patitur iacturam similem, scilicet, quando absque intentione recipienda Sacramentum faceret se confirmari ab Episcopo, patitur iacturam gratiae Sacramentalis, quae non est simplices sibi necessaria: item si scemina se faciat ordinari, non patitur ullam iacturam, & sic in aliis casibus, & tamen in his sit peccatum grauissimi sacrilegij; quia non attenditur ad id, quod priuat recipiens Sacramentum, sed ad irreuerentiam, que fit contra ipsam actionem Sacramentalem, usurpando illam inutiliter; ergo similiter, quando

P. Iean. de Lugo de Panitencia.

absolutio Sacramentalis profertur inutiliter absque valore, & effectu gratia peccabitur grauiter propter eandem rationem.

Hinc autem potest desumi aliud simile argumentum; quia si illud non esset peccatum mortale, eo quod penitentis leuem iacturam incurrit: idem posset dici, quando confessio est de peccatis mortalibus: Nam licet remissio peccati mortalis sit res magni momenti, & gravior multo, quam remissio peccati venialis: non est tamen grava, sed leue, quod peccatum mortale remittatur per hanc abolitionem, vel per aliam: ergo si penitentis haberet intentionem confidendi hodie alteri Sacerdoti cum debito dolore, non fraudaret Sacramentum in re gravi, licet in alia priori confessione scienter confiteretur peccata mortalia absque dolore; quod tamen ab initio sumum est.

Denique confirmari potest; quia si illæ rationes probarent, non esse mortale non afferre illum dolorem, probarent etiam non esse mortale, si aliquis confiteretur unum solum veniale, quod tamen nunquam fecisset, sed ex lenitate, & mendacio illud diceret: Nam mendacium de re leui etiam in confessione non est mortale, ut suppono: Ergo si alii hunc irritatio Sacramenti non est irreuerentia gratis, non appetit unde illud esset peccatum grave, quod tamen esse gravis sacrilegium, si scienter fiat, nemo negat prater Philippum Fabrum Parvum professorem, quid id nouissimum anfus est negare tract. de penit. in 4. sent. disp. 17. q. vnde disp. 14. c. 3. n. 51. contra omnes Theologos.

Ad rationes ergo illius Auctoris, respondetur. Ad primam admittit maiori, de qua postea agemus, negando consequentiam, quia in illo casu Sacramentum non frustatur toto effectu, nec redditur irrum, cum maneat aliqua materia valida, que sufficit ad hoc, ut verba Christi non proferantur frustra, & irritoris: at vero in nostro casu supponimus, nullam maneret materiam, & per consequens Sacramentum reddi omni ex parte irrum, quæ sane est multo gravior irreuerentia.

Ad secundam respondetur, illo ipso arguento reiici solere sententiam illam Caetani, & aliorum, quia consequenter ad sua principia debentem concedere, peccare mortaliter eum, qui absque devotione, & intentione actuali recipit Eucharistiam, ut notauit P. Yasq. tom. in 3. p. disp. 206. n. 41. Adhuc tamen est maior ratio in nostro casu ad asservandam culpam mortalem, in quo non solum impeditur fructus, sed etiam valor Sacramenti per defectum materiae validæ; atque adeò maior videatur fieri iniuria Sacramento, quam si solum privaretur effectu.

Ad tertiam respondetur, non implendo penitentiam leuem non fraudari Sacramentum suo valore, ut constat, neque etiam toto fructu, sed aliqua leui parte fructus, in quo non repertitur gravis irreuerentia; neque enim quelibet minima integritas Sacramenti obligat grauiter; nec debet sub culpa gravi homo procurare quam maximum fructum habere possit ex quolibet Sacramento.

Ad quartam respondetur, argumentum infra munus esse à Sacramento matrimonij ad alia Sacra menta; multa enim, quæ in aliis Sacramentis non licet propter irreuerentiam Sacramenti, licet in matrimonio, quod cum esset contractus humanus onerosus voluit illum Christus relinquere, qualis in se erat, eleuando tamen illum ad rationem Sacramenti. Hinc est, matrimonium posse valide, & aliquando licet contrahi sub conditione de futuro, licet alia Sacra menta non possint valide sub tali conditione celebrari, ut vidimus disp. præced. sect. 5. matrimonium item potest per procuratorem,

& in absentia recipi, quod in aliis Sacramentis non contingit: potest mutibus, & signis fieri, cum alia Sacraenta requirant voces: denique in aliis minister non potest scienter ea ministrare indigno: in matrimonio tamen coniux, qui est minister, potest ministrare illud alteri coniugi, licet sciat, ipsum esse in statu peccati, quia Christus volunt relinqueat hunc contractum humanum; qualis apud homines siebat ne per elevationem ad Sacramentum difficulter esset. Sic ergo noluit cogere contrahentes, ad hoc ut propter reverentiam Sacraenta evrarent, ne vnuquam irritum esset, sed reliquit eis facultatem, quam prius habebant fundendi consensum, & reddendi contractum irritum, qua parte contractus est, notarunt P. Henriquez lib. 1. de matrim. c. 9. n. 6. & P. Thom. Sanch. lib. 1. de matrim. disp. 11. n. 2. ne granior esset hic contractus propter rationem Sacraenta, si ea occasione co- gerentur homines præstare consensum in summa præiudicium, quando ex natura contractus ad id non tenebatur. In aliis autem Sacraenta, quæ non sunt ad alium usum, nisi ut sanctificent suffici- pientes & colatur Deus: non mirum, quod exigatur reverentia omnimoda, cum non sint actiones profanae, qualis est matrimonium, nec ad alios finis necessariae, sed actiones merè sacrae, & sanctæ, quæ non nisi religioso animo, & piè, ac reverenter tractandæ sunt.

§. 3. An sit obligatio sub mortali ad dolorem de omnibus venialibus in confessione explicatis.

117.

Tertium dubium consequenter ad hæc est, an dolor efficacis ita requiratur ad Sacramentum pœnitentiaæ, ut sit mortale non habere dolorem de omnibus venialibus, quæ in confessione diœuntur? Non pauci affirmit, esse mortale, ut testatur Suarez disp. 20. sect. 6. num. 7. quia confiteri aliquod veniale absque dolore efficaci, est apponere pro materia Sacraenta id, quod non potest esse eius materia, quare sicut peccat grauitate, quia apponetur Sacerdoti conferandas decem hostias, quartum quinque non essent triticeæ, licet apponenter alias triticeas; sic videtur grauiter peccare, qui offert Sacerdoti pro materia absolutionis decem peccata, quorū aliqua ex defectu doloris non sunt materia absolutionis valida.

118.

Probabilior tamen videtur sententia negans, id esse peccatum mortale, quam tenet Suar. ibi. Henriquez lib. 1. de Sacram. pœnit. c. 26. §. 7. Fagundez lib. 2. de secundo Ecclesiæ precepto cap. 1. n. 13. & alij. Probatur exemplo aliorum Sacramentorum, in quibus admisio alicuius partis, quæ non sit materia valida, non est culpa gratis, dum tamen apponatur materia valida. Sic enim in Baptismo cum aqua effundenda miscetur aliqua pars olei benedicti, quæ quidem non est materia valida Sacraenta. Item in Eucharistia, licet in vino conse- crando apponatur immediate ante consecrationem pars aquæ, quæ iuxta communem multorum sententiam non consecratur, nisi prius fuerit in vino conuersa, & licet illo brevissimo tempore non fuerit consecra in vinum adhuc licite proferuntur verba consecrationis. Similiter non esset peccatum mortale secundum se, & sectula Ecclesiæ prohibi- tione, si panis consecrandus decoris, & ornatus grazia, aliqua ex parte leviter aureis punctis, vel lineis depingeretur, licet illa particula auræ, non posset, verè consecrari. Denique in hoc ipso pœnitentiaæ Sacramento frequenter pīj homines solent se accu- sare de imperfectionibus, & defectibus, qui nō sunt

peccata venialia, nec aliquis dixit, eos in hoc peccare mortaliter. Est etiam communior, & vetior sententia, pœnitentia in falsè se accusantem de aliquo veniali, quod non fecit, non peccare mortali- ter, si apponat aliam materiam veram, ut dicimus disp. 16. sect. 2. circa finem. In quo etiam calum apponi- videtur pro materia id, quod non est materia vali- da; Ergo nec in nostro casu accusare se de pecca- to veniali, absque dolore, & proposito efficaci illius vitandi, erit peccatum mortale: iam enim apponitur alia materia valida, & per consequens forma non frustabitur, nec caret omni effectu, licet ca- reat aliquo quem posset etiam habere circa illud peccatum, de quo pœnitentis efficaciter non dolet.

Ad exemplum illud de hostia non triticea appo- sita cum aliis triticeis. Respondeatur negando par- tam & quidem P. Suarez infra disp. 2. sect. 10. n. 8. cum illud exemplum sibi obiiceret ad probandum, esse peccatum mortale accusare se de aliquo pecca- to veniali non commissio, respondet, discrimen esse quod forma Eucharistie per se primo tespicit materia, & illam designat, & effectum circa illam si- gnificat: Vnde si apponatur materia falsa, iam ex il- la saltem parte falsificatur forma, forma vero huic Sacraenti per se primo significat personam, & effectum circa illam, dum dicitur, Ego te absolv; quare omnino est vera, licet non cada supra omnia peccata à pœnitente adducta. Non enim dicit, hoc omnia sunt peccata, & condonantur tibi; sed solum significatur, quod pœnitentis accipiat effectum gra- tie remissione peccati, qui effectus non impeditur, licet aliquod veniale remissibile non sit ex falsitate, vel indispositione pœnitentis: in quibus verbis ultimis videtur Suarez hanc eandem solutionem extendere ad nostrum casum, in quo non ex falsitate, sed ex indispositione pœnitentis, quod non absolu- tatur à tali peccato veniali.

Cæterum, licet hæc solutio vtilis fortasse sit, si magis explicetur ad illum casum de veniali fallo, in quo dici posset, sensus forma manere verum, quatenus solum significatur, hominem manere li- berum à reatu, quem ex illis peccatis habuisse, qui- cumque ille esset, quod videtur verum, licet ali- quod illorum peccatorum non fuisset commissum: Nam adhuc verum est, quod remittit reatus re- lictus ex illa collectione narrata, licet non fuerit relictus à singulis, in nostro tamen casu difficilis est, nam verba immediae non significant, ut verba sunt, effectum gratia vt cumque, ut supra vidimus disp. 13. sect. 2. sed remissionem offensa divine, & solutionem vinculi: Ergo si re vera Sacerdos hæc, & nunc non remittit, hanc offendam, verba secundum propriam significationem, quam habent ex verba sunt; non erunt vera, sed aliqua ex parte falsa.

Melius ergo iuxta principia ibi à nobis tradita responderi potest, ratione discriminis inter veramque formam esse, quod in forma pœnitentis non signifi- cant verba omnino absoluere ablatione peccatorum, sed sensus est, ergo quantum est ex me remitto tibi pecca- ta, qui sensus verus est, et à quādo ob indispositionem pœnitentis Sacramentum est invalidum, & informe, ut ibi diximus, atque verus etiam est in casu nostro quando ob defectum doloris de aliquo veniali illud non tollitur; adhuc enim est verum, quod Sacerdos, quantum est ex parte sua, illud remisit nomine Christi, licet remissio non fuerit va- lida ob defectum pœnitentis. At verè in forma Eu- charistia verba significant omnino absolute, illud esse Corpus Christi; quare oportet ex vi verbis, quod in singulis saltem hostiis sit Corpus Christi, licet non requiratur ad eorum veritatem, quod

non sit admixta aliqua particula minima in aliqua hostia, quæ sit ex alia materia, ut saccharo, vel terra; neque enim Sacerdos id intendit affirmare, intentit tamen loqui de omnibus, & singulis hostiis sibi appositis.

Ex hoc tamen potest esse secunda obiectio contra conclusionem, quia videtur sequi, quod nec in Sacramento Ordinis sit peccatum mortale si aliquis non Baptizatus, v.g. sinat se ordinari: verba enim adhuc non erunt falsa, cum etiam non significant absoluere, sed, *Accipe potestatem, quantum est ex me, &c.* Respondet negando sequelam, quia ibi frustratur, & irritaretur totum Sacramentum, ut constat quod non contingit in casu nostro, in quo absolvitur manet valida, & efficax.

Dices saltem quando Episcopus simul ordinat presos, quibus omnibus simul profert verba, iam tunc verba manebunt validæ, & vera, & non frustabuntur nisi quoad aliquam partem, sicut absolutione in nostro casu. Responde tu, tunc etiam frustrari omnino, quia licet forma dicatur omnibus simul, sit tamen multiplex Sacramentum, & ipsa forma est virtualiter multiplex, perinde omnino ac si diceret, *Accipe tu potestatem, &c. & Accipe in potestatem, & sic de singulis seorsim; in nostro autem casu non est forma multiplex eo modo; neque enim posset Sacerdos dividere absolucionem dicendo, ego te absolvio à primo peccato, & postea, ego te absolvio à secundo peccato, & sic de aliis.* Unica forma debet de omnibus absoluere, quia debet vincere Sacramentum confidere. Adde in ordinatione non esse illum verborum sensum, quantum est ex me, do tibi potestatem, sed absolvè, & ibi potestatem, & aquila, enim forma Graecorum, qui absolvunt dicunt; *Divina gratia constituit hunc Diaconum, vel Presbyterum, &c.* quare essent falsa, nisi re vera acciperet homo Sacramentum validum. Quod etiam idem posset dici in Eucharistia, esse multiplicem consecrationem diuinabiliter sicut in ordinatione, at in absolutione est indubius, & sensus est: *Ego quantum est ex me remitto tibi ius, quo Deo acquisitum fuit ex his peccatis, quod totum est verum licet unum peccatum sit falsum, ut diximus disp. præced. sect. 3.*

Tertiū obiecto, quia si non sit gravis irreuerentia contra Sacramentum apponendo cum alia materia peccatum aliquod veniale absque dolore, sequitur, nec etiam fieri gratiam irreuerentiam, apponendo peccatum aliquod mortale falso, simul cum aliis veris; nam enim apponitur materia valida Sacramenti, & aliunde mendacium illud non videatur graue, cum possit homo absque gravi culpa imponere sibi aliquod peccatum mortale, quod non fecit. Consequens autem est omnino falso: quia alioquin posset penitentis absque illo feruulo excedere in numero peccatorum; & in aliis similibus, ut securus maneret de vero numero, non omisso, cum aliunde non esset periculum graue in excessu falso.

Respondet negando sequelam. Ratio autem est, quia ex alio capite fit contra irreuerentiam Sacramenti, quatenus decipitur index in re gravi, & necessaria; nec enim minus decipitur per confessionem criminis falsi, quam per negationem criminis veri; nec minor occasio datur variandi iudicium, prout in hoc Sacramento requiritur.

Potes an idem dicendum sit de peccato mortali iam confessio, quod de veniali? Respondet, quod ad præfatos attinet, eamdem esse rationem, si enim aliquis confiteatur aliqua venialia, de illisque dolet propter specialia motiva, & confiteatur simul aliquod mortale, quod iam in alia confessione dicitur.

P. Ioh. de Lugo, de Penitent.

recte fuit remissum per confessionem ipsius, & absolutionem; consequenter dicendum videtur, non esse peccatum graue, etiam si in secunda confessione de illo doleat, dum tamen non habeat de illo complacentiam; quia haec esset plane mortalis ratione obiectum. Sequela autem probatur, quia Sacramentum adhuc esset validum, cum adesset alia materia cum dolore sufficiente, & aliunde defectus doloris de illo peccato non est obex valori huins sacramenti. Dixi autem quod ad præsens attinet, esse eamdem rationem, quia aliud videtur esse in ordine ad mendacium; non enim posset quis absque culpa gravi accusarse in confessione de peccato aliquo mortali falso, etiam si diceret, se fam illud iterum confessum fuisse, licet non sit peccatum mortale accusare se de peccato veniali falso. Per hoc enim non decipitur grauter index, sicut per illud, quod quamvis afferatur, ut dicitur iam in illa confessione, adhuc raimen videtur subiectum iudicio, & variat notabiliter iudicium confessarii circa conscientiam penitentis; non quidem in ordine ad imponendam grauiorem penitentiam, hanc enim prudenter omittit, eo quod in alia confessione sit iam imposta penitentia digna pro eodem peccato; sed in ordine ad conceptum, & estimationem de conscientia penitentis, quod attinet ad culpam præteritam.

Potes iterum, an penitens dicens aliquod veniale absque dolore efficaci, debeat saltem sub mortali dicere, se non dare hoc peccatum pro materia absolutionis. Respondet negativè: quod credo esse de mente Anctorum omnium nostrorum sententia. Si enim id diceret penitentis, non daretur locus questionem: neque aliquis negaret, posse penitentem cum illa potestatione narrare omnia peccata, & defensionis suos absque illo dolore, sicut posset extra confessionem. Quando ergo Autores dictant, etiam intra confessionem non esse peccatum graue id facere, loquuntur procul dubio de penitentia, qui dicit illud peccatum, sicut, & alia, atque adeo ex modo dicendi, videtur illud dare pro materia, sicut & reliqua: sufficit ergo, quod penitentia habeat animum non dandi illud pro materia, vel certe animum conditionatum dandi illud pro materia; si potest, lectus verò si non potest propter defensionis dispositionis, vel quidquam aliud, quod aperte videtur ita sentire Suan.

SECTIO IX.

De proposito requisito ad confessionem venialium.

Dubitatur, an, & quale propositum requiratur in confessione venialium. Negant aliqui, requiri propositum forinale, vel virtuale, quia minus requiritur ad remissionem venialis, quam ad remissionem mortalis. Contrarium tamen videtur omnino verum, quia dolor efficax includit propositum virtuale, ut saepe diximus: si ergo requiritur dolor efficax, & absolvitus, ut vidimus, non potest non requiri propositum saltem virtuale. Differt autem à peccato mortali in eo, quod extra Sacramentum minus requiritur ad remissionem venialis. In Sacramento etiam ad remissionem mortalis requiritur propositum non committendi illud, nec aliund quod tamen non exigitur ad remissionem venialis; sufficit enim propositum non committendi eadem peccata; itē nec requiritur propositum adeo strictum viandandi occasionses peccandi venialiter, sicut requiritur

V 2 propo-

232 De Sacramento Pœnitentia.

propositum vitandi occasiones peccandi mortali-
ter; unde faciliter possunt absoluiri; qui relabuntur
sepius in eadem venialia, quam qui relabuntur in
eadem mortalia, ut bene aduerit P. Coninch in
presenti disp. 2. dñb. 14. n. 130.

128.

Dicunt, possumus detestari unum peccatum ve-
niale, non detestando etiam implicitè aliud, ergo
possumus etiā detestari efficaciter peccatum venia-
le præteritum per unum dolorem ablique detesta-
tione, vel odio efficaci circa peccatum futurum,
unum enim distinguitur ab alio.

Respondet, negando consequentiam: nam pec-
catum præteritum, & futurum simile habent can-
dem omnino malitiam, ut supponor non possumus
autem efficaciter odio habere peccatum præteritum
propter talen malitiam, & retinere affectum
erga eandem malitiam; hoc enim esset amare, &
odio habere idem obiectum, ut supra probatum
est, que ratio non probat de peccatis diuersis, in
quibus repetuntur diuersa malitia, quarum unam
possumus efficaciter detestari ablique odio simili
erga aliam diuersam.

Quomo^{do}
possi esse pro-
positum effi-
cax circa ve-
nialia?

Difficultas ergo est, quomodo posse dari tale
propositum efficac circa venialia: Nam licet circa
vnnum, vel aliud veniale, vel circa aliquam speciem
possi fieri illud propositum, circa omnia tamen
non videatur possibile: sicut enim est impossibile vi-
tare omnia, si erit impossibile, & stultum propo-
nere vitare omnia: ergo fatendum est abso-
luti modo proposito posse remitti; potest enim homo
accusare se de omnibus venialibus, & dolere de il-
lis, ergo absole proposito efficaci potest absoluiri ab
illis omnibus.

Responderi solet, licet impossibile sit vitare to-
tam collectionem venialium; possibile tamen esse
vitare singula: Quare sufficiet, si penitens propo-
nat vitare singula, prout singillatim occurrit: que
doctrine defini videtur ex S. Thom. in presenti q.
87. art. 1. ad primum.

Hæc tamen solutio difficultis est, ut bene notat
Suar. z. in comment. illius art. 1. quia impossibile est,
quod penitens in confessione proponat efficaci-
ter vitare singula venialia futura, quin proponat
vitare collectum omnia; nam vult vitare hoc, & il-
lad, & sic de aliis, ergo omnia. Posset quidem velle
vitare singula disiunctuè, si dicetur, volo vitare il-
lad, si non vitare alia, & illud, si non vito aliud,
& sic de singulis, hoc tamen non esset propositum
absolutum de singulis, sed conditionatum, ut con-
stat: absolute autem velle vitare hoc, & illud &
illud, est velle vitare omnia; quia si sunt solū de-
cem homines, ego nunc habeo propositum effi-
cax dandi singulis vnus nummum, habeo certè
propositum dandi omnibus singulis nummos, &
constat.

Ideo ipse Suar ibi n. 7. & disp. 4. sect. 3. n. 5. alter
explicat illam distinctionem, & respondet, circa
omnia venialia in uniuersum non posse habere
propositum illud venierale, & efficax, posse tamen
haberi propositum faciendi quantum est ex parte
nostra, & quantum in nobis fuerit, ad vitanda illa,
seu adhibendi omnem diligentiam ad ea vitanda,
vel minuenda, quantum humano modo fieri pos-
sit: hoc enim propositum sufficit ad hoc, ut in
Sacramento remittantur omnia, que sunt confes-
sionis materia.

Hæc etiam responsio videtur pati eandem diffi-
cultatem, nam vel per hoc, quod est facere, quan-
tum est ex parte nostra ad vitanda peccata, intelli-
gitur facere quidquid possumus potentia etiā phy-
sica, vel solū quidquid possumus moraliter. Si dic-
atur primum, eadem est difficultas de illo propo-

sito, ac de proposito vitandi omnia peccata colle-
giū: Sicut enim certò scio, me non vitandum
omnia, sic etiam certò scio, me non fadrum quid
quid possumus physicè ad illas vitandas: Nam quies
pecco venialiter, non facio, quod physicè fatigare
poteram ad illud vitandum; quare si non possum
habere propositum efficax vitandi omnia, quia im-
possibile moraliter est omnia vitare: si nec potero
habere propositum efficax faciendi quidquid pos-
sum ad vitanda omnia, quia est etiā moraliter im-
possibile, quod faciam quidquid physicè possum ad
omnia vitanda. Si verò dicatur secundum, & intel-
ligatur solū de proposito faciendi id, quod mora-
liter possum; contra hoc est, quod illud propositum
videtur esse diminutum, nec correpondere ad qua-
cum dolore dolet enim homo de omnibus pe-
ccatis venialibus commissis, non solū de iis, que
moraliter potuit vitare, sed etiam de iis, que mora-
liter necessaria erant in hac fragili hominis condi-
tione; omnia, quippe illa potest confiteri, & dare
pro materia Sacramentum ergo de iis omnibus de-
bet habere propositum efficax alioquin non pot-
runt omnia illa esse materia absolutionis.

Confirmatur primò, quia si non habet de omni-
bus illis propositum efficax, ergo nec habet dolo-
rem efficacem de illis omnibus; sed dolor enim efficax,
ut sapè diximus, includit in se propositum latem
virtuale non repetendi illud peccatum, nam ques-
tificaciter detestatur, & retractat aliquid non potest
stante tali detestatione, illud idem amplecti, & ve-
lle. Si ergo habetur dolor efficax de omnibus pe-
ccatis venialibus etiam de illis, que moraliter vita-
ri non poterunt, si includit in se propositum efficax
circa omnia illa; si autem non habetur dolor effi-
cax, iam erit dolor inefficax, seu simplex dispen-
satio, quae non sufficit ad valorem Sacramenti.

Confirmatur secundò, quia dolor, & proposū
quod requiritur ad valorem Sacramenti, debet es-
se tale, quod non compatiatur secum voluntate
peccandi, ut colligitur ex Trident. dict. 14. cap. 4. quod cum proportione debet verificari in
confessione de venialibus, ad quam requiritur talis
detestatio, cum qua non possit simul stare af-
fectus, seu voluntas eadem peccata committendi,
Si autem solū remitteret propositum faciendi
quantum moraliter possum ad vitanda illa pecca-
ta; posset stare cum tali proposito voluntas ablo-
luta faciendi aliquid ex illis peccatis.

Primum, qui posset occurrere tunc aliquod ex
illis peccatis, que moraliter non possent vitari, vel
proper surreptionem, vel proper defatigatio-
nem, vel quia iam sit homo in fine illius tem-
oris, intra quod necesse est moraliter peccare ve-
nialiter, in quo casu stare posset vitare simul
scilicet propositum faciendi, quod moraliter pos-
sum ad non peccandum, & voluntas peccandi hic
& nunc, quando moraliter non possum illud vita-
re ergo illud propositum non repugnat secundum
se cum voluntate actuali peccandi.

Secundò probatur hoc ipsum, quia haec vo-
luntas non repugnant inter se ex parte obie-
cti, voluntas faciendi, quod moraliter possum &
voluntas non faciendi, quod moraliter non pos-
sum, si solū physicè, ergo cum illa voluntate fa-
ciendi quantum moraliter possum ad non peccandi,
possem simul habere voluntarem non faciendi id,
quod solū physicè possum, sed potius peccandi in
iis, in quibus moraliter non potero resistere; hæc
autem ipsa voluntas esset iam peccatum veniale;
Nam sicut peccatum factum abque potentia
moralis, sed cum sola physica, est veniale pecca-
tum: Sic voluntas faciendi illud erit peccatum quod
tamen

tamen non repugnat ex parte obiecti cum proposito illo faciendo, quod moraliter possumus. Ergo hoc propositum non est tale, quale requiriunt ad valorem Sacramenti penitentiae, in quo requiritur talis dolor, qui ex obiecto suo, non compatiatur secundum auctalem voluntatem peccandi.

Ad difficultatem ergo propositum aliter possimus respondeere. Et quidem, quando dolor non est universalis de omnibus venialibus, sed de aliquibus, non est difficultas de proposito, quod fieri possit circa illa solum propter specialem eorum malitiam: quando vero dolor est universalis de omnibus, potest etiam esse propositum correspondens tali dolori: quod possumus dupliciter explicare.

Primum, dicendo, quod ille, qui se accusat de multis venialibus, potest aliquando intendere accusare se non de singulis scorsim, sed de collectione illorum: Sicut cum aliquis religiosus accusat se de relaxatione, quam habet circa regularem observantiam, quod passim eas transgrediat, non accusat se de singulis transgressionibus scorsim, sed de collectione illa, seu de negligentia tali, & frequentia transgressionum. Ad hoc autem sufficit dolere de collectione, seu de frequentia, & propone ritare talem negligentiam, & frequentiam. Sic sufficiet dolor de multitudine, & frequentia venialium, ac propositum vitandi illam frequentiam, & multitudinem, potest enim dari pro materia Sacramenti multitudine ipsa, & frequentia, non singula venialia scorsim sumpta. Sicut potest aliquis dare pro materia nimium excessum quem facit in cibo, non singulas bucellas vel partes illius excessus, item potest dare pro materia nimiam distractionem per semi horam in oratione, non singulas partes illius distractionis. Similiter ergo potest aperire frequentiam, & multitudinem nimiam peccatorum venialium, dolendo de tali frequentia, & tanta negligentia, & incuria in custodia sui cordis, absque eo quod dolet de singulis scorsim, aut proponat circa singula, sed solum corrigerre suam vitam, & vitare illam negligentiam culpabilem, ac frequentiam peccatorum.

Dices non posse illum solum dolorem de collectione, frequentia, aut multitudine venialium, & propositum praedictum deferire ad hoc Sacramentum, quia ex vi illius doloris non videtur posse remitti aliquod peccatum in particulari: nullum enim peccatum remittitur in hoc Sacramento absque aliquo proposito faltem virtuali illud vitandi: penitens autem in hoc casu habet quidem propositum vitandi illam frequentiam, & multitudinem venialium; non tamen habet propositum vitandi tale mendacium v.g. quod constiterit, quia non detestatur, nisi frequentiam, & multitudinem: ergo hoc mendacium non poterit remitti in hoc Sacramento, ergo nullum peccatum remittitur; non enim est maior ratio de uno, quam de alio, cum de nullo in particulari doleat, aut proponat, sed de frequentia, & multitudine.

Respondeatur quando penitens solum dolet de frequentia, & multitudine, & circa illam proponit, remitti posse ad minus frequentiam, seu multitudinem: hoc est, peccata illa, in qua fuit illa circumstantia frequentia, quia odio habet, & detestatur. Quantvis ergo priora peccata non remittantur, remitti tamen poterit posteriora, que clementia fuerint cum illa circumstantia frequentia, que circumstantia non fuerat in prioribus. Sicut quando aliquis se accusat de distractione loqua in oratione, & dolet propter longi tulentem, qui de breviori fortasse distractione non curaret: tunc remittitur quidem ad mi-

P. Ioan. de Lugo de Penitentia.

nus quoad illam partem, qua ccepit iam distractio habere circumstantiam illam longioris.

Sed contra instabis: ergo qui se accusat de actu malo intenso, de quo dolet proper intensionem, vel de furto mille nummorum aureorum, de quo dolet proper quantitatem nimiam, non remittetur peccatum illud, quia gradus singulos intensionis v.g. nec quoad futurum singulorum nummorum, quia non dolet formaliter de singulis gradibus scorsim, aut de furto singulorum nummorum scorsim, sed solum de intensione, aut magnitudine, & excessu futuri. Consequens autem videtur absurdum: quia etiam quoad priores gradus intensionis, & quoad acceptationem unius anrei, fuit peccatum mortale: Si ergo non remittetur, quoad omnes, & singulas partes, non remittitur adaequata, & totaliter illa culpa.

Respondetur negando sequelam. Nam singulae partes illius actus, vel illius futuri participant circumstantiam, & malitiam; quam penitens tunc detestatur: Singuli enim gradus ex similitate cum aliis habent integrare intensionem: & singuli numeri aurei accepti cum aliis constat summam illam ingentem: quare singulorum nummorum acceptio, prout sit in tali circumstantia cum aliis, habet malitiam, quam penitens detestatur, & singuli gradus intensionis, prout sunt in tali circumstantia, quando sunt aliij, habent circumstantiam conflandi intensionem, proper quam detestabiles sunt a penitente. At vero peccata venialia priora non participant malitiam frequentiae, quando facta fuerint; ideo ipsa secundum se non videntur destabilib[us] proper frequentiam, sed sola posteriora, qua habuerint iam eiusmodi circumstantiam, & peculiarem destabilitatem.

Secundum potest contingere dolor universalis de venialibus omnibus, qui feratur etiam ad singula scorsim, cum correspondeat etiam propositum universalis, quod feratur ad collectionem, & ad singula: non quidem per modum volitionis absolutae, qua homo dicat, volo nunquam peccare venialiter, sed qua dicit quantum est in me, volo pro nunc nunquam peccare venialiter. Scio quidem, me postea pro mea fragilitate defectum ab hac ipsa voluntate, quam nunc habeo; sed tamen pro nunc volo efficaciter non desicere. Neque enim repugnat, quod aliquis velit, non voluntate absoluta, sed efficaci, quantum est de se procurare aliquid, quod scit non futurum. Sic S. Petrus monitus a Christo de sua negatione futura, poterat pro tunc velle efficaciter, & proponere, quantum de se erat, non negare Christum, licet scit, se postea, defuturum ab eo proposito. Sic etiam dicunt Theologi communiter, non esse contra valorem propositi requisiti ad hoc Sacramentum etiam circa mortalia, quod penitens credat pro sua fragilitate, se non permanstrum postea in illo proposito: adhuc enim potest per voluntatem proponere pro tunc efficaciter id, quod iudicat non futurum. Denique licet sciant homines, quod in inferno peccabunt, & blasphemabunt Deum, & B. Virginem ex odio in iplos, posset tamen aliquis nunc dicere: pro nunc ego habeo animum, quantum est ex me; non blasphemandi, nec prosequendi odio Beatam Virginem: licet tamen, me tunc hunc ipsum animum, & hoc propositum mutaturum. Sic ergo poterit habere pro nunc animum, & voluntatem non peccandi unquam venialiter, quantum est ex se, licet scit, id postea non futurum ex eo, quod relinctus sit hunc animum, & hoc propositum, quod nunc habet.

V 3 Quande

138.

Quando verò dici solet non posse dari voluntatem absolutam circa obiectum impossibile; intelligitur de voluntate omnino absoluta, non de voluntate efficaci, quācum est ex me; sic enim peccator per contritionem detestatur efficaciter peccata; non quidem volendo absoluēt, quod non fuerint, sed volendo efficaciter, quantum est ex se, quod non fuissent. Sic possum ego velle volare voluntate non absoluta, sed efficaci, quantum est ex me, & velle ac conari, quantum est ex me mouere faxum, quod meis viribus moueri non possit; quantò magis possum simili voluntate velle nunquam peccare venialiter; hæc autem voluntas, sicut non sit absoluta, sufficit tamen ad valorem Sacramenti, ad quod solum requiritur voluntas talis quæ expellat voluntatem peccandi: illa verò est talis: Nam cum illa nunquam poterit coniungi voluntas actualis peccandi, sed vel homo non peccabi, vel desisterat ab illa priori voluntate, sicut de memoria nouissimorum dicitur Eccles. 7. *Memorare nouissima tua, & in aeternum non peccabis*, quia scilicet quandiu ipsa durat nō peccat homo. Si cum maiori proprietate cū illa voluntate efficaci nō ponitur vñquā aliquid peccati, quare illa expellit propriissime voluntatem peccandi, & sufficit ad valorem Sacramenti.

139.

Denique illud quod S. Thom. d. art. 1. in illa solutione ad primum, dicit, debere esse propositum de vitandis singulis venialibus, non tamen de omnibus, posset intelligi dupliciter. Primo de confessione venialiū; prout communiter fit: non enim cōfittetur aliquis omnia venialia, sed aliqua: quare licet homo non posset proponere vniuersaliter circa omnia, quia non potest vitare omnia, sufficeret tamen proponere circa aliqua, scilicet, circa illa, quæ confitetur, nam sicut singula potest vitare: sic poterit circa illa proponere absolute; in quo differt cōfessio de venialibus à confessione mortalium, in qua requiritur semper propositum vniuersale vitandi omnia, quod propositum non requiritur ad remissionem venialium: & hoc sufficiebat ad intentum S. Thomas; nempe posse remitti venialia per pœnitentiam, & requiri a cōfitemendo pœnitentiæ ad eorū remissionem, quidquid sit, an posset esse pœnitentia de omnibus illis, quod non erat necessarium ad solviendum illud argumentum, nec de hoc paret explicit suam mentem S. Thomas, nec id definit; quia illa dolor vniuersalis de omnibus venialibus in vniuersum & confessio de illis regulariter non contingit, sed de aliquibus in particuli, quæ pro tune occurrit, & magis aggrauat conscientiam.

140.

Posset tamen secundū intelligi S. Thomas, etiamsi loquatur de confessione omnium, & dolore vniuersali de omnibus venialibus, quod loquatur iuxta primam solutionem nostram supra explicatam: quod scilicet differat à confessione mortalium in eo, quod mortalia possunt omnia vitari, & ideo debet esse propositum vitandi omnia, & singula; de venialibus verò sufficit propositum vitandi singula, non omnia, hoc est, singula disunctiū, scilicet, haec, vel illa, ita ut minuatur in futurum eorum numerus. Qui sensus colligi posset ex verbis sequentibus, adiungit enim statim: debet tamen habere propositum se preparandi ad peccata venialia minuenda: alioquin effet ei periculum deficiendi; &c. quæ verba indicant, S. Thomam exigere propositum vitandi singuli disunctiū; hoc enim sufficit ad propositum minuendi peccata priora, quod propositum exigit S. Thomas, & diximus aliquando sufficere, quando aliquis accusat se de pluribus per modum collectionis, propter malitiam frequentie. Si autem S. Thomas intelligatur iuxta priorem inter-

pretationem, hæc verba, quæ addit de proposito minuendi peccata venialia, debent intelligi, non ita ut illud propositum requiratur, vel sufficiat, quando homo accusat se de aliquibus venialibus, dabo pro materia singula seorsim, sed ita loquatur quod scilicet, homo etiam non doleat, & proponat circa omnia venialia, sed solum circa aliqua, scilicet, circa ea, quæ confitetur, procure tamen habere propositum circa omnia, ministrandi eorum numerum, qui enim non vult proficere, vult deficere, vel certè habet magnū periculum deficiendi.

Hunc inferri potest decisio alterius dubij, an possit esset dolor sufficiens de uno veniali, quin sit etiā virtualiter de aliis eiusdem speciei, v.g. An possum habere dolorē de uno mendacio, abiq; dolori virtuali de aliis mendaciis, & abiq; proposito vietandi omne mendaciū. Negat aliqui in vniuersitate, eo quod idem motuum debet alia omnia comprehendere. Ex dictis tamen videtur pars affirmās vñior. Potest enim reperiri aliqua inæqualitas in differētia numerica huius peccati, ratione cuius mœvatur quis ad dolorē specialem de illo v.g. quia mendaciū fuit cum plena aduentitia, sine vñlitate, aut causa, sed ex mera lenitate, que tamen nō faciunt illud differre species ab aliis mendaciis, que dicuntur enim semipelana aduentitia, vel cum aliqua vñlitate, aut causa. Itē si quis dolet de furo vñnis Iulij propter gravitatem aliquā materiæ, que non est in minoribus furtis. Poterit ergo dare pro materia confessionis illud mendaciū, vel illud funiale, de quo dolet propter illam speciem gravitatem, quam habet, cum proposito non committendi aliud simile in futurum, in quo proposito non includuntur alia mendacia, vel funia leui minus graui, licet sint eiusdem speciei: quod etiam sensit Salas in manuscriptis q 87 art. 1. dub. 6.

Restant tamen duo dubia chīca confessionem, & dolorem de venialibus. Primum est, quia frequenter contingit, quod pœnitentis habeat dolorem vniuersalem, qui se extendit, vel ad omnia venialia, vel certè ad omnia venialia talis speciei, v.g. ad omnia mendacia, & accuset se de mendaciis non explicando eorum numerum. Potes ergo dubitari, quid est pro materia Sacramentum omnia mendacia, an aliqua, & cur potius haec, quā illa, cū ea non determinet? Ad hoc diximus partim *supra disp. 9. sect. 3.* vbi respondei, de facto remitti omnia, vel ferè omnia, quia ex circumstantiis persona, & temporis. Confessarius percipit multitudinem illam confusa iuxta confundendam similiū personarum. Quod è nullo modo Confessarius id perciperet, remitteretur non omnia, sed aliqua mendacia, v.g. ex illa multitudine, quod per illum constendi modum possunt intelligi, saltem duo, vel tria; nec ad hoc oportet, quod pœnitentis intendat determinatè haec potius quā illa significare, & dare pro materia sufficit, quod vellet aliquis ex illis dare pro materia, quot, & qualiter per illa verba possint significari. Sciat si debas centum numeros, & somas decem: non oportet, quod determines in debito decem, pro quibus determinarē velis soluere: sufficit velle pro decem. Sic qui decem Clericos occiderat, & petit absolutionem Censura ob duos Clericos occisos, non determinando quos: absolutionem manet à dubiis excommunicationibus, & sufficit sibi postea petat absolutionem à censura ob octo Clericos occisos, ut intelligatur iam à decem censulis absoltus. Quæ autem ex illa multitudine remittantur: dici potest, vel remitti duo, vel tria priora, quia priora debita cōsentant primo loco ex-

tingui: vel certè grauiora, quia penitens censetur velle liberare se quantum potest, & per consequētū à debito, quo magis grauatur. Sicut si debes Petro duo milia aureorum, & solitas mille, censeri velle extingere debitum; quod magis te granat: si v.g. pro mille ex illis debebas solvere interesse, & non pro aliis mille, censeri velle solvere pro illis mille, quia magis grauant, quia vis te liberare, quantum potest.

145. Alterum dubium esse potest circa eadem peccata venialia, quando penitens confitetur simul mortalia, & venialia, & omnia detestatur ex motu universali offensa diuina, quod ad omnia peccata extenditur: tunc enim si penitens post dolorem, & propositum debitum, ante absolutionem tamen obtentam committat aliquod peccatum veniale, prout frequenter contingit, v.g. aliquem effectum glorie vanæ, vel habeat aliquem actum internum impatiens: tunc videtur accedere ad accipitiam abolitionem fine debita dispositione: Nam ille dolor & illud propositum vniuersale, quod prius habnerat videtur iam renocatum per peccatum veniale nouum, quod illis actibus & eorum motu opponitur; ergo oportet elicere de nono alio dolor & aliud propositum; aliquoquin absolutio etiā à mortalibus non habebit effectum propter defectum dispositionis debita. Quod argumentum videatur etiā procedere cum proportione, quando aliquis cōsiderat sola venialia, quae detestatur propter motuum vniuersale offensa Dei, vel aliud simile: si enim ante absolutionem admittat aliquod veniale etiam leue, videtur eo ipso renocari totus dolor, & propositum praecedens. Sicut si aliquis confiteatur sola mortalia de quibus dolet, & circa qua proponit propter motuum vniuersale offensa gravis diuina; vel propter metum inferni, aut desiderium beatitudinis; & postea ante absolutionem incidat in nonum peccatum mortale, iam dolor, & propositum praecedens renocari censetur, & oportet de nono dolere, & proponere, aliquoquin accedit absque debita dispositione. Idem ergo dicendum erit, si admittat aliquod veniale, cum nō minus opponatur motiu vniuersali offensa diuina offensa noua venialis, quam motiu vniuersali offensa diuina gravis, opponatur offensa noua mortalitatis, & gravis.

Difficultas hæc speculativæ loquendo, non partit virget propter exemplum peccati mortalis noui; & idcirco optimum consilium est ad maiorem securitatem, quod penitens doleat seorsim de mortalibus propter grauitatem offensæ mortalitatis, qui dolor ex tali motiu nullo modo renocatur per peccatum veniale subsequens: item quod doleat seorsim de peccatis venialibus, quæ confitetur, vel de aliquibus eorum propter specialem eorum grauitatem, & specialem offensam diuinam, quam continent, cui dolori non opponitur aliud peccatum veniale nouum, quod non participat illam speciem turpitudinem, quam per priorem dolorem penitens detestatus est. Præcie tamen non videtur debere in dubium renocari valor Sacramenti, etiamsi eiusmodi cautela non adhibetur; quia initiceret innumeros scrupulos penitentibus, atque etiam confessariis ipsis propter obligationem admonendi penitentes de obligatione, & necessitate habendi doloris seorsim ex speciali motu, vel de illo renouando immediate ante absolutionem. Vnde ex communis praxi confessariorum, & penitentium, que est optima legum interpres, desimi potest arguere, à posteriori non leue ad dicendum, non ita renocari dolorem, & propositum in illis casibus per nouum veniale, ut non maneat dispositio sufficiens ad valorem, & effectum Sacramenti.

Rationem vero à priori possumus explicare ex doctrina tradita supra disp. 5. sect. 4. vbi diximus, contritionem, licet sit vniuersalis de omnibus peccatis; non tamen terminari æqualiter ad ea, omnia, sed inæqualiter iuxta eorum inæqualitatem; itavt magis detestatur mortalitatis, quam venialia; magis grauiora, quam leuiora, vel minus grauia. Si ergo penitens detestatus fuit eodem actu mortalitatis, & venialia, sed illa magis, quam ista propter maiorem eorum grauitatem, & detestabilitatem: non sequitur, renocatum fuisse dolorem circa mortalitatis, ex eo quod admisit aliquod veniale, quia cum hoc minus detestatur, quam illa, potius retineri detestatio iliorum etiam deficiente detestatione venialium: quod idem de proposito dicendum est: Sicut enim magis detestatur mortalitatis, quam venialia, sic magis proponimus circa illa, quam circa ista. Non ergo arguitur defectus propositi circa mortalitatis ex eo, quod defecserim in proposito circa venialia, quia deficiente quod est minus, non oportet, quod deficiat quod est maius: & licet illud propositum fuerit unus indubius actu, est tamen virtualiter multiplex propter obiecta plura ad quae terminatur; & ideo potest mortaliter perseverare quoad aliqua, licet videatur renocari quoad alia.

Hoc ipsum cum proportione dici potest, quando penitens confessus est sola venialia: Nam licet ante absolutionem peccet venialiter, non ideo censetur renocari totus dolor, & propositum praecedens: quia inter ipsa venialia datur inæqualitas, atque ideo per detestationem magis detestatur grauiora, quam leuiora, & magis proponere videatur circa illa, quam circa ista: Non ergo censetur renocata totaliter detestatio, vel propositum, prout versatur circa omnia: sed ad summum prout versatur circa æqualia illi nono peccato superuenienti: quare cum possit penitens dare pro materia illa sola, circa qua manet dispositio debita doloris, & propositi non renocati, non est, cur dicamus Sacramentum esse omnino irritum ob defectum dispositionis debita.

Dices, hoc ipsum dici posset, quando aliquis dolet de mortalibus solis propter motuum offensæ gravis Dei, & postea incidit in mortale nouum ante absolutionem: posset enim dici, non esse totaliter renocatum dolorem, & propositum, quia potest manere mortaliter in ordine ad peccata grauiora; magis enim detestamus peccata mortalitatis, quam mortalitatis minus gravis: non ergo arguitur renocatio detestationis, aut propositi circa peccata grauiora ex eo, quod defecserit circa aliquod mortale minus gravis.

Respondet, posse quidem perseverare dolore, & propositum circa peccata grauiora superueniente nono peccato mortali; id tamen totum non sufficere ad absolutionem obtinendam: quia ad hoc Sacramentum requiritur, vt supra vidimus, propositum vniuersale non peccandi mortaliter, quod propositum non manet superueniente nono peccato mortali. Est ergo differentia inter propositum circa venialia, & circa mortalia, quod licet utrumque possit ex parte remanere superueniente nono peccato: propositum tamen circa aliqua venialia, quod remanet, sufficit ad absolutionem accipiendo à grauioribus; quia potest penitens illa sola dare pro materia, & aliund non requirit propositum vniuersale non peccandi venialiter ad hoc Sacramentum: requiritur tamen, quoties homo te accusat de mortali propositum vniuersale non peccandi mortaliter, quod propositum non remanet adjuvante nono peccato mortali.

SECTIO X.

An ē quomodo neganda sit absolu-
tio ob defectum propositi?

148.

Ad complementum huins disputationis, in qua agimus de necessitate doloris, & propositi, pertinet hoc dubium practicum de absolutione neganda, vel differenda ob defectum propositi efficacis, q̄ti defectus colligitur, vel ex eo quod nolit homo restituere, vel facete id, ad quod teneatur, in quo casu est clavis defectus propositi: vel ex eo, quod nolit relinquere occasionem proximam peccati: in quo casu est maior difficultas, vel ex eo, quod post alias confessiones, & repetitum propositum non emendatur, sed eodem modo relabitur. Nunc dicamus de occasione proxima: postea de relapso. De occasione ergo proxima trahant Nauarrius in summa cap. 3. Corduba in summa q. 4. Suarez in praesenti disp. 2. sc̄t. 2. in fine, & aliis, quos assert Thom. Sanch. lib. in Decalogum c. 8. ex quibus aliqua videntur absque controvicia, aliqua possunt esse magis dubia.

149.
Occasio peccati proxima
et remota.
Supponendum itaque est, occasionem peccati esse duplēcēm; alteram remotam, alteram proximam. Proximam appellant, quando talis est ex suo genere, ut frequenter homines similis conditionis ad peccatum mortale inducat, vel experientia cōstat, in hoc homine talentum effectum habere. Remotam verò dicunt eam, quae talis non est. Cur autem illa appelletur proxima, & hac remoratio videtur esse, quod inter illam, & peccatum nihil videtur mediare, propter quandam coniunctionem necessariam moraliter, quam videtur habere cum peccato: hæc autem non ita videtur coniuncta, sed remota: quatenus mediat maior libertas hominis, per quam consequitur peccatum. Hoc modo omnis creatura dici potest occasio remota peccati iuxta illud Sap. 14. *Creaturae Dei in odium facta sunt, & in tentationem animabus hominum, & in miscipulam pedibus insipientium, cui consonat Aug. ad Publicolam, relat. in c. De occidētū 2. 3. q. 5. & S. Thom. 2. 2. q. 43. art. 1. argum. 4. & in eius solutio: Occasionem proximam aliqui dicunt cōstat à Gregor. in c. Negotiorum de poenitentia dist. 5. scilicet, quae non possumus, vel certe non possumus sine difficultate vti abque peccato. Hoc tamen indiget moderatione; Nam Leo Papa in c. Qualitas 2. & in c. Contrarium 3. de poenitentia dist. 5. ait negotiationem, aut militiam non posse, nisi difficillime exerceri abque peccato, & tamen certum est, non obligari mercatorum, aut militum ad relinquenda haec officia; Vnde Lue. 3. S. Ioan. Baptista non consulit militibus relinquere militiam, sed obseruare leges illius status.*

Alij ergo addunt, occasionem proximam esse, qua nunquam, vel ferè nunquam virtut homo consideratis circumstantiis abque peccato nono, vt qui detinet concubinam domi, raro, vel nunquam desinet cum illa peccare oblata occasione.

Hoc supposito: Regula communis, & vniuersalis est, eum, qui est in occasione solum remota, posse absoluī, non verò eum, qui est in occasione proxima, quam non vult relinquere. Prima pars cōstat, quia alioquin debueramus omnes de mundo exire iuxta illud Pauli 1. ad Cor. 5. Ferè enim in omnibus statibus est occasio remota peccati mortalis. Vnde inferunt aliqui ex Auctoribus citatis, prudenter absoluī adolescentes, qui versantur cum fœminis laicando, vel conuersando, quae in eadē do-
mo non habitant, licet sāpē ex tali occasione pec-

catorint mortaliter cogitatione, consensu, tactibus, vel copula, quia ea non censetur occasio proxima, aut ferè semper solent homines peccare mortali-
ter, & aliundē ad tollendam illam occasionem oportet poenitentem in eremum abire, ut omni commercio cum fœminis liber esset. Secunda verē pars probatur, quia ille, qui vult manere in illo pericolo morali labendi, non videtur habere propositum efficax non peccandi: Ex obligatione enim vitandi peccatum lequi videtur obligatio vitandi ea, quae tali necessitate secum trahunt peccatum saltē quando mortaliter possumus eas occasions vitare, ut statim dicam.

Hæc regula solet literari. Primo, ut possit absoluī penitens, quando habet extraordinarum dolorem, & propositum, hæc enim faciunt, iam illam non esse occasione proximā, quia homo sic armatus, fortior multo est, quam erat prius, atque adeo probabilem possumus de ipso sperare victoriā tentationum, a quibus anteā semper supererabatur.

Secundo, limitari solet, quod possit etiam absoluī non reliqua omnino occasione, quando proponeret alia media adhibere, ut si occasio esset ex fœmina domestica, & proponeret nunquam folis cum sola colloqui, aut inueniti, eius aliquid pro viribus declinare, &c.

Tertio limitatur, quando occasio relinquī non potest abque scandalō, grati infamia, vel detimento magno spirituali, vel temporali. Tunc enim licet manet in periculo, quod est necessarium & potest sperare diuinum auxilium ad resistentiam. Si Pōtīfex in c. Consultatione de frigidis, & maleficis declaravit, duos, qui contrixerant matrimonium inuiditum propter impotentiam coēundi, posse simul cohabitare, ut fratrem, & sororem propter scandalum, & infamiam, cum tamen periculum esset tamquam, & aliorum peccatorum. Si ergo potest filius familiis absoluī, quamvis maneat domi serua, cum qua solet peccare, quam tamen ipse expellere non potest, nec facile, aut decenter fieri, & fortiori, si cum fratre, vel sorore habet occasionem peccandi, a quorum coniunctu seingi non potest abque graui detimento, debet tam adhibere illa remedia faciliora, quae potest. Ex hac limitatione inferri potest resolutio plurium casuumque in particulari videri possunt apud Nauat, qui loco citat, & in additionibus latissime illos prolegunt.

Contra hanc tamen communem doctrinam occurrere videtur difficultas, quia si scires ex divina reuelatione, te damnandum, si talem dominum intrabis, debes utique etiam cum granissimo detimento ingressum illius dominus omnino figere, ex obligatione saltem charitatis erga te ipsum, quae debes velle, & procurare tibi bonum salutis eternæ cum iactura etiam omnium bonorum temporalium: quid enim prodest tibi, si vniuersum mundum luceris, animæ vero tuæ detinentum patiaris? Maius autem malum est peccatum mortale, quam infernus ipse, & carentia beatitudinis aeternæ. Ergo ex eadem obligatione charitatis erga te ipsum debes procurare vitare illud malum, etiam cum granissimo detimento, & cum iactura cuiuscumque alterius boni. Si ergo perseverantia occasione proximæ assert secum ferē certam minam, & lapsum in peccatum mortale, non potest licet perseverare in occasione proxima, etiam abque graui detimento temporali non possit illa relinquere.

Hoc argumentum, si aliquid probat, probaret etiam maiorem esse obligationem virandi occasio-
ne proximam peccati venialis, etiam cum maximo deti-

150.
Quando ne-
ganda sit ab-
soluto pro-
pter occasio-
nem proxi-
mam.

detrimento, quā vitandi infernum; quia maius malum est peccatum veniale, quā carentia beatitudinis, aut quā ipse infernus. Occurrentur ergo eis hinc difficultati ex doctrina tradita *disp. 5. sect. 3.*, vbi ad non dissimilem obiectionem diximus, peccatum quidem esse maius malum, hoc est, minus volibile per voluntatem aciam, & practica, non verò per voluntatem speculatinam, & permissionam, nam licet debeat potius non velle pccare, non velle mortem, vel infernum: non tamen debo magis non permettere peccatum, quā mortem, vel infernum: quia peccatum non refutat tantam malitiam in voluntatem sui permissionam, quā in voluntatem causativam: quod ibi multis exemplis, & argumentis probavi, nec oportet ea iterum repetere.

Urgebis, lex amicitiae violatur ab eo qui dat veniam, ex quo certissime sequatur mors amici, ergo & ab eo, qui ponit occasionem, que certissime afferat offenditam grauem, & malum Dei.

Respondetur, hoc probaret, quod teneremur etiam cum graui detimento vitare, & impediare occasionem peccati alieni; Nam illud etiam est offensio graui, & malum Dei. Dicendum ergo est, legem amicitiae obligare quidem nos, ne cooperemur positiū ad malum amici, atque ideo non possumus illi dare venenam, quia hoc esset cooperari, & tunc casaremus illud malum. Non tamen obligat semper ad impediendum malum amici, nam cum graui detimento non teneor semper impediendum malum proximi, licet aliquando teneat, v.g. in extrema proximi necessitate. Vnde licet scirem, meum in urbē adventum fore occasionē mortis amici, non teneor cum grauiissimo meo detimento impediendum illud malum, sed possum illud permittere; cum animi tamen dolore propter amicum, quem diligo. Hoc autem à fortiori locum habet in casu nostro, quo malum peccati Deo nihil incommodi intrinsecum afferat, aut felicitatis minuit, sed tortum illud in eius extrinsecam gloriam postea convertetur.

Circa hanc communem doctrinam superfunt aliquid magis dubia. Primum est, An qui sepius absoluens propter graue detimentum, quod sequitur ex remotione occasionis proximae, eodem tam modo semper relabitur, nec in eo illa correctione reperitur, cogendus sit subire illud detimentum, & relinquere occasionem illam proximam? Affirmare videtur Suarez *dict. sect. 2. in fin.* Graffius in *decis. p. 1. lib. 1. c. 28. n. 23.* P. Reginaldus in *praxi penitent. tom. 1. lib. 8. num. 19.* quibus fauit Nauar. *dict. c. 3. n. 21.*

Oppositorum sententiam docent Vitaldus in *Capitulare tit. de absolu. §. Casu Episcopis reseruati.* n. 43. Ioan. Sancius in *selectis disp. 10. n. 16.* & alij Theolog. Quæ sententia in rigore severior videtur per se loquendo, licet per accidens possit prior habere locum. Probat Sancius hanc sententiam contra P. Suarez quia absoluimus absque scrupulo penitentem confitementem quotidie eadem peccata venialia, nullo apparente perfetto; etiam occisionem peccatorum illorum non auferat, imo etiam quando illam absque graui detimento potest auferre; ergo non repugnat à fortiori verus dolor, & verum propositum absque ablative occasione proxima, quando talis occasio absque graui detimento tolli non potest; quoties autem penitentis habet verum dolorem, & propositum, absolu potest; ergo in nostro casu absolu poterit.

Hoc argumentum presumptum à peccatis venialibus non est efficax; quia, ut dixi *scilicet preced.* minus requiritur ad propositum circa venialia, quam cir-

ca mortalia: neque enim qui proponit circa venialia tenetur adhibere tantam diligentiam in tollendis occasionibus. Fatetur ergo perseverantiam in occasione non repugnare secundum se, cum proposito vitandi illud peccatum; neque ideo negatur absolutio perseverant in occasione proxima, quia illa perseverantia præcisè repugnat cum vero proposito, sed quia velle perseverare scientes in tali occasione proxima peccati mortalitatis, est nonū peccatum mortale; obligatio enim non peccandi mortaliter afferat obligationem vitandi periculum proximum peccandi mortaliter, cui obligationi non satisfacit, qui cum possit, non vult relinquere occasionem proximam, & ideo non absolvitur, quia constat, illum non habere propositum non peccandi, cum actu peccet non vitando illam occasionem proximam, quam sub peccato teneat relinquere. Hæc autem ratio non procedit in eo qui constitutus venialis: Nam propter levitatem materie non tenetur homo sub novo peccato ad tollendas occasions proximas eorum: tum quia sunt innumeræ: tum quia non tanti refert peccatum lene, ut sub peccato sit etiam obligatio vitandi eius periculum. Sic dicunt Theologi, possit absolu paratum non leviter deservare illud officium, in quo sa- pissime labitur in verba otiosa, & mendacia iocosa, cum hoc enim periculo potestflare dolor verus, & propositum efficax etiam si probabilissime, imo & cum morali certitudine credat, se iterum relapsum: Nam (ut dixi *scilicet preced.*) propositum requisitum non est semper voluntas absoluta, sed voluntas efficax, talis, scilicet, cum qua quatinus ipsa durat, non possit flare peccatum actuale, quia voluntas potest esse, etiam si seiat aliquis, se postea peccatum, & defecatum ab illa voluntate. Non ergo arguitur bene, quod possit absolu, qui post longam experientiam videt, se non proficeret, nec emendari, quatinus non relinquat occasionem proximam peccati mortalitatis etiam cum graui detimento, ex eo quod possit absolu, qui sapienter relabitur in eadem veniali non relista occasione eorum proxima: Nam si hoc argumentum valeret, probaret etiam, posse absolu eum, qui absque detimento potest relinquere occasionem proximam peccati mortalitatis, & eam non relinquat, sicut potest absolu à venialibus istis, quia eorum occasionem proximam, quæ absque detimento potest relinquere, non relinquat, quod tamen argumentum absurdum est.

Aliter igitur probanda est sententia illa ex proximè dictis, quia, scilicet, adhuc post experientiam illam nullius profectus potestflare dolor verus, & propositum requisitum absque voluntate auferendi occasionem cum tanto detimento, ergo potest absolu penitens, nihil enim aliud requiritur, nisi confessio cum dolore, & proposito. Antecedens probatur, quia sicut prima vice potuit absolu, eo quod cum tanto detimento non tenebatur auferre occasionem illam, sic propter idem detumentum, quod perseverat, excusat tempore sequenti ab auferenda occasione; neque est, unde orta fuerit graui obligatio nunc auferendi occasionem, quæ obligatio antea non esset: ergo si antea excusabatur, excusat etiam nunc.

Dices, nunc iam experientia constare, necessarium esse omnino ad vitandum peccatum auferre illam occasionem, quod prius non constabat. Sed contra, quia si hoc non constabat in praecedenti confessione, non teneretur tunc auferre occasionem. Etiam si absque illo detimento potuisse auferri, hæc enim obligatio tunc solum datur, quando constat, illam esse occasionem proximam, hoc est,

qua

qua flante, homo moraliter loquendo ferè semper peccabit: supponimus autem, quod tunc solum ex eo capite excusatus fuit, quia scilicet absque graui detimento non poterat auferre occasionem; ergo tunc etiam constabat necessitas moralis auferendi occasionem ad vitandum peccatum, atque ideo ex eo, quod magis hoc ipsum iam constet diuiniori experientia, non accrescit obligatio gratis, quia totum illud augmentum est secundum magis, & minus intra ideum genus.

159.

Ratio autem à priori est quia, vt dixi, potest adhuc cum tota illa experientia periculi state dolor, & propositum efficax, licet homo ex propria fragilitate, & longa experientia credat, le iterum peccatum quoq[ue] quidem ad hominem prædictum potest, quia ipse Suarez, & alij fatentur, posse illum pœnitentem lapsus absoluiri, si aliquam emendationem ostenderit, hoc est, non ita frequenter lapsus fuerit, sicut antea sicut ergo potest stare dolor, & propositum requisitum cum certitudine illa moralis de lapsu futuro frequenti, cui non poterit stare cum certitudine moralis de lapsu futuro frequenti, propositum enim cum sit vniuersale, non minus videtur opponi cu[m] certitudine de uno lapsu contra ipsu[m] propositu[m], quam cu[m] certitudine de multis.

Et confirmatur, quia si occasio esset talis, quia absque graui scando vel detimento spirituali auferri non posset, non teneretur procul dubio pœnitens ad eam auferendam ad hoc, vt posset absoluiri; Ergo sicut nunc posset habere verum propositum requitum cum illa certitudine mortali lapsus futuri, sic etiam quando occasio auferri non posset absque graui detimento corporali. Denique si occasio esset talis, vt nullo modo auferri posset, qualis est, fragilitas fundata in propria carne, & natura pœnitentissimæ post totam illam experientiam potest absoluiri; ergo potest habere dolorem verum, & propositum cum tota illa certitudine futuri lapsus, atque adeo ex hoc capite non erit incapax absolutionis.

160.

Dixi tamen, *per se* loquendo, videri hanc patrem veriorem, licet per accidens, possit altera sententia locum habere: quia aliquando ex illa experientia arguetur, pœnitentem carere nunc vero dolore, & proposito requisito, qui enim efficaciter proponit, & ferè rem aliquam, quam moraliter implete potest, non ita facile obliuiscitur statim sui propositi, sed saltem per aliquod tempus perseverat, & difficultius, vel rarius cadit. Vnde in ipsis etiam peccatis venialibus solet aliquando argui imperfectionus dolor ex una forma perseverantia: in eisdem sine villa specie emendationis: in iis tamen facilius potest præsumi propositum validum, quia impossibilitas materia facere potest, quod non obstante repetito dolore, & proposito, in eadem saepius relabatur in peccato autem mortali, quod cum diuina gratia potest non ita difficile vitari, maior est praetempio de imperfectione propositi, quare ex hoc capite posset negari, vel differri absolutione, vt paulò inferius dicimus de reincidente saepè in eadem peccata mortalia absque villa emendatione.

161.

An sit occasio proxima ad peccatum in communione?

Secundum principalius dubitari potest, an sit dicenda occasio proxima illa, que nō esset ad aliquod peccatum mortale determinatum, sed ad aliquod indeterminatum; verbi gratia, scit pœnitens, quod si conuerteret cum Ioanne, eft in periculo mortaliter peccandi, nam ferè semper vel peccat grauiter contra castitatem, vel in materia detractionis, vel gulae, vel alterius peccati mortalis indeterminatè, an tenet virare illam familiaritatem, tanquam proximam occasionem peccati mortalis.

Pater Suarez *infra disp. 35. scit. 3. n. 10. argumento*

proposito contra se ad probandum, quod confessio frequens obliget sub mortali omnes illos, qui ex propria experientia cognoscunt, se morali certitudine in peccatum aliquod mortale lapsos, nisi intra annum saepius confitiantur: responderet, non teneri hominem ad illud remedium adhibendum, quod solum est necessarium ad vitandum peccatum mortale in communi, quia in ordine ad peccatum in communi nulla confitetur moralis occasio proxima: secus si esset medium necessarium moraliter ad vitandum aliquod mortale determinatum in particulari, quam Suarez doctrinam ex ipso deflumpit Filiius tractat, 7 n. 40.

Hæc distinctione difficilis mihi videtur, nec video, cui firmo fundamento nisi possit. Si enim admittitur casus, quod aliquod sit medium moraliter necessarium ad vitandum aliquod peccatum mortale in communi non appareret, cui non sit eadem obligatio apponendi tale medium, quæ est, quando cognoscitur esse necessarium ad vitandum aliquod peccatum mortale determinatum. Ratio quippe fundans obligationem in secundo casu, easdem, & fortasse maior militat in primo casu ad similem obligationem. Si enim dicas, hanc obligationem ori ex proposito, quod debemus habere non peccandi mortaliter, cum quo proposito non sit voluntas occasionis, quam moraliter consequitur peccatum mortale: hoc ipsum procedit in primo casu; non enim minus repugnat cum proposito non peccandi velle aliquod peccatum in communi, quam velle aliquod in particulari ergo non minus repugnat velle aliquod occasio ne, quam certitudine moralis consequitur aliquod peccatum mortale in communi, quam velle illam, quam consequitur aliquod peccatum determinatum.

Si vero a casis, eam obligationem ori ex obligatione vitandi peccata mortalia, quorum proximas occasiones propter eorum malitiam debemus vitare, quoties possimus, eadem ratio procedit in nostro casu: non enim est minus nolum, nec minus contra diuinam amicitiam velle peccatum aliquod mortale in communi quam velle aliquod in particulari; neque esset amicus, qui sciens patrari aliquod grave damnum suo amico, non catareret illud impidere, cum possit, licet non sit in particulari, quale sit illud damnum: Ergo si homo scit, ex tali occasione se certò lapsum in gravem offendam Dei, non minus tenebitur ex lege amicizie, & charitatis erga Deum illam oculi/onenem irritare, quam si sciret in particulari, quale peccatum sequi debeat. Pone enim te diuinum monitum esse, si hodiè conuenias Petrum, indicendum te infallibiliter ad peccandum mortaliter, nonne eodem modo teneris abstineri a colloquio Petri, ac si scires, quale peccatum in particulari esset a te committendum; nonne eoderis modo argui polles de salute animæ tua, & de diuina amicitia parum follicitis, si eo periculo contemptu Petrum adtes, ac si peccatum in particulari tibi prædictum fuisset? Ilo maior, ac grauior, vt dixi, aliquo modo esset obligatio illud periculum fugiendi: nam qui expavit se periclio fornicationis, contrahit malitiam determinatam illius peccati, nec excedit terminos illius, qui vero exponit se periclio peccati mortaliter in communi, nesciens, quale sit fulminis illud peccatum, viderit virtualiter contrahere malitiam peccatorum grauiorum: nescire enim an illud peccatum sit futurum contra castitatem, contra religionem, contra fidem, &c. Vnde ex hoc capite viderit aliquo modo grauior obligatio vitandi huius periculi, propter grauus peccarum, quod sub illo potest latere.

Dicas

Dices, eam occasionem, eo ipso quod sit ad peccatum in communione non esse proximam, sed remotam, quia inter illam, & peccatum debet mediare tentatio proxima ad tale peccatum in particulari, nulla enim tentatio proxima est ad peccatum in communione. Respondetur, si haec esset bona regula; sequentur multa absurdia in hac materia: sequeretur etiam primus, eum, qui experitur, se in ludofrequenter blasphemare, & peccare, non teneri vitare ludum, quia inter ludum, & periculum, adhuc mediare debet tentatio proxima ad periculum aut blasphemiam ex aliqua occasione orta in ludo: secundus, qui transiens per talem viam concupisit talen feminam, non tenerevit vitare illam occasionem, quia inter transum, & peccatum debet mediare aliud, nempe aspectus feminam, ex quo oritur tentatio proxima, &c. quia, & alia similia sunt manifeste falsa. Quare dicendum est occasionem aliquam, non ideo dici proximam, quod inter ipsam, & peccatum actualem nihil mediat, sed quia inter ipsam, & certitudinem moraliter peccati futuri nihil mediat. Sic dicunt Theologoi, aliquando teneri hominem sive fragilitatem conscientiae ad ieiunandum, vel dormandam carnem, quando id medium indicat necessarium ad vincendam tentationem, nam licet inter carentiam ieiunij, & peccatum mediet tentatio carnis, quem nondum est praesens, si tamen hodie v.g. non ieiunat, est certum moraliter, quod orietur tentatio, & sequentur confessus, quare hodie tenetur ieiunare, ne sequatur illa certitudo peccati futuri. Sic etiam, qui expertus est, esse sibi medium necessarium sumere frequenter Eucharistiam ad resistendum temptationibus carnis, non debet expectare tentationem praesentem; quid enim si adueniat post prandium, quando non potest sumere Eucharistiam, sed debet prius communicare, quia ex ea conscientia communicationis sequitur immediata certitudo corporalis futuri peccati, licet non sequatur ieiunare ipsum peccatum. Sic ergo dicimus in praesenti, occasionem illam ad peccatum in communione dixi proximam, quia licet inter ipsam, & peccatum debet mediare tentatio proxima, inter illam tamen, & certitudinem futuri peccati nihil mediat, nec est in mea potestate posita illa occasione, vitare, quod non sit possum iam id, ad quod mortaliter, & frequenter consequitur peccatum mortale; quare iam me conieci in periculum, hoc est, in laqueum certitudinis moralis de peccato futuro.

An vero ex hac doctrina sequatur, quod frequentior confessio, quam annua obliget omnes sub peccato, tanquam medium moraliter necessarium ad vitandum peccatum mortale, quod saltet in communione videtur certus committendum ab iis, qui solum post annum confitentur; dicimus infra disp. seq. sect. 4. vbi etiam dicimus, non esse idem sentendum de occasione in communione ad aliquod peccatum mortale, ac de occasione determinata ad aliquod peccatum mortale in communione, nam licet sit obligatio vitandi hanc, non tamen illam propter rationem ibi explicandam.

Tertius dubitari potest, an quando occasio proxima tolli non potest propter scandalum, vel gravum detimentum, possit confessarius differre absolutionem per aliquod tempus? de hoc tamen dicimus in principio sequenti; est enim dubitatio communis virique puncto.

Restat ergo nunc, ut dicamus aliquid de illo ultimo puncto, sive ultimo capitulo cognoscendi defensio propositi efficacis, sive semper ex frequenti reincidentia in ea item peccata post multas confessiones absque vila emendatione, in quo puncto doctrina

communis & verba est, si Sacerdos hic & nunc non obstante consuetudine præterita iudicet, penitentem habere verum dolorem, & propositum non peccandi posse eum absoluere, quia dispositio insufficientis est dolor, & propositum praesens, non emendatio futura, que ita poterit absoluiri, licet iudicetur relapsurus. Secundo certum est, quando Sacerdos attenta consuetudine præterita, & propensione, sive aliquis circumstantia, iudicat, penitentem non auerti sufficienter ab illo peccato, non posse eum absoluere, quantumunque penitens dicat, se dolere, quia si Sacerdos id non credit, non habet iudicium requisitum ad conferendam absolutionem. Tertio ad iudicium ferendum de dispositione presenti deferuit, si peculiaria signa doloris ostendit. Item si iam adhibuit curam aliquam ad consuetudinem extirpandam. Si minquam admonitus fuisse meditare adhibendis ad tollendam consuetudinem, nunc autem admonitus libenter ea suscipit, & proponit adhibere ea media. Denique aliquando utile erit differre absolutionem per aliquot dies, ut appareat correctio, & observatio propositi. In hoc conueniunt Auctores communiter, quos referit, & sequitur Thomas Sanchez lib. 2. in decalog. cap. 32. num. 45. & lib. 3. cap. 5. num. 18. Suarez tom. 1. de religione lib. 3. de iuramento cap. 8. in fine, Reginaldus in priaxi tom. 2. lib. 18. n. 87. Henriquez lib. 4. de Sacrament. cap. 24. num. 4. & alii, quos ipsi adducunt.

Dubium est primus, an aliquando, cum confessarius posset credere probabiliter penitentem dicenti, se hic, & nunc habere dolorem, & propositum, posset tamen ad melius probandum, & confirmandum illud propositum differre absolutionem per aliquot dies. Secundus, ad ipse penitentes interrogatus a confessario consuetudine præterita, teneatur respondere, & dicere, se in aliis confessionibus hoc ipsum peccatum sapienter confessum esse, & nullam emendationem postea sequutam esse.

Quidam Auctor modernus Ioannes Sanctius in disputationibus praticis, disp. 9. num. 6. & seqq. dicit primus confessarium non posse non absoluere statim penitentem habentem dispositionem requisitam doloris, & propositi, cui parti facient etiam alii Theologoi. Secundus dicit, penitentem non obligari ad respondendum; immo posse licet ut in quaestione, & negare, se habuisse ante talern consuetudinem; nemo enim obligari potest ad confitenda bis eadem peccata, saltem quando non erant referuata: poterit ergo dicere, se non habuisse talern consuetudinem, intelligendo scilicet, ad confitendum illam nunc, est enim iam ab illa absoluitus. Sententiam huius Auctoris cum laude refert Antoninus Diana in resolut. Moral. tom. 1. tract. de circumstantiis aggravantibus rebus, scilicet ipse eam nec approbat, sed illis iudicandam proponit.

Contarriam sententiam quoad utramque partem docent communiter Theologoi, quos congerit ibi idem Diana; & quidem in hoc etiam puntum aliqua certa sunt, in quibus omnes conueniunt. Primum, posse ex confessu penitentis differri absolutionem, volenti enim non si iniuria; atque adeo optimè factum confessarium, si penitentem suauiter alliciat ad confessendum. Secundus certum est quando dilatio, ut dicebam, necessaria est ad explorandum firmum propositum penitentis, de quo non sat satis confitat, posse, & debere differri absolutionem. Tertius, non posse licet differri absolutionem, quando penitens est sufficienter dispositus, & ex dilatione timetur dampnum potius spirituale, quam speretur utilitas penitentis, ut puta, quod tardio affectus non redibit, vel in def-

168

per 2

perationem actus habens vitiis laxabit &c. Quartò denique certum est, non debere absolutionem diffiri absque aliqua iusta, & rationabili causa, qua prudenter dicteret esse differendam Difficulitas ergo esse potest, an possit esse causa rationabilis aliquando ad differendam absolutionem abique consenserit penitentis, licet ipse aliunde credamus probabiliter esse nunc dispositus.

169.

In quo procul dubio videtur vera communis sententia affirmans. Cuius ratio defumitur ex fundamento contrario ; nam licet penitens legimè dispositus, confessione facta habeat ius ad sententiam , & ad absolutionem ; non tamen habet ius ad hoc, ut statim proferatur sententia potest enim Iudeus arbitrari, quomodo , & quando debeat vtilius proferri sententia : atque adeo potest ante absolutionem primitere exhortationem spiritualem qua penitentem aduersus tentationes instruat, & armet, nec potest penitens id impediare, aut enge- te Sacerdotem ad absolutionem statim impinge- dam : potest item Sacerdos ante absolutionem docere penitentem , quem videt multis ignoran- tiis incoluntur, qua de cetero possit ipsum in plura peccata inducere ; & hoc ipsum spectat ad munus doctoris; quod Confessarius exercet. Vnde co- sequenter, si Sacerdos merito timeat, penitentem post absolutionem non redditum ad doctrinam illam necessarium accipidiandam , & aliunde nunc non vacat illum sufficenter instruere, poterit mo- nere, ut redeat post prandium doctrinam, & abso- lutionem accepturus; nam heut nunc ex debito sui officij tenebatur ad illum instruendum; sic propter impedimentum necessarium cogitare intertimpere per aliquot horas actionem illam, donec magis ex- peditus possit illum perficere. Similiter ergo, quan- do merito timerit penitentem, nunc abolitum fa- cilè relapsum. Ratiom in eadem crimina, nisi ipsa difficultate , & dilatione absolutionis tertius me- lius agnoscat gravitatem peccati , & necessitatem emendationis : poterit diffidere absolutionem ut penitens vultus admittitus, non maneat in tanto periculo reincidentia , quantum alias certissime subiret.

Constitutus ex communis doctrina Theologorum, qui dicunt, posse confessarium aliquando obligare penitentem ad impleandam penitentiam ante absolutionem, quod licet non possit facere per modum vindictæ, & punitionis, potest taliter facere per modum medicinæ, quando iudicat id esse necessarium, vel utile penitenti, ex eo quod soleat facile omittere postea penitentia sibi imposita, vel ut confessarius certus sit de penitentia impleta, vel ob alios fines, ut doceat Suarez, Reginaldus & alij, quos refert, & sequitur Bonacina de Sacramentis penit. disp. 5. q. 5. sett. 3. punct. 2. num. 20. In apud Græcos sic solitum fieri, ut nemo ante expletam penitentiam absolucionem, dicit Platini in 4. disp. 15. q. 1. ex Nicephoro lib. 11. cap. 26. quod cum publicis peccatoribus olim lernatum fuisse, colligitur ex Catechismo Pij Quinti de Sacramentis, penitent. n. 68. ex qua doctrina habemus, posse confessarium differre absolutionem, quando id vilie iudicatur per aliquod tempus, quod certe requiritur, ut penitentia impleatur: quid enim si penitentia fieri ieiunare duobus diebus, vel visitare bis septem Ecclesias, aut aliud simile? Non ergo est contra iudicium penitentis, si absolutio in eius utilitatem per alii quod tempus differatur.

373

Ratio autem à priori est, quia confessarius non solum est index, ut dixi, sed etiam medicus, vnde sicut in penitentia imponenda ita exercet officium iudicis punientis, ut debeat simul exercere offi-

cium medici curantibus; atque adeo procurare, quod impositio penitentiae sit in utilitatem, & medicinam penitentis, quo redditur magis catus, & fortis contra tentationes; sic in proferenda absolutione, licet principaliter exerceat minus indicis absoluenter penitentem dispositum; debet tamen simul procurare, ut medicus in ipsa absolutione curationem penitentis, eo videlicet modo absoluendo, qui magis cedat in utilitatem, & remedium ægroti: ad utrumque enim habet ius confessarius, nec potest prohiberi à penitente, quod in ipsa absolutione exerceat officium medici, sicut ne potest ab eo prohiberi, quod in impositione penitentie non sit meritus index, sed etiam exerceat officium medici. Cum ergo confessarius indicat, expedita dilationem absolutionis ad hoc, ut penitens reddatur magis catus, & confirmetur in proposito non pecandi, nec ita facilè postea relabatur, potest certè, & debet aliquando ut medicus hoc remedium penitentem adhibere, nec potest agnoscere rationabiliter conqueri aduersus medicum, cui se in hoc Sacramento curandum tradidit: neque in hoc debemus recedere à sententia communis, cui adstipulatur experientia multorum penitentium debilium, qui hoc remedio adhibito breui reponuntur solent curari, & pro pueris potissimum videtur magis necessarium, qui hoc modo melius concipiunt necessitatem perleuatur in proposito non peccandi.

Sed multò magis displicet altera pars sententie illius Auctoris moderni, quod, scilicet peccatis interrogatus à confessario de confitudine præterita non debeat respondere, sed possit eam contumaciter negare. Horum, inquam, est contra omnes Theologos, contra proximam Ecclesiæ, & contra finem huius Sacramenti: Nam illi etiam, qui tenent, non esse obligationem explicandi in confessione circumstantiam nobilitatem aggrauantem, que non mutata speciem patent tamen, debere penitentem illam circumstantiam explicare, si à confessario interrogatur, verbi gratia, si accusat se de furto, & confessarius interroget, quao solumm furatus fuerit non potest negare, aut dicere fuisse decem Iulios, si fuerint mille, esset enim hoc decipere confessarium in re graui. Non valet ergo illud argumentum; persistens ex se non tenetur ad manifestandam confitudinem præteritam; ergo interrogatus etiam poterit illam negare, sicut licet non tenetur ex se ad explicandam quantitatem furti, non tamen potest eam negare interrogatus, vt notat P. Vafquez in presenti q. 9.1. art. 1. dub. 3. n. 4. Nec illius vix quam timoratus conscientia id faciet.

Ratio autem est eadem, quia, scilicet confessus, cum sit index, & medicus, habet us ad interroganda illa, quorum notitia necessaria est ad vitem correctionem, vel penitentiam imponendam: quare sicut diversam penitentiam debet imponere pro furto centum milium aureorum, quam pro furto viinis aurei, & ide portam circumstantiam interrogare, sic multo magis operer cognoscere statum penitentis in ordine ad conueniendum propteritam, ut sciatis, quemam medicina sit illi hic, & nunc applicanda, & an indiget dilatatione absolutionis, ut hoc tandem modice curvetur.

Nec hoc cogere penitentem ad confitenda
bis eadem peccata in hac secunda confessione
non dat pro materia confessionis confruendinem
præteritam, nec de illa se accusat, sed explicat il-
lam indirecte ad declarandum statum suum, & in-
digenitiam praesentem, quia ratione non est incomm-
obligati

SECTIO I.

Vtrum confessio sit necessaria ex Christi institutione?

D^{icitur} Vplex est necessitas, scilicet, medijs, & praecceptis. De vtraque diximus satis *disp. 3. de Sacrament. Euch.* vbi dixi, necessaria necessitate medijs esse illa, sine quibus salus obtineti non potest; & quae conducunt posicione ad ipsam salutem.

Duplices ne-cessariæ, Medijs, & Praeceptis.

Vnde Sacramentum penitentia homini adulto lapsi in peccatum mortale post Baptismum est

Duplices istam ne-cessariæ, ex Praecepto Christi & Ecclesiæ.

necessarium necessitate medijs ad salutem, in re, vel in voto, quia sine hoc Sacramento re ipsa suscepito; vel certè sine eius voto, quod in contritione includitur, saluari nequit: & quidem Sacramento ipsum, quando suscipitur, vel votum ipsius conductus posicione ad primam gratiam, sine qua salus esse non potest, quare meritò dictur medium necessarium ad salutem in re, vel in voto.

De hoc tamen diximus *satis loco cit.*

Rufus possumus in confessione considerare duplēm necessitatem; alteram ortam ex Christi institutione, & praecetto; alteram ex praecetto Ecclesiæ. De vtrâque dicendum est, & prius de priori.

Circa quam varijs fuerunt errores, quorū aliquos refert *Suar. disp. 17. sect. 1. & disp. 35. sect. 1.* quæ res,

quia ad dogmata pertinet, spectat magis ad controverbias, qui hoc adversus antiquos, & modernos hereticos latè confirmant. Videri possunt Bellarm. tom. 2. *disp. 4. generali lib. 1. P. Valent. in controv-*

versis lib. de numero Sacramentorum c. 4. & lib. de ne-

cessitate confessionis, & in praefatis disp. 7. q. 1. Petrus de

Soto in confessione Catholice fidei contra confessionem

Vitembergensem, Roffensis art. 6. contra Luberum,

Alphonſus de Castro aduersus heres, verbo paenitentia.

Ruardus de Taper ab art. 3. Echius in En-

thiridio locorum communium, loco 8. & 9. qui hoc

dogma ex professo confirmant.

Primus error est, quem refert *Glossa prima Ioannis Thentonici de penitentia* *disp. 5.* quod confitio instituta fuerit à Deo in Paradiso, quando exegit ad Adamo confessionem, quam clarus pedit postea à Cain dicens *vbi est frater tuus?* quem errorem impugnat Nauatus illa *disp. 5. de paenitentia n. 1. & seqq.*

Secundus error relatus ibidem est, quod fuerit instituta *Iosue 7.* cùm Iosue dixit ad Achor, *da gloriam Domino, ac confitere, & indica mihi, quid feceris, ne abscondas, &c.* Tertiò alij relati ibidem dicunt, quod sunt instituta *Iacobi c. 5.* in illis verbis, *confitemini alterutrum peccata vestra;* Vnde in cap. finali de *paenitentia* *disp. 1.* dicitur, sequendam esse institutionem *Apostoli dicitis, confitemini alterutrum, &c.* Quarta sententia, quā tener illa *glossa*, est, quod haec obligatio inducta est consuetudine vniuersitatis Ecclesie, & sine villa antequitate scriptura. Idem etiam dicit *glossa in c. omnis veriusque sexus, de pecatis, & remissione errore sequuntur, & tenuerunt heretici moderni; quibus prævius fuit Erasmus in Dialogo inscripto piezas perniles, quem licet excusare velint Palatinus* *disp. 17. q. 5. &c.* Nauatus supra, sed re vera idem Erasmus super *Hieronymum in Epitaphio Fabiola ad Oceanum*, dicit confessionem secretam nōdum fuisse institutam tempore Hieronymi, sed tantum publicam & generalem, postea vero salubriter institutam, si tamen ea bene vtnatur Clerici, & Laici. In eodem punto erravit etiā Rhenanus super *Tertull. lib. de penit.* & alijs, quos affect Bellar. Quibus addi poslunt Hugo de sancto

X. V. Victore.

errores varijs circa institu-

tionem Sa-

cramenti

paenitentia:

obligari aliquando penitentem ad declaranda sicutum peccata, de quibus ante confessionem fuerat: Sie enim monialis, vel alia existimata virgo, cum re vera non sit, quando accusat se de peccatis contra castitatem, debet explicare, se iam non esse virginem, atque ideo declarare peccatum suum antiquum, quod iam confessus fuerat, ut declarat circumstantiam peccati præsens, quod scilicet non sit virginis, iuxta sententiam satis communem, quod illa circumstantia faciat differe specie peccata. Item coniugatus qui cognovit consanguineum suum uxoris, posset peccatum, quoties petit ab uxori debet, & debet explicare suum incestum præteritum, quem iam fuerat confessus, ad declarandum peccatum præsens. Item Sacerdos, qui filium spuriū vult instituire hæredem, debet explicare peccatum illud præteritum, quo genuit filium ad declarandum peccatum præfens de institutione eius in hæredem; & sic in aliis multis casibus in quibus indirecte oportet declarare peccatum præcedens ad confessionem peccatorum præsentium: in quoniam est difficultas, nec propterea excusat debet penitens ab explicanda consuetudine præterita, quando legitimè interrogatur à confessorio in ordine ad medicinam applicandam pro peccatis præsentibus. Alioquin quererentur granissima inconvenientia, si aliquis per viginti annos concubinam quotidie iniurians, semper in confessione diceret se illa sola vice cum ipso peccasse. Quid hoc turpis excogitari posset, & magis contra finem, & reverentiam Sacramenti, de hoc tamen redibit fortasse iterum sermo infra, cum de circumstantiis agrauantibus agemus, an debeant in confessione explicari. Nunc iam veniamus ad secundam partem materialem explicandam, scilicet, confessionem externam.

DISPUTATIO XV.

De Confessione, & eius necessitate.

SECT. I. *Vtrum confessio sit necessaria ex Christi institutione.*

SECT. II. *An ex Christi institutione confessio fieri possit cuiuslibet Sacerdoti.*

SECT. III. *Quas personas, & quo tempore obliget preceptum diuinum confessionis.*

SECT. IV. *Vtrum propter periculum reincendi in noua peccata obligentur de facto fidèles ad confitendum frequentius, quam semel in anno.*

SECT. V. *Vtrum ex diuino praecapo obligetur paenitentis ad confitendum per Interpretem, aut scripto, & vtrum id fieri possit.*

SECT. VI. *De necessitate confessionis ex praecapo Ecclesiastico.*

SECT. VII. *Quas personas, & quo tempore obliget hoc preceptum Ecclesie.*

SECT. VIII. *De aliis qualitatibus confessionis.*

SECT. IX. *Vtrum confessio ex fine malo ita vitetur, ut Sacramentum sit irriatum? Vbi, An actus paenitentia possit ex fine extirpesci vitiorum.*

SECT. X. *Differentias quadam contra doctrinam præcedentem.*

Prius agendum est de necessitate confessionis, postea vero agemus de eius obiecto, hoc est de peccatis quæ debent, vel possunt esse materia confessionis.

P. Jean. de Lugo de Paenitentia.